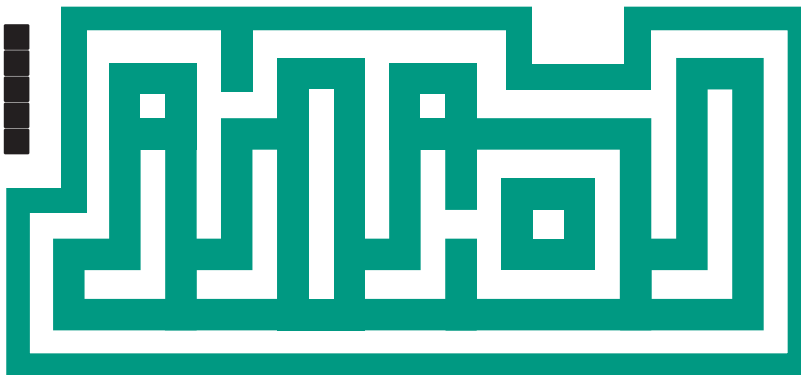

ماهنامه رمزارز
رسانه اکوسیستم رمزارز
بلاکچین و دارایی دیجیتال
دی ماه ۱۴۰۱ | ۱۲۰ هزار تومان

41

RAMZARZ
MONTHLY
MAGAZINE
JANUARY 2023

گفت و گو با **امیرحسین مردانی** مدیرعامل صرافی بیت پین درباره سال ۲۰۲۲

عبور از ابهام

در سال گذشته رگولاتور، این حوزه
و فناوری را به عنوان بازاری که مردم
از آن استفاده می کنند، پذیرفت

کسب و کارهای رمزارزی داخل
کشور از فضای گنگ و مبهم
سال های گذشته خارج شده اند

داستان پرداخت با
رمزارز در «کلبه خوراک»
که یکی از پاتوق های
قدیمی دانشجویان
دانشگاه شریف است

**سفارش
هات داگ
بایت کوین
در طرشت**

درباره ۱۰ چهره
تأثیرگذار سال ۲۰۲۲ که
در رشد و شفافیت بازار
و صنعت رمزارز نقش
کلیدی ایفا کردند

**قدرت
و آینده
دست
آنهاست؟**

یادداشتی از حسین منتظر
مدیر فروش هلدینگ نیک اندیش

**رمزگشایی
از اتفاقات اخیر
بازار رمزارزها**

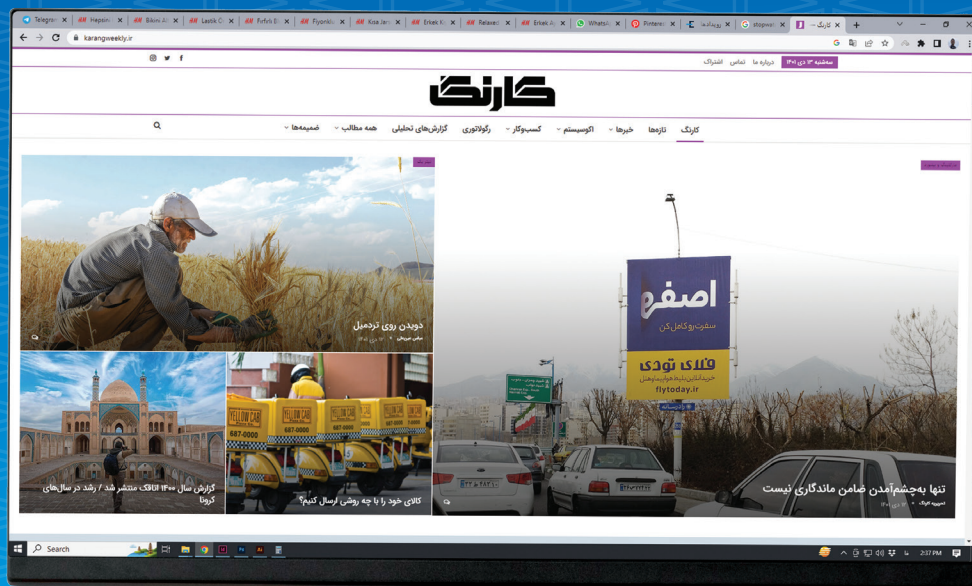
گفت و گو با ملیکا سیدی، مدیر ارشد
محصول صرافی ارز دیجیتال رمزینکس

**لذت ماجراجویی
در یک دنیای
جدید**

هفته نامه اقتصاد نوآوری

کارنگ؛ امروز درباره فردا بخوانید

کارنگ هر هفته یکشنبه‌ها منتشر می‌شود و با تمرکز بر کسب و کارهای نوآور و اکوسیستم‌های مرتبط با حوزه فعالیت آنها به آخرین روندها، تحولات و گزارش‌های آنها می‌پردازد. کارنگ بیش از هشتاد هفته است که منظم و پیوسته منتشر شده...

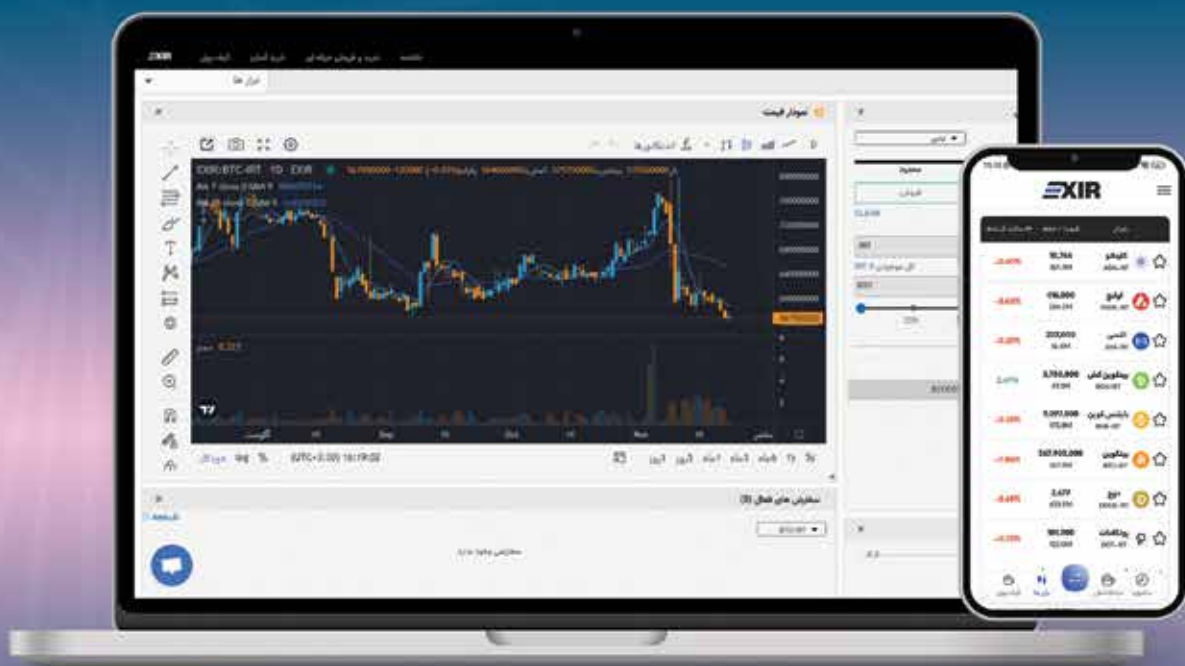

اکسیر، اکسچنج ایران

پلتفرم هوشمند تبادل دارایی های دیجیتال

موتور پیشرفته تطبیق و سفارش ها

سرویس حد سود و ضرر

پشتیبانی ۲۴ ساعته در تمام مراحل

کیف پول اختصاصی و فوق امن

exir.io

حرفه ای ترین بستر مبادلات ارزهای دیجیتال در ایران

اوکی اکسچنج

پشتیبانی ۲۴ ساعته

شما میتوانید در پلتفرم دانش بنیان اوکی اکسچنج

بیش از ۱۰۰ لارمز ارز را به صورت لحظه ای در دستان خود معامله و نگه داری کنید

www.OK-EX.io

GET IT ON
Google Play

Download on the
App Store

بیت پین، بازار حرفه ای خرید و فروش ارز دیجیتال

- معامله بیش از ۱۰۰ ارز دیجیتال برتر بازار
- احراز هویت سریع
- آکادمی تخصصی آموزش ارزهای دیجیتال و بلاکچین
- پشتیبانی ۲۴ ساعته آنلاین

bitpin.ir

پُرکاربرد
۱۰۰ میلیارد
معامله

متنوع
۱۳۰ رمز ارز
پرتر

محبوب
۱ میلیون
کاربر

معتبر
۵ سال
فُعالیت

WWW.RAMZINEX.COM

مهرشیراکش

رسانه چاپی مدیران فناوری های مالی ایران

۹ کم کم می توان از اکوسیستم
رمزارز ایران گفت و شنید...

۱۰ رمزگشایی از اخبار و اتفاقات
اخیر بازار رمزارزها

۱۲ پیش بینی هایی
درباره آینده کریپتو

۱۴ بازار صعودی
یا نزولی؟

به نام خدا

ماهنامه
رمزارز | سال دوم
دی ماه
شماره ۴۱ | ۱۴۰۱
ضمیمه هفته نامه کارنگ

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
مینا والی

سر دبیر
رضا جمیلی

دبیر تحریریه
المیرا حسینی

تحریریه
نگار قانونی، راضیه مینایی
عباس عین علی
ترانه احمد دوست
امیر حسین اسپیدکار، زهره
دودانگه، منیره شاه حسینی

ویراستار
یلدا شایسته فر

۳۴ اوضاع این روزهای
کسب و کارهای رمزارزی

۳۶ دست دوستی
مجیک ادن به پلی گان

۳۷ اعتبارسنجی
به شیوه بلومبرگ

نتایج یک مطالعه نشان می دهد نسل های زد
و وای خواهان افزودن بیت کوین به طرح های
قدیمی بازنشستگی هستند؛ آیا صندوق های
بازنشستگی به سوی رمزارز هم خواهند رفت؟

۱۸

بازنشستگی
بابیت کوین!

برخی می گویند درباره کریپتو آرت سؤالات
زیادی وجود دارد و نباید خیلی زود برای
جنبه های مثبت آن هیجان زده شد. دلایل
آنها چیست؟

۳۲

اسارت
یارهایی؟

گفت وگو با رضا مسعودی فر، بنیان گذار
تترلند که معتقد است اگر در مورد همه چیز
شفاف سازی شود، شاهد اتفاقات ناگوار
نخواهیم بود

۴۶

راه حل اصولی
این حوزه
تنظیم گری
است

۱۱ آینده پول

۲۲ سفارش هات داگ با بیت کوین در طرشت

۲۴ چند توصیه برای روزهای رکود

۳۰ جابه جایی کامیونیتی!

مدیر هنری
روح اله گیتی نژاد

مدیر فنی
علیرضا کیوان

صفحه آرا
حمید ابراهیمی بسابی

عکس
حامد کریم زاده، پریا امیر حاجلو
نسیم اعتمادی، مریم سعید پور

سایت
راضیه مینایی

شبکه های اجتماعی
محمد قربانی

نشانی
تهران، جنت آباد جنوبی، خیابان
لاله غربی، خیابان حدیث، کوچه
حدیث دوم، پلاک ۸

وبسایت
ramzarz.karangweekly.ir

۳۸ دویی هاب کریپتو می شود...

۴۴ سیزی سم بنکمن رازمین زد؟

۵۶ رمزارز در ایران و مسیر پیش روی بازیگران آن

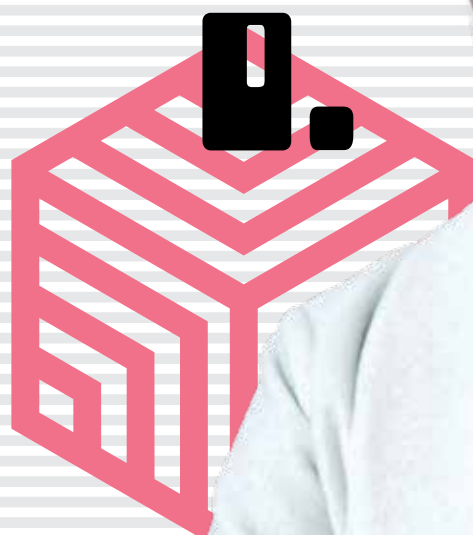
۴۲

تأثیر توئیتر
ماسک
روی بازار

ایلان ماسک و راهبری اش در توئیتر چقدر می تواند بازار رمزارزها را دستخوش تغییر و تحول کند؟ نگرانی ها و فرصت های توئیتر جدید برای کریپتو چه خواهد بود؟

لذت ماجراجویی در یک دنیای جدید

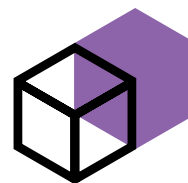
شفاف سازی و مشاور

بازار رمزارزها یک بازار نوظهور و پرریسک است؛ بازاری که هنوز بسیاری از پروژه ها و شرکت های فعال در آن در دسته ایده های برنامه های استارت آپی متکی بر اصل عدم قطعیت جای می گیرند. از طرف دیگر در کنار کسب و کارهای واقعی که هنوز مشخص نیست چقدر ماندگار هستند و بقا خواهند داشت، بسیاری پروژه ها و توکن های بدون پشتوانه هم در فضای مجازی و اینترنت با تبلیغات گسترده تلاش دارند سرمایه های کاربران را به سمت خود جذب کنند.

از این رو فعالیت در این فضا با ریسک زیادی همراه است. اگر دانش کافی در حوزه سرمایه گذاری ندارید و با رمزارزها به درستی آشنا نیستید، توصیه می کنیم به هیچ وجه وارد این فضا نشوید. مطالب ماهنامه «رمزارز» تلاشی است جهت تقویت آکوسیستم کسب و کارهای بلاکچینی و رمزارزی ایران و به هیچ وجه جنبه توصیه مالی یا سرمایه گذاری ندارد.

کم کم می توان از اکوسیستم رمزارز ایران گفت و شنید...

فصل جدیدی برای رسانه رمزارز که از زیرمجموعه‌های گروه رسانه‌ای راه کار است، شروع شده. بعد از ۴۰ شماره منظم با شکل و شمایل هفتگی که به عنوان ضمیمه «کارنگ» منتشر شد، حالا

«رمزارز» که شاید بتوان آن را اولین رسانه رسمی این صنعت و بازار نامید، به شکل مجله‌ای و با دوره انتشار متفاوتی منتشر شده است. پیش‌تر و در شماره چهارم گفته بودم که تلاش داریم از این به بعد در هر فصل از سال، حداقل یک شماره انگلیسی هم با رویکرد معرفی اکوسیستم بلاکچین و رمزارز ایران به کشورهای منطقه منتشر کنیم. انتشار یک رسانه هدفمند و رسمی در یک فضای نوآورانه و پیچیده که تنظیم‌گری آن هنوز مسیر زیادی برای پیمودن دارد؛ کاری دوچندان سخت است. اما تلاش کرده‌ایم در روزهایی که کلیت اقتصاد نوآوری کشور با تردیدها و موانع زیادی همراه شده و بازار رمزارز و کسب‌وکارهای مرتبط آن هم اوضاع مناسبی ندارند، این راه را پیوسته ادامه دهیم. معتقدیم مهم‌ترین ویژگی یک رسانه تأثیرگذار، استمرار و پیوستگی از یک سو و در نظر داشتن کسب‌وکارهای داخلی حوزه خودش از سوی دیگر است.

یک سال پیش که به یکباره بازار رمزارزها با جهش خیره‌کننده‌ای همراه شد، رسانه‌های غیررسمی و شبه‌رسانه‌های مختلفی به یکباره مانند قارچ رویدند و بسیاری از رسانه‌های اقتصاد سنتی هم تلاش کردند به این حوزه روی خوش نشان دهند. اگرچه بیشتر این توجه معطوف به قیمت‌ها و چارت‌ها بود و کمتر کسی کسب‌وکارهای وطنی را می‌دید و از اهمیت آنها و مشکلات و چالش‌هایشان می‌گفت، اما اشتیاق رسانه‌ای به این فضا زیاد شد. اما این روزها که همه چیز؛ از وضعیت اقتصادی - اجتماعی گرفته تا چارت‌ها و نمودارهای این بازار، نشان از رکود و نزول دارند، کمتر خبر و نشانی از رسانه‌ها در

این فضا دیده می‌شود. ما در «رمزارز» و مجموعه راه کار تلاش کرده‌ایم بدون تحت تأثیر قرار گرفتن از این موج‌ها و با یک راهبرد مشخص، کار حرفه‌ای و رسمی رسانه‌ای خود را دنبال کنیم؛ راهبردی که اصل و اساس آن بر اهمیت کسب‌وکارهای داخلی بنا شده است. معتقدیم در پیچیده‌ترین حوزه‌های اقتصادی و نوآوری و فناوری اگر نتوانیم یک اکوسیستم کسب‌وکاری در داخل کشور داشته باشیم، تبدیل می‌شویم به مشتاقان و علاقه‌مندان به یک بازار یا محصولات و خدماتی که حتی حضور و بودن مصرف‌کننده ایرانی یا علاقه‌مند ایرانی چندان برای صاحبان و کارآفرینان آنها اهمیتی ندارد. راهبرد ما در رسانه رمزارز این بوده که کمک کنیم اکوسیستم رمزارزی و بلاکچینی کشور با محور کسب‌وکارها و نه صرفاً مفاهیم نظری و فناورانه وارداتی شکل بگیرد و رشد کند و موانع و چالش‌هایش را برطرف کند؛ چالش‌هایی از جمله در بحث تنظیم‌گری که هنوز گریبان این فضا را رها نکرده است.

رمزارز نیز در شکل و شمایل جدیدش تلاش دارد ادامه‌دهنده این راهبرد باشد؛ راهبردی که این روزها آدم‌ها و کسب‌وکارهای زیادی با آن همراه شده‌اند و تجربه ۴۰ شماره گذشته این رسانه نشان می‌دهد ایجاد هم‌صدایی و منافع مشترک در یک اکوسیستم نوپا جز با حداکثری کردن منافع ذی‌نفعان مختلف آن و ارجحیت این منافع بر منفعت‌های انفرادی کسب‌وکارها ممکن نیست. تجربه‌ای به زعم خودمان نسبتاً موفق که وارد یک فاز جدید شده و کم کم با بلوغ نسبی «رمزارز» و همراهی بیشتر برخی کسب‌وکارهای رشدیافته این بازار، می‌توان انتظار دستاوردهای بزرگ‌تری از این گونه تلاش‌ها داشت.

امید داریم که در این دوره جدید هم بتوانیم با حمایت کنشگران و فعالان و کسب‌وکارهای مختلف حوزه رمزارز، بلاکچین و دارایی دیجیتال ایران، فعالیت‌های رسانه‌ای، آموزشی، گفتمان‌سازی و فرهنگ‌سازی متناسب با نیاز این حوزه را بیش از پیش توسعه دهیم و به پیش ببریم

رضا جمیلی

سردبیر

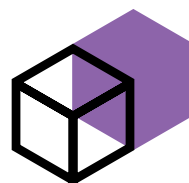
رمزگشایی از اخبار و اتفاقات اخیر بازار رمزارزها

می‌کرد! آن‌قدر اوضاع این صرافی خوب به نظر می‌رسید که وقتی اعلام ورشکستگی کرد، همه حیرت‌زده بودند. خبر کوتاه بود؛ صرافی اف‌تی‌ایکس سقوط کرد. جریانی که با سقوط و نابودی توکن لونا شروع شده بود، گویا با صرافی اف‌تی‌ایکس تکمیل شده بود. البته کم‌لطفی است که در این تنش بزرگ نامی از بایننس نبریم؛ چراکه بزرگ‌ترین بازیگر حال حاضر رمزارزها نقش بسیار پررنگی در این افتضاح داشت! از توافقات اولیه با صرافی اف‌تی‌ایکس و خرید مقدار قابل توجهی FTT و فروش یکباره توکن‌ها در زمان کوتاه و توافق خرید و تأمین نقدینگی برای اف‌تی‌ایکس و خروج ناگهانی از توافق پس از ۴۸ ساعت و توییت CZ و مقایسه لونا و FTT، همه اینها آتشی بود که بایننس آن را شعله‌ور کرد. چرا؟ چون یک بازیگر بزرگ تصمیم گرفته احساسات ناخوشایند بر بازار حاکم باشد؛ به همین سادگی!

همیشه در صحبت با دوستان از ریسک‌های بزرگ این بازار صحبت کرده‌ام؛ از نگرانداشتن مبلغ سرمایه‌گذاری در صرافی بگیر تا کنترل هیجان در خرید و غرق‌نشدن در اخبار و... بازار رمزارزها بازاری پریسک نیست، اما در حال حاضر که صحبت می‌کنیم بازاری وحشتناک برای تازه‌واردان است. متأسفم که در سال ۲۰۲۲ به جای اینکه از ظرفیت‌های این بازار و فناوری صحبت کنیم، در حال صحبت از ریسک و خطر هستیم. یادمان هست که همین چند وقت پیش بود که با ظهور دیفای و ان‌اف‌تی چه افق‌های روشنی را تصور می‌کردیم، ولی امروز گاهی تلاش می‌کنم که برخی افراد را از ورود به بازار منع کنم. چه بخواهیم، چه نخواهیم، حرف آخر بر سر پول است و حقیقت تلخ این است که پول و قدرت بر خلاف ایده ساتوشی بزرگ هنوز متمرکز است.

در آخر و در پس این همه ترس و ریسک و خطر، امیدی هست که شما را در این بازار زنده نگه خواهد داشت؛ من شما را از این بازار منع نمی‌کنم، بلکه به تحقیق و بررسی و ریزبینی و اعتماد نکردن به همراه ترس تشویق می‌کنم؛ چراکه همان‌طور که بزرگان سرمایه‌گذاری می‌گویند، شما در ترس مطلق بازار است که می‌توانید بهترین خریدهای عمرتان را داشته باشید

در حالی که وارد دی‌ماه می‌شویم، حدود یک سال است که بازار رمزارزها روی خوشی به سرمایه‌گذاران نشان نداده و روزه‌روز با شدت بیشتری ریزش می‌کند. در این شرایط معمولاً در حاشیه بازار رمزارزها اتفاقاتی رخ می‌دهد که می‌تواند مثبت یا منفی باشد.

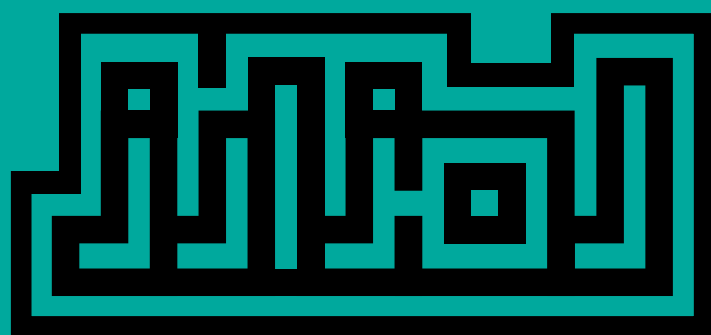
به طرز مشکوکی دیده و تجربه کرده‌ایم که همزمان با تحولات منفی در زمان ریزش بازار، خروج پول و همزمان با تحولات مثبت در زمان صعود بازار، ورود پول به بازار رخ می‌دهد، ولی آیا این اخبار اتفاقی است؟ چرا تحول منفی در زمان صعود بازار رخ نمی‌دهد؟ یا شاید هم رخ می‌دهد، ولی آنچنان تأثیری در بازار نمی‌گذارد؟ واقعیت این است که تحولات مهم است، ولی در زمانی مهم است که در راستای حرکت بازار باشد. یک مثال از این مورد خبر راه‌اندازی صندوق سرمایه‌گذاری بیت‌کوین بود. یادتان هست که این خبر مانند بمب منفجر شد؟ این خبر بسیار مثبت بود، ولی در زمانی منتشر شد که بیت‌کوین در سقف قیمتی خود بود و حجمی برای صعود بیشتر نداشت (به قول تریدرها واگرایی داشت) و ریزش شروع شد.

مثال دیگر را از صرافی غیرمتمرکزی می‌زنیم که بسیار سروصدا کرد؛ خبر تعطیلی صرافی اف‌تی‌ایکس که همین سه ماه پیش و به موازات حرکت بازار منتشر شد و باعث ریزش آن شد. اخبار و تحولات مانند کاتالیزور عمل می‌کنند و در سرعت‌بخشیدن به حرکت بازار بسیار تأثیرگذارند. از صرافی متمرکز اف‌تی‌ایکس گفتیم. یادتان هست بایننس چقدر آن را پشتیبانی می‌کرد؟ یا اینکه خود اف‌تی‌ایکس چه خدمات خوبی در زمینه فیوچرز و تریدینگ ارائه می‌داد؟ حتی فعالانی که بایننس را یک بی‌رقیب بی‌همتا می‌دانستند، کم‌کم داشتند سایه سنگین اف‌تی‌ایکس را روی بایننس احساس می‌کردند. سم بنکمن فرید که آن زمان ثروتمندترین فرد ۲۹ ساله جهان بود، به‌عنوان مالک این صرافی گاز را پرکرده بود و با توکن جذاب خودش یعنی FTT دنده می‌داد و کاربر جذب

حسین منتظر

مدیر فروش
هلدینگ
نیک اندیش

آینده

رمزارز و بلاکچین وعده دگرگون کردن جهان آینده ما را داده اند. اگرچه اتفاقات و شکست های سال ۲۰۲۲ تا حد زیادی سرعت بسیاری از پیش بینی ها و تحولات و حتی انقلاب های وعده داده شده را خواهد گرفت. اما به نظر می رسد طبیعی تر شدن این روند تصویر روشن تری از واقعیت پیش روی ما و آینده ای که در حال آمدن است، به ما بدهد.

پیش‌بینی‌هایی درباره آینده کریپتو

در ۲۰ سال آینده رمزارز
آن قدر بدهی می‌شود
که کسی به آن اشاره
نمی‌کند و هیچ شرکتی
هم خودش را ذات کام
خطاب نخواهد کرد!

وقتی در یک بانک سرمایه‌گذاری یک معامله‌گر یا تریدر باشید، بهترین اتفاقی که می‌تواند برایتان بیفتد، ملاقات با همکاران قبلی‌تان است. برای سال‌ها یا حتی دهه‌ها دور هم جمع می‌شوید، در کنار هم غذا می‌خورید، همان قصه‌ها و روایت‌های قبلی را از نو تکرار می‌کنید و هر بار هم به همان اندازه به آنها می‌خندید. هیچ یک از این قصه‌ها درباره پول نیستند، حتی درباره معامله هم نیستند. موضوع آنها همواره مردم است. در معاملات دعوای زیادی پیش می‌آید (دست کم قبلاً که این طور بود) و افراد جالب زیادی هم در این معاملات حضور دارند. همه اینها داستان‌های فوق‌العاده‌ای را می‌سازند. به همین ترتیب، در دنیای رمزارز ما کنفرانس‌هایی داریم که حال و هوای مشابه دارند. در این کنفرانس‌ها قرار نیست افراد ده‌ها سال دور هم جمع شوند و درباره تعداد لایک‌های توئیتر فلان شخص یا قراردادهای هوشمند صحبت کنند. به جایش آنها درباره افرادی که ملاقات کرده‌اند، صحبت می‌کنند. در کنفرانس‌های رمزارز هم شما اکثراً با مردم ملاقات می‌کنید.

به واشنگتن گفت که به نظر او فقط ۱۰ درصد احتمال دارد که در سال جاری قانون رمزارز در ایالات متحده آمریکا تصویب شود، اما در کنگره بعدی قانون‌گذاری امر اجتناب‌ناپذیری است. مرسر ابراز امیدواری کرد که این قانون منطقی و فکورانه باشد و گفت: «آنها می‌دانند که ما اینجا هستیم تا بمانیم.» همچنین اشاره کرد که آنها (قانون‌گذاران) از مخاطرات آگاه هستند و گفت: «مخاطرات را رفع کنید، وگرنه رمزارز برای همیشه از بین خواهد رفت.» مرسر همچنین امیدوار است که تابستان رمزارز (اصطلاحی برای بازار صعودی) در راه باشد و فکر می‌کند که مؤسسات این روند را تسریع می‌کنند: «وزن سرمایه‌گذاری ما را از این رکود نجات خواهد داد.»

رمزارز مانند یک
انقلاب صنعتی
می‌تواند سبک
زندگی ما را
دگرگون کند

در پنل بعدی کارشناسان
گوشزدهایی کردند. «بلال
حافظ» از مؤسسه «مایکرو
هایو» (Macro Hive) در پاسخ به این
سؤال که «در حال حاضر کدام دارایی ریسکی
کمترین قیمت را دارد؟» پاسخ داد: «همه رمزارزها...» و بعد
اشاره کرد که شوخی می‌کند.

پول نقد و آینده بازار رمزارز

- در اجلاس دارایی‌های دیجیتال لندن
- که اخیراً برگزار شد، سالن طبقه بالا
- در تمام روز شلوغ بود. چون همه
- کسانی را ملاقات کردند که از
- آخرین کنفرانس رمزارز آنها را
- ندیده بودند. این مثل معروف است که اگر شما کسی را در
- سه کنفرانس رمزارز متوالی ببینید، تقریباً بهترین
- دوستان هم هستید. البته این گفت‌وگوهای دوستان
- کریپتویی جایی ثبت نمی‌شوند. اما من اینجا می‌خواهم
- بعضی از چیزهایی را که در روز اول اجلاس دارایی‌های
- دیجیتال لندن شنیدم، بنویسم.
- این کنفرانس با بحث درباره
- موضوعات درهم‌تنیده
- مقررات رمزارز و پذیرش
- نهادی کریپتو آغاز شد.
- «دیوید مرسر»، مدیرعامل
- گروه «ال‌مکس» (LMAX)،
- در گزارش خود درباره سفر

کنگره بعدی آمریکا و تصویب قانون رمزارزها

خواهد شد. او مثالی زد: «یک ساندویچ خیار آماده در لندن ۳/۵ پوند و در آمریکا ۱۱ دلار است.» او ادامه داد: «این ارقام نیازمند واقعیت‌سنجی است، اما من شخصاً می‌توانم بگویم که رستوران‌رفتن در لندن خیلی ارزان‌تر از رستوران‌رفتن در کارولینای شمالی است و این عجیب است.»

پرت‌گرین می‌گوید که سال آینده تلخ خواهد بود، اما بازار در بلندمدت صعودی است؛ دلیلش هم این است که مردم معمولاً این موضوع را دست‌کم می‌گیرند که جهان به سرعت با شرایط سازگار می‌شود. حافظ با این پیش‌بینی موافق است. به نظر او هم این بازار در کوتاه‌مدت نزولی است، اما طی ۵ الی ۱۰ سال آینده جای امیدواری و خوش‌بینی وجود دارد؛ زیرا او انتظار دارد که چرخه جدیدی از دستاوردهای فناورانه به وجود آید که بازدهی خوبی داشته باشد.

هدایت کردن عدم قطعیت در مقررات‌گذاری

پنل دیگری درباره مقررات و نظارت در کنفرانس «دس» لندن برگزار شد و در آن این سؤال مطرح شد که آیا عدم قطعیت در مقررات‌گذاری مانعی در برابر پذیرش رمزارز است؟ اعضای میزگرد به روشی دیپلماتیک به این سؤال پاسخ مثبت دادند. «جونو ایوانز» از مدیران پروژه «ولیر» (Vellir) به این نکته اشاره کرد که سیاست‌گذاری نظارتی در ایالات متحد آمریکا بر اساس اصل تحمیل انجام می‌شود و این مطلوب نیست. در مقابل او رویکرد بریتانیا را بیشتر تأیید می‌کند که ابتدا سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری انجام و سپس برای اجرای آن اقدام می‌شود.

در این پنل یک قانون‌گذار اهل بریتانیا حضور داشت؛ «لیزا کامرون» دیدگاه ایوانز را درباره ضرورت داشتن رویکردی عمل‌گرایانه به مقررات رمزارز تأیید کرد. او همچنین گفت که رمزارز مانند یک انقلاب صنعتی دیگر است و می‌تواند سبک زندگی ما را دگرگون کند. در همین راستا، «ایان تیلور» از کریپتو یوکی (CryptoUK) گفت که رمزارز باید یک نمونه پیشرو برای فناوری باشد تا قانون‌گذاران به آن جذب شوند.

بازار گاوی در برابر بازار خرسی؛ ۱۲ ماه آینده

در پنل بعدی شاهد آینده‌نگری‌های بیشتری بودیم. «مکس بونن» از B2C2 این موضوع را مطرح کرد که درآمد ثابت می‌تواند کاتالیزوری برای روند صعودی بعدی باشد. به نظر او وقتی از امور مالی سنتی (TradFi) چیز جدیدی به بازار رمزارز منتقل شود، راه برای خروج از بازار خرسی گشوده می‌شود. «ژان ماری موگنتی» از «کوبین شیرز» گفت که ورود دارایی‌های دنیای واقعی به بازار ارز دیجیتال و فراهم کردن وثیقه می‌تواند دور بعدی بازار را تسریع کند. او گفت که از بازار نزولی رضایت دارد و کوبین شیرز هم‌اکنون در حال انجام معاملاتی عالی است. او حتی از نرخ بهره بالاتر در بازار رمزارز نیز رضایت دارد؛ زیرا نرخ‌های بالاتر یعنی سرمایه‌گذاران خواستار نرخ بازده داخلی بیشتری هستند و این خود به تأمین مالی پروژه‌های بلندمدت و پایدار کمک می‌کند که به نفع همه ارزهای دیجیتال است.

«شیمون لازاروف» از «اوکی‌اکس» (OKX) دیدگاه متعارف‌تری ارائه داد. او انتظار دارد که بازار صعودی بعدی با توجه به تصمیمات فدرال رزرو آغاز شود؛ صرفاً به این دلیل که نقطه اتکالی بازار باید زودتر از دارایی‌های موزون بر حسب ریسک (RWAs) اتفاق بیفتد و پروژه‌های جدید ارز دیجیتال در این زمینه تأثیرگذار هستند. در مقابل، «ریچارد مویرهد» از شرکت فابریک ونچرز وجود بازار نزولی را اساساً زیر سؤال برد، زیرا به اعتقاد او این روزها توسعه‌دهندگان در شرح مثبت‌بودن این بازار زیاد می‌گویند. او گفت که بقیه ما باید به نقطه‌ای برسیم که دیگر در مورد جایگاه‌مان در این بازار صحبت نکنیم، بلکه درباره امور هیجان‌انگیزتری مثل دارایی‌های موزون بر حسب ریسک، هویت و کاربردهای دیگر این بازار صحبت کنیم. ■

پاسخ واقعی او پول نقد بود. به گفته او بحران کنونی بریتانیا تا حدی ناشی از کمبود نقدینگی صندوق‌های بازنشت‌گتی است. وی گفت: «مردم ارزش پول نقد را به اندازه کافی نمی‌دانند.»

البته او پیش‌بینی می‌کند که پول نقد در حال ارزشمندتر شدن است. دیدگاه او قبلاً این بود که سرمایه فدرال رزرو هفت درصد و شاید هم بیشتر رشد خواهد کرد. او هنوز به این دیدگاه خود پایبند است.

«پاتریک پرت‌گرین»، مدیرعامل «پی‌پی‌جی ماکرو»، نیز در همین راستا گفت که عرضه پول به سرعت در حال کاهش است. او گفت که قیمت دارایی‌ها حدود ۵۰ تریلیون دلار کاهش یافته و اثرات بلندمدت این ماجرا هنوز کاملاً خودش را نشان نداده است. به گمان او دلار آمریکا احتمالاً صعود خواهد کرد و به او چشم نزدیک

بازار صعودی یا نزولی؟

سال آینده تلخ خواهد بود، اما بازار در بلندمدت صعودی است؛ دلایلش هم این است که مردم معمولاً این موضوع را دست کم می‌گیرند که جهان به سرعت با شرایط سازگار می‌شود. بازار در کوتاه مدت نزولی است، اما طی ۵ الی ۱۰ سال آینده جای امیدواری و خوش بینی وجود دارد؛ زیرا چرخه جدیدی از دستاوردهای فناوریانه به وجود خواهد آمد

روز به روز اهمیت بیشتری می‌یابد.

اما «مایکل هال» از نیکل دیجیتال پیش‌بینی می‌کند که در ۱۰ الی ۲۰ سال آینده همه یک شرکت رمزنگاری خواهند داشت، یعنی در ۲۰ سال آینده رمزارز آن قدر بدیهی می‌شود که کسی به آن اشاره نمی‌کند و هیچ شرکتی هم خودش را دات‌کام خطاب نمی‌کند.

مرز بعدی تجارت و مدیریت ریسک

- بحث بر سر صعودی یا نزولی بودن بازار رمزارز در سال ۲۰۲۳ داغ است.
- «دیوید فاوشیر» از «نیکل دیجیتال» تأکید دارد رمزارز یک طبقه دارایی «متقاطع» (transverse) است (نه سهام است، نه کالا)، یعنی یک دارایی آزمایشی است که هزاران کاربرد بالقوه دارد که در مجموع فعالیت را متناسب با محیط اطرافش هماهنگ می‌کند. به نظر او کسانی که معتقد به دوام بازار نزولی هستند، بیش از اندازه بر خود دارایی تمرکز دارند و به آن چیزی که فناوری تسهیل می‌کند، بی‌توجه هستند.
- او خاطرنشان کرد که این چهارمین بازار نزولی است که وی تجربه می‌کند. چیزی که او آموخته این است؛ اگر افراد پرسرود را نادیده بگیرید، روایت ثابت بوده است. همچنان که زندگی ما بیشتر و بیشتر به فضای آنلاین پیوند می‌خورد، بر خوردار بودن از یک لایه سکونت جهانی که حاکمیتش از آن خودش باشد، دولت در آن مداخله نکند و از منظر جهانی بی‌طرف باشد؛

بحث بر سر آینده دیفای و اهمیت آن در اکوسیستم کریپتو

«استفانی کولشوف»، مشاور دیفای باور دارد دیفای یک سیستم مالی و در واقع یک کالای عمومی است. او می‌گوید: «دیفای می‌تواند برای بسیاری از مشکلاتی که تردیفای و اقتصادهای جهانی با آنها مواجه‌اند، راه‌حل ارائه دهد. برای مثال، ما می‌خواهیم با استفاده از لایه‌های ۲ برای ایجاد امکان پرداخت استفاده کنیم و مشکلات دنیای واقعی را حل کنیم.» در همین رابطه «پل هاروود» از شرکت نانسن نیز تصریح می‌کند که دیفای به خوبی توانسته در عین حال هم حافظ حریم خصوصی و هم شفافیت داشته باشد و این دو ویژگی را با هم درآمیزد. او در ادامه در مورد صرافی‌های دیجیتال می‌گوید: «در حال حاضر معامله در یک صرافی متمرکز نسبت به معامله در صرافی‌های بلاکچینی خطرناک‌تر است.»

«مایکل اندرسون» از فریم‌ورک ونچرز، دیفای را به عنوان «خدمات مالی بدون واسطه» تعریف می‌کند، اما توضیح می‌دهد آنچه در حال حاضر اتفاق می‌افتد، این است که «علاقه زیادی از سوی آن واسطه‌ها برای مشارکت در دیفای وجود دارد» که باعث می‌شود دیفای به‌طور جزئی، فارغ از خوب یا بد بودن آن، غیرمتمرکز شود. این اتفاق احتمالاً برای دیفای ماکسیز بد به نظر برسد، اما اندرسون «فرصت‌های زیادی» را در ارائه زیرساخت‌های مورد نیاز برای ورود مؤسسات سنتی به دیفای می‌بیند.

آویج گارگ، مدیرعامل الکتریک کپیتال

«جانانان چیزمن» از جی‌سی‌وای ادوایسری نگاهی منطقی به ریزش قیمت کریپتو دارد و معتقد است سرعت افزایش قیمت دارایی‌های مبتنی بر فناوری‌ها، بسیار سریع‌تر از رشد خود فناوری است. چیزی که به آن توجه نمی‌شود، عواقب این موضوع است. اگر فدرال رزرو نرخ‌ها را افزایش دهد، قیمت کریپتو برای مدتی بیش از حد انتظار ما بالا خواهد ماند.

پیش‌بینی بنیان‌گذار الکتریک کپیتال: ان اف تی بخشی از آینده بازار خواهد بود

«آویج گارگ» شرکت سرمایه‌گذاری خطرپذیر خود به نام الکتریک کپیتال را در بحبوحه بازار نزولی رمزارز در سال ۲۰۱۸ تأسیس کرد و در سال‌های پس از آن مطمئناً از رشد بسیار زیاد رمزارزها

سرمایه زیادی به دست آورده است. او در جایگاه مدیرعامل این شرکت، سرمایه‌گذاری در مراحل آغازین بعضی از شرکت‌های بزرگ رمزارز مثل مجیک‌ادن و نیر پروتکل را هدایت کرده است. گارگ می‌گوید که به نظر او شرکت‌های رمزنگاری روی یک طیف قرار دارند، یا به قول او در یک محور X و یک محور Y هستند. شرکت‌هایی که مشتریان‌شان به آنها وفادارند، در سمت چپ محور X قرار دارند و شرکت‌هایی که زیرساخت‌های فنی نیرومند و سرمایه‌بر دارند، در سمت راست محور X قرار دارند. گارگ می‌گوید: «به نظر من این وضعیت درباره رمزارز و سیستم‌های مالی غیرمتمرکز یا دیفای نیز صادق است. صرافی‌هایی مانند کوین بیس و بایننس و اف تی ایکس که با مردم سروکار دارند، در سمت چپ محور قرار دارند. در مقابل بیت‌کوین و اتریوم لایه ۱ در سمت راست محور قرار می‌گیرند.» گارگ معتقد است توکن‌های غیر قابل معاوضه نقش مهمی در آینده رمزارزها دارند. به نظر او این توکن‌ها موجب می‌شوند که رمزارز به جریان اصلی اقتصاد تبدیل شود. هم‌اکنون ۳۶۰ هزار کیف پول دارای توکن‌های غیر قابل معاوضه هستند. با وجود اینکه ارزش تراکنش‌های این توکن‌ها از زمستان گذشته کاهش یافته، تعداد کلی تراکنش‌ها در سال جاری تقریباً ثابت مانده است. به نظر گارگ این آزمون و خطاهایی که در جهان در حال رخ دادن است، بخشی از آن یک آینده شگفت‌انگیز را رقم خواهد زد. پیش‌بینی‌ها درباره آینده کوتاه‌مدت و بلندمدت این بازار در بین کارشناسان و صاحب‌نظران دیگر ممکن است با آنچه در این گزارش‌ها خواندید متفاوت باشد. فراموش نکنید این اظهارنظرها چندان برای تصمیم‌گیری شخصی و سرمایه‌گذاری روی رمزارزها یا ورود به این بازار به‌ویژه برای کاربران عادی مناسب نیستند.

آینده پول

درباره ظهور رمزارزهای
ملی و نقش بانک‌ها
و دولت‌ها در اداره
نظام‌های مالی

آینده پول بدون شک دیجیتالی است، اما سؤال اصلی اینجاست که پول دیجیتال چیست؟ در این مطلب که برگرفته از مقاله‌ای با عنوان «The Money Revolution» از آخرین شماره مجله F&D است، قصد داریم با بررسی مفهوم پول دیجیتال، نگاهی به پیامدهای آن در زمینه سیاست‌های پولی و جریان‌های سرمایه بین‌المللی بیندازیم. بازیگران مهمی در این آینده نقش خواهند داشت: از دولت‌ها و رگولاتورهای قدرتمند سنتی که قرن‌هاست خود را ناظر و بزرگ این فضای داند گرفته تا بازیگران نو ظهوری چون پروژه‌های رمزارزی که در چند سال گذشته نشان داده‌اند با اجماع بر سر مفاهیم جذاب و البته به کارگیری فناوری می‌توانند جمع‌ها و جوامع مختلف را با خود همراه کنند. در این فضا بسیاری همچنان زده و البته بسیاری هم نگرانند. بازی بزرگ پول در آینده به کدام سو و به نفع کدام جریان پایان خواهد یافت؟

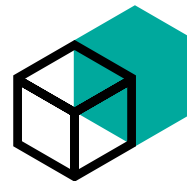
پول جوامع بشری را متحول کرده و تجارت و انتقال ثروت را حتی بین مکان‌های جغرافیایی پراکنده ممکن می‌سازد، اما با نگاهی به تاریخ بشریت، پول موضوع اصلی غارت‌ها و تبااهی هم بوده است. اکنون پول در آستانه تحولی بزرگ است که می‌تواند بانکداری، امور مالی و حتی ساختار جوامع را تغییر دهد.

مهم‌تر از همه، دوران پول فیزیکی، حتی در کشورهای با درآمد کم و متوسط روبه‌پایان است. عصر ارزهای دیجیتال آغاز شده است. دوره جدیدی از رقابت بین ارزهای رسمی و خصوصی، هم در عرصه داخلی و هم در عرصه بین‌المللی در راه است؛ گسترش فناوری‌های دیجیتال که این تحول را تقویت و دسترسی گسترده به خدمات مالی زیربنایی را بهبود بخشند.

اما این خطر هم وجود دارد که فناوری، تمرکز اقتصادی را تشدید و به شرکت‌ها و دولت‌های بزرگ اجازه دهد بیشتر به زندگی مالی و خصوصی ما نفوذ کنند.

مؤسسات مالی سنتی، به‌ویژه بانک‌های تجاری، با چالش‌هایی برای مدل‌های کسب و کار خود مواجه هستند، زیرا فناوری‌های جدید باعث ایجاد بانک‌های آنلاین می‌شوند که می‌توانند به مشتریان بیشتری دسترسی پیدا کرده و بدون واسطه، اعطاکننده و دریافت‌کننده وام را به هم متصل کنند. این مؤسسات و پلتفرم‌های جدید رقابت را تشدید، نوآوری را ترویج و هزینه‌ها را کاهش می‌دهند. همچنین سپرده‌گذاران به مجموعه گسترده‌تری از محصولات پس‌انداز، اعتبار و بیمه دسترسی پیدا می‌کنند و کارآفرینان در مقیاس کوچک هم قادر به تأمین مالی از منابعی غیر از بانک‌ها (که الزامات وثیقه سخت‌گیرانه دارند) می‌شوند.

- «آدیتیا ناراین» و «مارینا مورتی» از صندوق بین‌المللی پول خواستار وضع مقررات جهانی برای نظم‌بخشیدن به بازارها و ایجاد فضای امن برای نوآوری هستند. در همین حال، بانک‌های مرکزی در حال بررسی ارزهای دیجیتال خود هستند.
- «آگوستین کارستنز»، رئیس بانک تسویه‌های بین‌المللی پیشنهاد کرده: «بانک‌های مرکزی باید از نوآوری‌های فناورانه ارائه‌شده توسط کریپتو استفاده کنند و در عین حال پایه و اساس اعتماد را نیز فراهم آورند.»
- «جاش لیبسکی» از شورای آتلانتیک اضافه کرده: «خطرات حریم خصوصی و امنیت سایبری را می‌توان با ارزهای دیجیتال بانک مرکزی مدیریت کرد.» هنوز خیلی زود است که بگوییم چشم‌انداز ارز دیجیتال چگونه تکامل خواهد یافت، اما با سیاست‌ها و نظارتی درست، می‌توانیم با ترکیب ارزهای دولتی و خصوصی آینده‌ای را تصور کنیم که رمزارزها به‌طور ایمن در کیف پول دیجیتال میلیاردها نفر نگهداری می‌شوند.

نگرانی‌ها در خصوص ثبات قیمت و تأثیر آن بر مفهوم پول

در ابتدا ظهور رمزارزهایی مانند بیت‌کوین این تصور را ایجاد کرد که آنها انقلابی در پرداخت‌ها ایجاد می‌کنند. ارزهای دیجیتال برای انجام تراکنش به بانک مرکزی یا واسطه‌های مورد اعتماد

مانند بانک‌های تجاری و شرکت‌های کارت اعتباری متکی نیستند، این مسئله ناکارآمدی‌ها و هزینه‌های اضافی این واسطه‌ها را کاهش می‌دهد.

با این حال، نوسانات شدید قیمت، محدودیت حجم تراکنش‌ها و زمان پردازش، ارزهای دیجیتال را به عنوان یک ابزار مبادلاتی ناکارآمد کرده است. شکل جدیدی از رمزارزها به نام استیبل کوین که اغلب آنها ارزش خود را با حمایت پول بانک مرکزی و اوراق بهادار دولتی به دست می‌آورند، به عنوان یک ابزار پرداخت، جذابیت بیشتری پیدا کرده‌اند. فناوری بلاکچین نیز که زیربنای اصلی استیبل کوین‌هاست، تغییرات گسترده‌ای را در پول و امور مالی ایجاد کرده که خانواده‌ها، شرکت‌ها، سرمایه‌گذاران، بانک‌های مرکزی و دولت‌ها را تحت تأثیر قرار داده است. این فناوری، با اعطای مالکیت امن کالاهای دیجیتال، حتی باعث افزایش دارایی‌های دیجیتال جدید، مانند توکن‌های غیرقابل معاوضه می‌شود.

اما در عین حال، بانک‌های مرکزی با جایگزینی سیستم‌های پرداخت غیرمتمرکز یا استیبل کوین‌های خصوصی با سیستم‌های پرداخت نقدی و سنتی، نگران پیامدهایی برای ثبات مالی و اقتصادی هستند. یک

آینده پول بدون شبکه دیجیتالی است، اما سؤال اصلی اینجاست که پول دیجیتال چیست؟

زیرساخت پرداخت بخش خصوصی ممکن است کارآمد و ارزان باشد، اما برخی از بخش‌های آن در صورت از دست دادن اعتماد ممکن است در یک دوره زمانی بی‌استفاده شوند.

بنابراین بدون یک سیستم پرداخت کارآمد، اقتصاد مدرن متوقف می‌شود. در واکنش به چنین نگرانی‌هایی، بانک‌های مرکزی در حال بررسی صدور اشکال دیجیتالی پول به نام ارز دیجیتال بانک مرکزی (CBDC) برای پرداخت‌های خرد هستند. این کار با انگیزه گسترش شمول مالی (دسترسی آسان حتی برای افراد فاقد حساب بانکی) و افزایش کارایی و ثبات سیستم‌های پرداخت عمومی انجام می‌شود.

CBDC مزایای بالقوه دیگری نیز دارد؛ آنها مانع از فعالیت‌های غیرقانونی مانند معاملات مواد مخدر، پول شویی و تأمین مالی تروریسم می‌شوند که بر معاملات ناشناس متکی هستند. این امر باعث شده فعالیت‌های اقتصادی در سایه، به اقتصاد رسمی وارد شده و فرار مالیاتی را دشوارتر کند. با این کار کسب و کارهای کوچک از هزینه‌های تراکنش کمتر سود می‌برند و از دردها و خطرات ناشی از حفظ پول نقد جلوگیری می‌کند.

اما اجرای CBDC معایبی نیز دارد؛ یکی از آنها خطرانی است که برای سیستم بانکی به همراه دارد. بانک‌های تجاری برای ایجاد اعتبار جهت فعالیت‌های اقتصادی نقشی کلیدی دارند.

اگر خانواده‌ها پول خود را از حساب‌های بانکی به کیف پول‌های دیجیتال بانک مرکزی منتقل کنند، حتی اگر سودی نپردازند، چه اتفاقی می‌افتد؟

بازنشستگی بایت کوین!

نتایج یک مطالعه نشان می‌دهد نسل‌های زد و وای خواهان افزودن بیت کوین به طرح‌های قدیمی بازنشستگی هستند؛ آیا صندوق‌های بازنشستگی به سوی رمزارز هم خواهند رفت؟

طبق مطالعات اخیر شرکت چارلز شواب، اغلب جوانان به ویژه در ایالات متحده دیگر رغبت زیادی به طرح بازنشستگی ۴۰۱(k) ندارند. طرح ۴۰۱(k) یک طرح پس انداز بازنشستگی است که توسط بسیاری از کارفرمایان آمریکایی ارائه می شود و یکسری مزایای مالیاتی دارد؛ ولی به نظر می رسد اخیراً جوانان گزینه های دیگری مانند ارزهای دیجیتال را جایگزین این طرح کرده اند. این مطالعه نشان می دهد که ۳۵ درصد نسل زد، ۵۴ درصد نسل وای و ۷۱ درصد نسل ایکس اولین تجربه سرمایه گذاری خود را از طریق طرح ۴۰۱(k) رقم زده اند. به احتمال زیاد این دو نسل جوان تر نسبت به نسل های پیشین بیشتر در ارزهای دیجیتال، املاک، مستغری ها و کسب و کارهای کوچک سرمایه گذاری می کنند.

بیت کوین به طرح ۴۰۱(k) است. مدیرعامل بیت ویج، جانانان چستر، می گوید: «امیدواریم کارکنان جوانانی که از طرح ۴۰۱(k) کمتر استفاده می کنند، با این کار ترغیب شوند تا بیشتر به سمت ما بیایند.» او می افزاید: «این اقدام می توانند افراد بیشتری را از نسل های وای و زد وارد این سیستم کند. هر چند افزودن بیت کوین به طرح ۴۰۱(k) بسیار سخت است؛ زیرا مسئولیت حفظ این دارایی برای ما سنگین است.» ۶۱ درصد پاسخ دهندگان اظهار داشتند که به غیر از طرح ۴۰۱(k) از یک حساب پس انداز دیگر هم جهت پس انداز یا سرمایه گذاری برای بازنشستگی استفاده می کنند. ۲۵ درصد هم گفتند ارزهای دیجیتال را به عنوان راه دوم سرمایه گذاری انتخاب کرده اند. لازم به ذکر است که تمایل نسل وای برای سرمایه گذاری بر کریپتو بیشتر از سایر شرکت کنندگان بود و حدود ۳۵ درصد آنها روی رمزارزها سرمایه گذاری می کردند.

تبدیل شدن ارزهای دیجیتال به ابزارهای کاربردی در زندگی کاری یا برنامه های بازنشستگی افراد یکی از مهم ترین نشانه ها برای همه گیری و دوام آنها می تواند باشد. بسیاری

صندوق های بازنشستگی و دیگر بازیگران مهم صنعت مالی

معتقدند از آنجا که نسل زد و نسل وای آینده مبتنی بر وب ۳ را قابل تحقق می داند تلاش خواهند کرد در برنامه ریزی برای زندگی بازنشستگی و یا حتی حمایت های اجتماعی شان به صندوق های تامین اجتماعی و یا برنامه های بیمه ای روی بیاورند که از همین حالا نگاه مثبتی به رمزارزها دارند. پذیرش همگانی رمزارز یکی از دغدغه های مهم سرمایه گذاران و کارآفرینان این بازار است که به نظر می رسد با ورود بازیگران سنتی بازارهای مالی از جمله صندوق های بازنشستگی؛ گام بزرگی در رفع این دغدغه برداشته شود.

۳۲ درصد
از شرکت
کنندگان در
یک نظرسنجی
گفته اند
که مایل اند
می توانستند
از طریق یکی
از برنامه های
معروف بیمه
اجتماعی
آمریکادر

ارزهای دیجیتال
سرمایه گذاری
کنند. در واقع
۴۶ درصد نسل
زد و ۴۵ درصد
نسل وای در این
مورد اتفاق نظر
داشته اند

در ماه آوریل هم یک نظرسنجی آنلاین توسط لاجیکا ریسرچ برای خدمات برنامه بازنشستگی شواب انجام شد که هزار نفر شرکت کننده داشت. این هزار نفر کسانی بودند که از طرح ۴۰۱(k) استفاده می کردند. کاترین گولادی، رئیس خدمات مالی شواب، در رابطه با نتایج این نظرسنجی در بیانیه ای گفت: «جوانان امروز رویکردهای سنتی برای کار و بازنشستگی را زیر سؤال می برند، زیرا آنها شغل های متفاوتی انتخاب می کنند. کرونا هم باعث شد که آنها اولویت های خود را بازبینی و بازنویسی کنند.» او ادامه داد: «با اینکه طرح ۴۰۱(k) هنوز هم انتخاب اصلی بسیاری از افراد برای پس انداز بازنشستگی است، اما دیگر تنها انتخاب آنها محسوب نمی شود. مردم دارایی های جدید و متنوع را راه رسیدن به اهداف مالی خود می دانند و سرمایه گذاری بر این دارایی ها برای آنها هیجان انگیز است.»

به علاوه، ۳۲ درصد از شرکت کنندگان گفتند که کاش می توانستند از طریق طرح ۴۰۱(k) در ارزهای دیجیتال سرمایه گذاری کنند. در واقع ۴۶ درصد نسل زد و ۴۵ درصد نسل وای در این مورد اتفاق نظر داشتند. در همین راستا، فیدلتی اینو ستمنت در ماه آوریل اعلام کرد که قرار است به افراد اجازه دهد تا بخشی از پس اندازهای دوران بازنشستگی خود را در طرح ۴۰۱(k) از طریق بیت کوین انجام دهند.

**همکاری بیت ویج
با یکی
از صندوق های
بزرگ
بازنشستگی**

در اوایل ماه اکتبر نیز، شرکت رمزارزی بیت ویج (Bitwage) که روی ارائه دستمزد و صورت حساب با ارز دیجیتال تمرکز دارد همکاری خود را با ۴۰۱(k)، در طرحی به نام «برای همه ما» (ForUsAll) آغاز کرد. هدف از این همکاری افزودن

است. تا یک قرن پیش، ارزهای خصوصی با ارزهای دولتی (فیات) رقابت می کردند، اما ظهور بانک های مرکزی به طور قاطع تعادل را به نفع ارز فیات تغییر داد. اکنون ظهور شکل های مختلف ارز دیجیتال و فناوری پشت آنها، تفکیک کارکردهای مختلف پول را ممکن ساخته و رقابت مستقیمی را برای ارزهای فیات در برخی ابعاد ایجاد کرده است. ارزهای بانک مرکزی احتمالاً اهمیت خود را به عنوان ذخیره ارزش و برای کشورها حفظ خواهند کرد.

با این حال، با تشدید رقابت بین اشکال مختلف پول خصوصی و پول بانک مرکزی به عنوان ابزار مبادله، سیستم های پرداخت خصوصی احتمالاً اهمیت بیشتری پیدا می کنند. اگر نیروهای بازار به حال خود رها شوند، برخی صادرکنندگان پول و ارائه دهندگان فناوری های پرداخت می توانند مسلط شوند. برخی از این تغییرات می تواند بر ماهیت پول تأثیر بگذارد؛ مثلاً اینکه چگونه ایجاد می شود، چه اشکالی دارد و چه نقشی در اقتصاد ایفا می کند.

اشکال جدید پول و کانال های جدید انتقال وجه، ساختار سیستم مالی و جریان های پول بین المللی را تغییر می دهند. برخی از این تغییرات مزایای بزرگی خواهند داشت؛ از جمله

جریان های پول بین المللی و بازی بزرگ آینده

تراکنش های مالی بین المللی سریع تر، ارزان تر و شفاف تر خواهند شد. این تغییرات برای سرمایه گذارانی که به دنبال تنوع بخشی به پرتفوی خود هستند، شرکت هایی که

ظهور رمزارزها و چشم انداز CBDC سوالات مهمی رادر مورد نقشی که دولت باید در بازارهای مالی ایفا کند، ایجاد کرده

اگر حساب های سپرده بانک های تجاری خالی شود، بانک مرکزی باید به بخش ها و شرکت های مستحق وام اعتبار تخصیص دهد. علاوه بر این، یک سیستم پرداخت بانک مرکزی می تواند نوآوری بخش خصوصی را با هدف ارزان و سریع تر کردن پرداخت های دیجیتال خنثی کند.

نگرانی بعدی از دست دادن بالقوه حریم خصوصی است. حتی با وجود محافظت هایی برای اطمینان از محرمانه بودن، بانک مرکزی برای کسب اطمینان از اینکه ارز دیجیتال خود برای مقاصد قانونی استفاده می شود، می خواهد یک سابقه قابل تأیید از تراکنش ها را حفظ کند؛ بنابراین یک CBDC خطر از بین بردن ناشناسی و حریم خصوصی در معاملات را به همراه دارد. یک CBDC با دقت طراحی شده، با بهره گیری از نوآوری های فنی در حال توسعه می تواند بسیاری از این خطرات را کاهش دهد. با این حال، با وجود تمام مزایای آن، نباید به سادگی از جایگزینی وجوه نقد با CBDC عبور کرد.

فناوری های جدید می توانند انجام وظایف کلیدی خود برای بانک مرکزی را سخت تر کنند (یعنی پایین نگه داشتن نرخ بیکاری و تورم با دستکاری نرخ های بهره). زمانی که فدرال رزرو نرخ بهره خود را تغییر می دهد، نرخ بهره سپرده ها و وام های سایر بانک های تجاری را تحت تأثیر قرار می دهد، اما اگر توسعه پلتفرم های اعطای وام دیجیتال، نقش بانک های تجاری را در میانجی گری بین پس اندازکنندگان و وام گیرندگان کاهش دهد، مشخص نیست که این مکانیسم انتقال سیاست پولی چگونه به عملکرد خود ادامه خواهد داد.

کارکردهای اساسی پول بانک مرکزی در آستانه تغییر

در بسیاری از کشورها تنش‌های سیاسی و اجتماعی را دامن زده، چندان واضح نیست. تغییر کلیدی دیگر، طبقه‌بندی بیشتر در سطح ملی و بین‌المللی خواهد بود. اقتصادهای کوچک‌تر و آنهایی که مؤسسات ضعیفی دارند، می‌توانند شاهد نابودی بانک‌های مرکزی و ارزش‌هایشان باشند و قدرت اقتصادی بیشتری را در دستان اقتصادهای بزرگ متمرکز کنند. در همین حال، شرکت‌های بزرگی مانند آمازون و متا می‌توانند با کنترل دادوستد مالی، قدرت بیشتری به دست آورند.

بنابراین حتی در دنیای فایننس غیرمتمرکز، دولت‌ها نقش مهمی در اجرای حقوق مالکیت، محافظت از سرمایه‌گذاران و تضمین ثبات مالی دارند. پس به نظر می‌رسد که ارزش‌های دیجیتال و محصولات مالی نوآورانه زمانی بهتر عمل می‌کنند که بر پایه اعتماد و نظارت دولت‌ها ساخته شوند. دولت‌ها این مسئولیت را دارند که اطمینان دهند قوانین و اقدامات آنها به جای حمایت از مدیران فعلی و بازیگران بزرگ، رقابت منصفانه را ترویج می‌کند.

نوآوری‌های مالی خطرات جدید و ناشناخته‌ای را ایجاد خواهند کرد؛ به‌ویژه اگر فعالان بازار و قانون‌گذاران به فناوری اعتماد نداشته باشند. تمرکززدایی و پیامد آن یعنی پراکندگی، می‌توانند ثبات مالی و انعطاف‌پذیری را افزایش دهند.

از سوی دیگر، هرچند سیستم‌های غیرمتمرکز می‌توانند در شرایط پایدار اقتصادی خوب عمل کنند، اما در شرایط سخت اقتصادی اعتماد به آنها شکننده است.

اگر سیستم مالی تحت تسلط مکانیسم‌های غیرمتمرکز باشد که مستقیماً توسط بانک مرکزی یا سایر نهادهای دولتی حمایت نمی‌شوند، احتمالاً مقوله اعتماد به‌راحتی از بین برود؛ بنابراین ممکن است تمرکززدایی در برخی زمان‌ها کارایی خوبی داشته باشد، اما در شرایطی که اقتصادها دچار مشکل می‌شوند، بی‌ثباتی را به‌دنبال خواهد داشت.

تغییرات بالقوه بزرگ در ساختارهای اجتماعی نیز در شرف وقوع است. بیت‌کوین و سایر رمزارزها برای حفظ ناشناس بودن و از بین بردن اتکا به دولت‌ها و مؤسسات مالی بزرگ در انجام تجارت در نظر گرفته شده بودند. با این حال، آنها تغییراتی را ایجاد می‌کنند که ممکن است حریم خصوصی را به خطر بیندازند. همچنین جوامع برای بررسی قدرت دولت‌ها دچار مشکل می‌شوند؛ زیرا آزادی‌های فردی با خطر بیشتری روبه‌رو هستند.

یک مسئله مهم؛ متمرکز یا غیرمتمرکز

به‌دنبال جمع‌آوری پول در بازارهای سرمایه جهانی هستند و مهاجران اقتصادی که پول را به کشورهای خود بازمی‌گردانند، موهبتی بزرگ خواهد بود. پرداخت‌های برون مرزی سریع‌تر و ارزان‌تر نیز تجارت را تقویت می‌کند؛ این موضوع به‌ویژه برای بازارهای نوظهور که به درآمد صادرات به‌منظور تولید ناخالص داخلی (GDP) خود متکی هستند، مفید خواهد بود. با این حال، ظهور کانال‌های جدید پولی برون مرزی، جریان‌های مالی غیرقانونی را هم تقویت می‌کند و چالش‌های جدیدی را برای قانون‌گذاران و دولت‌ها ایجاد خواهد کرد. همچنین کنترل جریان سرمایه قانونی در داخل مرزها برای دولت‌ها دشوارتر می‌شود. این امر چالش‌های خاصی را برای اقتصادهای نوظهور ایجاد می‌کند که به‌دلیل خروج ناگهانی سرمایه خارجی از بحران‌های اقتصادی دوره‌ای رنج می‌برند. این اقتصادها حتی در برابر سیاست پولی و اقدامات بانک‌های مرکزی بزرگ که می‌تواند باعث خروج سرمایه شود، آسیب‌پذیرتر خواهند شد.

بنابراین نه ظهور CBDCها و نه کاهش موانع برای جریان‌های مالی بین‌المللی، به‌تنهایی نمی‌تواند به نظم مجدد سیستم پولی بین‌المللی یا توازن قدرت بین ارزهای اصلی کمک کند. همچنین هزینه معاملات مستقیم بین جفت‌ارزهای نوظهور در حال کاهش است و نیاز به «ارزهای حامل» مانند دلار و یورو را کاهش می‌دهد. اما ارزهای ذخیره اصلی، به‌ویژه دلار، احتمالاً تسلط خود را به‌عنوان ذخیره ارزش حفظ خواهند کرد، زیرا این تسلط نه تنها به ابعاد اقتصادی کشور صادرکننده آن، بلکه بر پایه نهادی قوی است که برای حفظ اعتماد سرمایه‌گذاران امری ضروری است.

فناوری نمی‌تواند جایگزین بانک مرکزی مستقل و حاکمیت قانون شود. به‌طور مشابه، CBDCها ضعف‌های اساسی در اعتبار بانک مرکزی یا سایر مسائل، مانند سیاست‌های مالی بی‌انضباط دولت را که بر ارزش پول ملی تأثیر می‌گذارد، حل نمی‌کنند. زمانی که یک دولت کسری بودجه زیادی دارد، این فرض که بانک مرکزی ممکن است به سمت چاپ پول بیشتر هدایت شود، تورم را افزایش می‌دهد و قدرت پول، اعم از فیزیکی یا دیجیتال کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر، پول بانک مرکزی فقط به اندازه مؤسسه صادرکننده آن قوی و معتبر است.

شکی نیست که بانک‌های مرکزی و دولت‌های سراسر جهان

در سال‌های آینده با تصمیم‌گیری‌های مهمی در مورد فناوری‌های مالی جدید و پذیرش منفعلانه آنها تحت رهبری بخش خصوصی روبه‌رو هستند. ظهور رمزارزها و چشم‌انداز CBDC سؤالات مهمی را در مورد نقشی که دولت باید در بازارهای مالی ایفا کند، ایجاد کرده؛ اینکه آیا به مناطقی که ترجیحاً به بخش خصوصی واگذار می‌شود، ضربه می‌زند و آیا می‌تواند شکست‌های بازار را جبران کند؟

همان‌طور که رونق و رکود اخیر ارزهای دیجیتال نشان داده، قانون‌گذاری این بخش برای حفظ یکپارچگی سیستم‌های پرداخت، تضمین حمایت از سرمایه‌گذاران و ارتقای ثبات مالی ضروری است. با این حال، با توجه به تقاضای گسترده برای خدمات پرداخت کارآمدتر در سطوح خرده‌فروشی، عمده‌فروشی و فرامرزی، نوآوری‌های مالی تحت رهبری بخش خصوصی می‌توانند مزایای قابل توجهی برای کاربران و شرکت‌ها ایجاد کنند. از این نظر، چالش کلیدی برای بانک‌های مرکزی و قانون‌گذاران مالی در ایجاد تعادل بین نوآوری‌های مالی و ثبات مالی نهفته است. فناوری‌های مالی جدید این نوید را می‌دهند که دسترسی به خدمات مالی را حتی برای مردم فقیر تسهیل کنند. با این حال، نوآوری‌های فناوری در امور مالی می‌توانند پیامدهای دوطرفه‌ای را برای نابرابری درآمد و ثروت داشته باشند. مزایای نوآوری‌ها در فناوری‌های مالی را می‌توان تا حد زیادی توسط افراد ثروتمند دریافت کرد؛ زیرا می‌توانند از آنها برای افزایش بازده مالی و تنوع‌بخشی به ریسک‌ها استفاده کنند.

در سمت مقابل افرادی که از نظر اقتصادی به حاشیه رانده شده‌اند، دسترسی دیجیتالی محدود و سواد کمتری دارند؛ بنابراین برخی تغییرات می‌تواند آنها را به سمت فرصت‌های سرمایه‌گذاری سودآورانه و پرریسک سوق دهد. از این رو پیامدهای نابرابری درآمد و ثروت که

نقش دولت‌ها در آینده نظام‌های مالی دنیا

سفارش هات داگ با بیت کوین در طرشت

داستان پرداخت بارمزارز
در «کلبه خوراک» که
یکی از پاتوق های قدیمی
دانشجویان دانشگاه
شریف است

نمی خواهیم موضوع را از چیزی که هست بزرگ تر کنیم یا به آن رنگ و لعاب بیشتری بدهیم اما اینکه در ناحیه نوآوری شریف یکی از ساندویچی های قدیمی که بین بچه های دانشگاه شریف حسابی معروف است و گهگاه به آن القاب با مزه هم می دهند خیلی زودتر از بقیه یک کاغذی چسباند و اعلام کرد کریپتو هم قبول می کند پیام جذابی دارد برای آنان که در پی دانستن هستند!

از پیشرو بودن این رستوران در حوزه رمزارز چندان تعجب نکنیم؛ هرچه باشد، این رستوران در نوآورترین منطقه تهران قرار گرفته و از قضا پاتوق دانشجویان مهم ترین دانشگاه صنعتی ایران است. با وجود این، باز هم به نظرم رسید که باید پشت این تغییر روایت های جالبی باشد که از آن بی خبریم. همین شد که تصمیم گرفتیم به این فست فودی ثقلی سری بزنیم و داستانش را از صاحب آن جویا شویم.

کلبه خوراک یک رستوران فست فود کوچک و قدیمی است که در حوالی خیابان حبیب الله، نبش کوچه نشیبا و خیابان حبیب زاده قرار دارد. کرکره های قدیمی و

پاتوق بچه های شریف

کهنه اش را حوالی ساعت ۲ بعد از ظهر بالا می دهند و تا حدود ۱۲ شب بساط ساندویچ پزی شان به راه است. نام ساندویچی (کلبه خوراک، همبرگر، پیتزا)، به سبک قدیم، به خط نستعلیق روی شیشه مغازه نوشته شده است. کنار در ورودی کوچکش، روی شیشه، اعلانی چسبانده اند که بیت کوین، اتریوم و لایت کوین را برای پرداخت می پذیرند. کافی است مشتری کیوارکد روی اعلان را با تلفن هوشمندش اسکن کند و پول غذایش را بپردازد.

- در منوی کلبه خوراک دو غذا به اسم
- نیما و بهداد هست! صاحب
- فست فودی آن را نشانم می دهد.
- کنجکاو می شوم. برای پاسخ دادن
- به سؤالم از سال های دور می گوید؛
- سال هایی که پدیده رمزارز تازه متولد شده بود و توجه
- دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف را که در نوآوری گام
- بزرگی از جامعه جلوتر هستند، به خودش معطوف کرده
- بود.
- نیما و بهداد دو تن از همین دانشجویان بودند. آنها
- سال ها پیش، برای استخراج رمزارز در دانشگاه
- می ماندند تا از ابرکامپیوتری که در اختیارشان گذاشته
- شده بود، استفاده کنند و به وقت گرسنگی به پاتوق شان
- یعنی کلبه خوراک می آمدند تا غذای همیشگی شان را که
- دستور پختش را خودشان به آشپز داده بودند، بخورند.
- آن غذاها به نام نیما و بهداد در کلبه خوراک ثبت شدند؛
- نه صرفاً به خاطر طعم خوب شان، بلکه برای حفظ خاطره
- حضورشان در آنجا که برای صاحب این ساندویچی
- بسیار عزیز است. البته رفاقتش با این دو دوست قدیمی
- هنوز پابرجاست و یاد کردن از آنها شوقی را در او بیدار
- می کند.
- کلبه خوراک از فروردین امسال پرداخت با رمزارز را فعال
- کرد و چندی نگذشت که خبرش در شبکه های اجتماعی
- پیچید. کلبه خوراک را اغلب دانشجویان دانشگاه
- شریف می شناسند. دانستن همین نکته باعث می شود

واردش شدم و دیدم مثل هر فست‌فودی ساده و کوچکی، تعداد کمی میز و صندلی دارد؛ مشتری‌هایی که اغلب جوان بودند، پشت میزها نشسته بودند و غذا می‌خوردند؛ همچنین یک یخچال نسبتاً بزرگ، پر از نوشیدنی‌های مختلف، در آنجا بود و یک پیشخوان بلند که می‌توانستم پشتش بایستم و سفارش غذا بدهم. آشپز پشت پیشخوان به سرعت مشغول پختن و تهیه ساندویچ بود و سفارش‌ها را عمدتاً صاحب‌رستوران از مشتریان می‌گرفت.

حال و هوای کلبه خوراک

روی دیوار روبه‌روی در، یک تلویزیون نصب شده بود و کنارش یک قاب بزرگ کاشی‌کاری از نقش‌مایه‌های قدیمی وجود داشت. نقش آن تصویر چندین پرنده سفید (به گمانم غاز) بود که

در برکه‌ای شنا می‌کردند.

صاحب کلبه خوراک، با خوشرویی حضورم را پذیرفت. سرش که خلوت‌تر شد، پشت یکی از میزها نشستیم و برایم از خودش و کلبه خوراک گفت. او فارغ‌التحصیل دانشگاه پلی‌تکنیک (صنعتی امیرکبیر) است و خودش می‌گوید از اولین تردی‌های ایران بوده است. به قول خودش هنوز اتر ۱۲ دلاری و بیت‌کوین ۴۰۰ دلاری در والتش دارد. می‌گوید این ساندویچی از قدیم برای پدرش بوده و اگر او امروز اینجا را اداره می‌کند، برای روشن نگه داشتن چراغ مغازه و تعلق خاطرش به محله‌شان است. می‌گوید خانه پدری‌اش به مغازه نزدیک است و خودش هم در این محله بزرگ شده؛ به همین دلیل دوست دارد این رستوران با همه خاطراتش پابرجا بماند.

توسعه در استانبول و ایده استفاده از رمزارزها

او سه کافه و ساندویچی دیگر هم در نقاط دیگر تهران دارد و دوست دارد زودتر امکان پرداخت با رمزارز را در آنها نیز فعال کند. روزی به این فکر افتاده که کارش را گسترش دهد و شعبه‌ای هم در استانبول باز کند. اما یک حساب‌و‌کتاب ساده به او نشان داد که تبدیل ارز از طریق صرافی‌ها برایش گران تمام می‌شود. همین شد که به فکر پرداخت با رمزارز افتاد و متوجه شد فعال کردن این امکان در کسب‌وکارش صرفه زیادی دارد. به گفته مدیر کلبه خوراک خیلی‌ها به اشتباه فکر

می‌کنند که پرداخت با رمزارز برای غذایی مثل ساندویچ به صرفه نیست و کارمزد تراکنش آن از قیمت ساندویچ بیشتر می‌شود. به گفته او این فکر اشتباه است و بسیاری از رمزارزها اساساً برای پرداخت خریدهای روزانه به وجود آمده‌اند. شاهدش تجربه کلبه خوراک در فروش غذا در ازای رمزارز است.

بر خلاف ظاهر ساده‌ای که این ساندویچی دارد، مشتریانانش از قدیمی‌ها و کاربلدهای حوزه رمزارز و فین‌تک هستند. او در میان مشتریانانش به دانشجویان دانشگاه شریف و کارمندان سه صرافی بزرگ منطقه (نوبیتکس و والکس و رمزینکس) اشاره کرد و گفت: «برخی از اینها اغلب خریدهایشان از ما را با والت کریپتو (کیف پول رمزارز) انجام می‌دهند.»

او بیشتر فعالان حوزه رمزارز و حتی فعالان رسانه‌ای این فضا را می‌شناسد و به دقت اخبار و تحولات بازار نوآوری را دنبال می‌کند. به گفته خودش خیلی‌ها مایل بوده‌اند که با او به عنوان یکی از کسب‌وکارهای پیشگام در ایران در زمینه استفاده از رمزارز گفت‌وگو کنند.

البته او نقدهایی هم به وضعیت بازار رمزارز در ایران دارد که از بابت‌شان نگران است. عدم شفافیت سازوکار قانونی برای استفاده از رمزارز مهم‌ترین دغدغه‌ای است که او مطرح می‌کند.

به گفته او همین ابهامات موجب می‌شود که بسیاری از کسب‌وکارها تردید داشته باشند که رمزارز را وارد گزینه‌های پرداخت‌شان کنند. به نظر او روشن شدن رویکرد دولت در سیاست‌گذاری برای رمزارز و وضع قوانین و مقررات مشخص، زمینه را فراهم می‌کند که اقتصاد ما هم در سطح کلان و هم در سطح خرد و محلی خیلی زودتر با بازار اقتصاد دیجیتال پیوند بخورد و پتانسیل‌های فراوانی را برای رشد و نوآوری مهیا کند

اوسه کافه
وساندویچی
دیگر هم در
نقاط دیگر
تهران دارد
دوست دارد
زودتر امکان
پرداخت با رمزارز
را در آنها نیز
فعال کند

چند توصیه برای روزهای رکود

کنید.

خرید و نگهداری

این وضعیت فعلی بازار که با نزول و رکود همراه شده، شاید زمان خوبی برای خرید رمزارز و میانگین گیری خریدهای گذشته شما باشد. قطعاً بازار رمزارز به این صورت باقی نخواهد ماند و در روزها یا ماههای آینده شاهد رشد بازار خواهیم بود و خریدهای این روزها با سود همراه خواهد شد.

خرید و فروش ان اف تی

ان اف تی ها در این بازار دچار ریزش زیادی شده اند. شما در این بازار می توانید از فرصت های پیش آمده استفاده و خریدهای خوبی انجام دهید و دوباره در رونق بازار با سود بیشتری ان اف تی های خود را بفروشید.

البته اگر به ان اف تی علاقه دارید، می توانید در ضرب کردن ان اف تی های مختلف هم شرکت کنید، شاید شانس با شما یار باشد و بتوانید یک Blue Chip پیدا کنید و کل ضررهایی را که با ریزش بازار کرده اید، جبران کنید.

آربیتراژ

آربیتراژ به معنای کسب سود از طریق اختلاف قیمتی یک رمزارز در دو یا چند بازار معاملاتی یا صرافی ارز دیجیتال است. بخش کوچکی از مشتریان صرافی های مختلف به این کار مشغول هستند و از اختلاف قیمت رمزارزها در صرافی های مختلف کسب درآمد می کنند. مثلاً رمزارز تتر را از یک صرافی می خرند و در صرافی دیگری با قیمت بالاتر می فروشند.

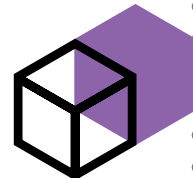
استک کردن

استکینگ هم یکی از روش های کسب درآمد در این بازار است. به عنوان مثال شما مقداری رمزارز را به عنوان نقدینگی یا اثبات سهام در استخرهایی قرار می دهید که قادرند با توجه به مدت زمان نگهداری به شما مبلغی سود بپردازند. از معروف ترین پلتفرم های استک هم می توان به Pancakeswap اشاره کرد.

شرکت در ICO، IEO، IDO و عرضه اولیه توکن ها

بعضی پروژه های جدید ارز دیجیتال برای به دست آوردن نقدینگی اولیه خود پروسه یا کمپینی راه اندازی می کنند که شما می توانید با پرداخت مبلغی، از عرضه اولیه یک توکن بهره مند شوید و مقداری از آن توکن را خریداری کنید. اگر پروژه های درستی انتخاب کنید، این شانس را خواهید داشت که بعد از مدتی برخی از این توکن ها چند ده برابر مبلغ روز اول آنها ارزش پیدا کنند

این روزها که بازار رمزارزها شرایط خوبی به نسبت چند ماه پیش ندارد، خیلی ها از خود می پرسند که بهترین کاری که می توان برای سرمایه گذاری یا کسب سود انجام داد، چیست؟ در این نوشته سعی کرده ام درباره روش هایی که در بازار نزولی و رکود ارز دیجیتال می توانید از آنها درآمد کسب کنید، کمی توضیح بدهم؛ شاید این بهترین فرصت برای جمع آوری ارز دیجیتال باشد تا بتوانید در اوج بازار دوباره بفروشید و سود کسب کنید. البته باید بدانید این بازار مانند هر بازار دیگر مالی، با ریسک همراه است و اگر دانش کافی نداشته باشید، ممکن است نه تنها ضرر کنید، بلکه کل سرمایه تان را هم از دست بدهید. پس قبل از هر تصمیمی باید مطالعه لازم و احتیاط کافی را به خرج دهید.

ایردراپ

در ماه گذشته ایردراپ های مختلفی را مشاهده کردید که شما با انجام چند تسک و مأموریت می توانستید آن ایردراپ ها را دریافت کنید؛ از معروف ترین آنها می شود به ایردراپ های دو پروژه APE و Optimism اشاره کرد. ایردراپ یک هدیه یا پاداش است که توسعه دهندگان یک پروژه به صورت رایگان به فعالان یا تسترهای پروژه اهدا می کنند.

کمیسون بازار یابی و رفرال گیری

این روزها صرافی های مختلف یا پلتفرم های تبادل ارز دیجیتال مبلغ خوبی را جهت معرفی آنها به دوستان تان یا بازار یابی به شما پرداخت می کنند. فقط کافی است در یکی از این صرافی ها عضو شوید و لینک دعوت را برای دوستان تان بفرستید. با توجه به استراتژی آن صرافی احتمالاً بتوانید مبلغی را بابت این معرفی یا خریدهای بعدی دوستان تان دریافت کنید.

بازی های بلاکچینی

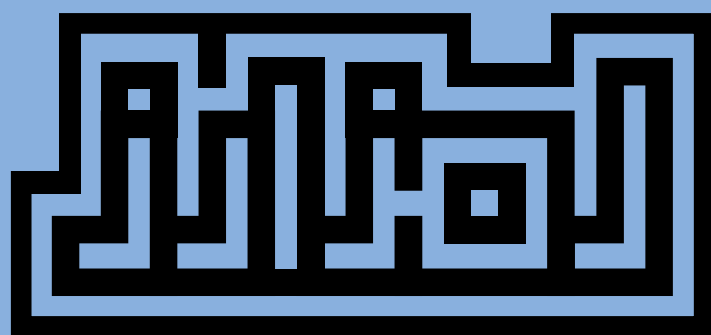
بسیاری از ما در گذشته بازی های سنتی دیجیتالی را تجربه کرده و امتیازاتی بابت بازی کردن به دست آورده ایم، یا گاهی برای بازی کردن مستمر یا رد کردن برخی مراحل یک بازی به ما آیتم هایی به عنوان هدیه داده شده است. در بازی های بلاکچینی معمولاً این امتیازها و آیتم ها قابل خرید و فروش است. به عبارتی شما علاوه بر بازی کردن می توانید امتیازها و آیتم های به دست آورده خودتان را خرید و فروش کنید. اگر از علاقه مندان بازی هستید، شاید بد نباشد دو بازی Axie Infinity و STAR ATLAS SANDBOX را امتحان

محمد شهری

مدیر مارکتینگ

اوکی اکسچنج

چهار ماه

تأثیرگذاران کسب و کاری در اکوسیستم هزاره کشور در یک سال گذشته هم از نظر تعداد و هم از نظر میزان مشارکت با آمارهای روبه رشدی مواجه بوده اند. چهره هایی که در کنار فعالیت کسب و کاری برای توسعه تلاش های زیادی داشته اند. امیرحسین مردانی، مدیرعامل و هم بنیان گذار بیت بین یکی از این چهره هاست...

عبور از ابهام

گفت‌وگو با امیرحسین
مردانی، مدیرعامل صرافی
بیت‌پین درباره سال
۲۰۲۲؛ مردانی اعتقاد دارد
کسب و کارهای رمزارزی
داخل کشور از فضای گنگ
و مبهم سال‌های گذشته
خارج شده‌اند

اگر تحولات بازار رمزارزها در یک سال گذشته را با تاریخ کوتاه رمزارزها مقایسه کنید، شاید بتوان این سال را یکی از تاریخ‌های خاص بازار رمزارزها و به طور کلی پروژه‌های بلاکچینی دانست؛ سالی که هم صعود داشت و هم سقوط. هم به رسمیت شناخته شدن از سوی بسیاری از کشورها را داشت و هم محدودیت‌های سخت و سخت‌گیری را. هم چهره‌های محبوب داشت و هم نام‌های منفور. اما شاید معدل کلی این سال را بتوان با رکود و ناکامی جمع بست. ناکامی‌هایی که بیش از اینکه از ریزش بازار ناشی شوند، از پروژه‌ها و شرکت‌هایی نشئت می‌گیرند که یک شبه به یکباره نابود شدند و ضربه بدی به شأن و جایگاه این بازار نو ظهور زدند. در ایران اما قصه رمزارزها کمی متفاوت‌تر پیش رفت. در یک سال گذشته بسیاری از ایرانی‌ها با این بازار آشنا شدند و مهم‌تر اینکه دولت مردان و تصمیم‌گیران حوزه سیاست‌گذاری اگرچه گاه آشتی‌جویانه و گاه تهاجمی با این فضا رو‌یارو شدند، اما به نظر می‌رسد کلیت این حوزه و فناوری‌های مرتبط با آن را پذیرفته‌اند. هنوز مشخص نیست که در ماه‌های آینده این بازار به کدام سو خواهد رفت، اما آنچه مشخص شده این است که دارایی‌های دیجیتال و کسب و کارهای رمزارزی در ایران بخشی از اکوسیستم نوآوری شده‌اند و در حال شکل دادن به یک اقتصاد در حال رشد هستند. با امیرحسین مردانی که مدیرعامل صرافی بیت‌پین و از چهره‌های شناخته شده این صنعت طی دو، سه سال اخیر بوده، درباره فراز و فرودهای بازار رمزارزها و دستاوردها و چالش‌های آن در یک سال گذشته، چه در سطح بین‌الملل و چه در اکوسیستم داخلی کشور صحبت کرده‌ایم. همچنین از آخرین وضعیت و تغییرات و برنامه‌های کسب و کار تحت مدیریتش.

بود. به همین دلیل توجه بسیاری از افراد را به خود جلب کرد. افراد بسیاری در دنیا تحت تأثیر کووید قرار گرفته بودند و دنبال محلی برای انباشت سرمایه‌های خود می‌گشتند. به دنبال این اتفاقات قیمت بیت‌کوین که در آن زمان حدود سه هزار دلار بود، سیر صعودی در پیش گرفت. این روند تا اواخر سال ۲۰۲۱ ادامه داشت و بیت‌کوین به ۶۰ هزار دلار رسید. برخی کوین‌های دیگر شاهد رشد ۱۰۰ تا ۲۰۰ برابری بودند؛ اما هر بازار مالی که صعود سنگینی داشته باشد، قطعاً سقوط سنگینی را نیز تجربه خواهد کرد و این سقوط کم‌کم از اوایل سال ۲۰۲۲ آغاز شد. نکته‌ای که در مورد این سقوط وجود دارد این است که از سقوط قبلی قابل پیش‌بینی‌تر بود. بسیاری از افراد آن را پیش‌بینی کرده بودند و می‌دانستند بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ اتفاق خواهد افتاد. آنها می‌دانستند که همراه این سقوط، اتفاقات جالب دیگری هم رخ خواهد داد. حباب بسیاری از کانسپت‌هایی که هایپ شده بودند و یکسری پروژه‌هایی که صرفاً بر مبنای پروپاگانداها رشد کرده بودند، ترکید. هیجان بازار کمتر شد و ریسک آن افزایش یافت. این موضوع باعث یک تغییر رفتار مهم در سرمایه‌گذاران و صاحبان کسب و کارهای کریپتوکارنسی شد. آنها پول‌شان را با احتیاط بیشتری سرمایه‌گذاری می‌کردند. از آنجا که سقوط را تجربه کرده بودند، به دنبال پروژه‌هایی می‌گشتند که از نظر بنیادی پروژه‌های خوبی باشند و بزرگ شدن نام‌شان صرفاً در اثر تبلیغات نباشد. این اتفاق باعث شد که

سال ۲۰۲۲ سال خاصی بود؛ هم برای بازار رمزارزها و هم پروژه‌های رمزارزی. بازار رمزارز در بیشتر اوقات این سال سیر نزولی داشت و خبرهای بد بسیاری از آن شنیده شد. نظر شما به طور کلی در مورد سال ۲۰۲۲ برای رمزارزها چیست؟ فکر می‌کنید مهم‌ترین اتفاقات این سال چه بودند؟ کدام اتفاقات تأثیر بلندمدت‌تری روی این بازار خواهند داشت که احتمالاً در سال ۲۰۲۳ شاهد پس‌لرزه‌های آنها خواهیم بود؟ به طور کلی بازارهای مالی همیشه به صورت خطی عمل نمی‌کنند و اکثر مواقع حرکت سینوسی دارند؛ اما معمولاً در بازارهای کارا تصویر بلندمدت یک تصویر صعودی است. بازار کریپتوکارنسی هم بعد از شکست سال ۲۰۱۷، سیر نزولی پیدا کرد. اوایل سال ۲۰۲۰ با شروع شدن کرونا، تعطیلی سایر بازارهای مالی، محدودیت‌های ناشی از پاندمی و رکود اقتصادی، تنها بازاری که خارج از شرایط فیزیکی دنیا به فعالیت خود ادامه داد، بازار کریپتوکارنسی

کریپتوکارنسی که عدم تمرکز است، با این اقدامات زیر سؤال رفت. این مسئله می تواند در آینده برای پروژه های بلاکچینی و این صنعت تبعات منفی داشته باشد.

سال گذشته برای اکوسیستم رمزارزی ایران چگونه بود؟ اتفاقات سال گذشته در اکوسیستم

را چگونه ارزیابی می کنید؟ رگولاتوری، فراز و فرود صرافی ها و دیگر پروژه های رمزارزی در سال ۲۰۲۲ در ایران چگونه عملکردی داشتند؟ کدام بخش های اکوسیستم پیشرفت خوبی داشتند و کدام بخش ها عقب ماندند؟

سال گذشته برای صنعت اقتصاد دیجیتال کشور سالی پرچالش بود. از متغیرهای کلان اقتصادی گرفته تا اختلالات در زیرساخت های اینترنت کشور، تأثیرات منفی بزرگی روی اقتصاد دیجیتال کشور و به تبع آن بازار رمزارزها داشت. بیشترین تأثیرات منفی را در شش ماه و به خصوص سه ماه اخیر شاهد بودیم که اختلالات اینترنت به اوج خود رسید. من معتقدم بازار رمزارز ایران در سال گذشته توانست با جذب کاربران زیاد به صورت رسمی به عنوان یکی از بازارهای موازی سرمایه گذاری به مردم معرفی شود؛ یعنی اگر سه سال پیش از مردم ایران در مورد این بازار می پرسیدید، شاید هیچ اطلاعی در مورد آن نداشتند، اما الان اکثر مردم به این بازار به عنوان گزینه ای برای سرمایه گذاری نگاه می کنند. این اتفاق مهمی برای بازار کشور بود.

مسئله دیگری که وجود دارد، این است که صرافی های کشور و پروژه های بلاکچینی ساختار یافته تر شدند. در واقع سیاست های کلی در حوزه تبادلات رمزارز مقداری مشخص تر و این بازار نسبت به گذشته پدیدار شد و دیگر فضای گنگی در این بازار وجود ندارد. نهادهای دولتی و حاکمیتی اطلاع بیشتری از نحوه کارکرد این صنعت در کشور پیدا کردند؛ نهادهایی تنظیم گری که هر کدام به نحوی با این فناوری در ارتباط بودند، با ساختار فناورانه آن بیشتر آشنا شدند و چارچوب ها و رویکردهای خاص خود را برای مواجهه با این فضا و مدیریت آن اتخاذ کردند. ما فرصت های بسیاری را برای رگولاتوری این فضا از دست دادیم، اما در سال گذشته رگولاتور این بازار و فناوری را به عنوان بازاری که مردم از آن استفاده می کنند، پذیرفت و به دنبال راه حل هایی برای مدیریت این فضا گشت.

در کشور ما عملاً به جز صرافی ها، پروژه بلاکچینی و رمزارزی در سال گذشته وجود نداشت، زیرا صرافی های رمزارز ماهیت بلاکچینی و رمزارزی کمتری نسبت به سایر پروژه ها دارند و پروژه های بلاکچینی در صورتی می توانند فعالیت کنند که فضای رگولاتوری کشور آنها مشخص تر و دقیق تر باشد. فضای رگولاتوری کشور ما خاکستری است و قوانین و دستورالعمل ها صرفاً در مورد ماینینگ و صرافی های رمزارز است. به همین دلیل پروژه های دیگر کمتر امکان بروز و ظهور دارند.

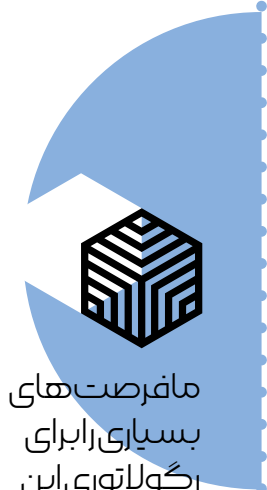
بسیاری از پروژه های ان اف تی که صرفاً با تبلیغات رشد کرده بودند، شکست بخوردند. اتفاق خوبی که برای صاحبان کسب و کارها رخ داد، این بود که متوجه شدند چگونه پروژه هایی را خلق کنند که از نظر بیزینس مدل و فناوری پروژه های خوبی باشند و بیشتر درگیر ساختن پروژه شدند. فضای اکوسیستم در سال ۲۰۲۲ بر همین محور می گشت و تا الان که بیت کوین تقریباً ۱۶ هزار دلار است، هنوز این جو بر فضا حاکم است.

اکثر افراد معتقدند ۲۰۲۲ سال بدی بود. شما در این باره چه فکر می کنید؟

به صورت کلی می توان گفت سال ۲۰۲۲ برای کسانی که به تازگی وارد این فضا شده بودند سال بدی بود، زیرا متحمل ضررهای سنگینی شدند. اما برای صنعت کریپتوکارنسی سال بدی نبود. بسیاری از تحلیلگران معتقدند که اگر ریزش رمزارزها یک یا دو سال بعد اتفاق می افتاد، ریزش به مراتب سنگین تر بود و احیای آن به شدت سخت تر می شد، ولی این ریزش در سال ۲۰۲۲ رخ داد و بسیاری از اقتصاددان ها و تحلیلگران معتقدند زمان بسیار خوبی برای این اتفاق بود و احیای آن هم راحت تر و سریع تر خواهد بود. بنابراین اگر نگاه بلندمدت داشته باشیم، سال ۲۰۲۲ برای حوزه کریپتو از نظر سیکل بازار، سال چندان بدی هم نبوده است.

اما از منظرهای دیگر می توان گفت بعد از اینکه هایپ کریپتوکارنسی از بین رفت، افراد کمتر درگیر این بازار شدند. در سال ۲۰۲۲ دولت ها و رگولاتورها فرصت پیدا کردند که نسبت به این بازار نگاه موشکافانه تری داشته باشند و در مورد آن تجدید نظر کنند؛ بنابراین رگولیشن و تمرکز بر این بازار مقداری از سال قبل بیشتر بود. رگولاتورها و دولت ها سعی کردند از فرصت استفاده کنند و صرافی های رمزارزی و کاربران را زیر نظر داشته باشند و با استفاده از ابزارهای رگولاتوری، این بازار را تحت کنترل خود بیاورند. همچنین همزمان توانستند بازارهایی موازی را که سال ها در دست خود داشتند، تقویت کنند و آنها را در رکود اقتصادی فعلی برای مردم جذاب تر به نمایش درآورند.

در واقع رگولاتور در یکسری از کشورها فعال تر شد و فعالیت یکسری از صرافی ها را متوقف کرد. بایننس در برخی کشورها فرایند احراز هویت را دشوارتر کرد. برای اینکه بازار صرافی های غیرمتمرکز هم تحت نظارت رگولاتور قرار بگیرد، توکن های احراز هویت توسط صرافی های متمرکز در دنیا صادر شد. این توکن ها به هویت هر نفر در شبکه بلاکچین متصل است و اگر افراد بخواهند از دنیای واقعی پولی را به صرافی های غیرمتمرکز انتقال دهند، رگولاتور می تواند آنها را شناسایی کند. بنابراین می توان گفت یکی از شعارهای اصلی حوزه

ما فرصت های
بسیاری را برای
رگولاتوری این
فضا از دست
دادیم، اما در
سال گذشته
رگولاتور این
بازار و فناوری را
به عنوان بازاری
که مردم از
آن استفاده
می کنند،
پذیرفت
و به دنبال
راه حل هایی
برای مدیریت
این فضا
گشت

فکر می‌کنید سال ۲۰۲۳ چه تغییراتی را در اکوسیستم رمزارزی ایران شاهد خواهیم بود؟ چه بازیگرانی جدیدی پا به این عرصه می‌گذارند و کدام بازیگران از آن‌ها حذف می‌شوند؟ کدام پروژه‌ها می‌مانند و کدام یک از اکوسیستم می‌روند؟

اگر بخواهیم اکوسیستم را به دو قسمت صرافی‌های رمزارز و پروژه‌های بلاکچینی تقسیم کنیم، با وجود ساختار رگولاتوری کشور، به نظر نمی‌رسد پروژه‌های بلاکچینی پیشرفتی داشته باشند؛ زیرا این پروژه‌ها نیازمند به بلوغ رسیدن رگولاتور هستند که در کشور ما تا رسیدن به این نقطه همچنان راه هست. فعالان این حوزه هم چاره‌ای به جز سرمایه‌گذاری در خارج از کشور ندارند؛ بنابراین این قسمت بازار همچنان بدون پیشرفت خواهد بود و پروژه‌هایی هم که وجود دارند یا شکست می‌خورند یا از کشور مهاجرت خواهند کرد.

قسمت دوم، صرافی‌های رمزارز هستند که در کشور ما به بلوغ خوبی رسیده‌اند. بازیگران عمده مشخص هستند و قواعد بازی هم تا حدودی واضح است. هرچند در سال گذشته رگولاتور سعی کرد محدودیت‌های زیادی - مانند سقف برداشت یا واریز - روی صرافی‌های رمزارز اعمال کند، اما صرافی‌ها به رشد خود ادامه دادند. دلیل رشد صرافی‌ها چیزی غیر از کاربرپذیری نیست، زیرا مردم به دنبال استفاده از صرافی رمزارز هستند و این رشد به عقیده من ادامه خواهد داشت. اما ترکیب بازار به نوعی خواهد شد که زیرساخت و رگولاتوری نقش مهمی در صرافی رمزارز بازی خواهند کرد. به طوری که در سال آینده شرکت‌هایی که از زیرساخت بهتری برخوردارند، شانس بیشتری برای ماندن در بازار دارند. در نهایت در رشد این فناوری و اکوسیستم وابسته به آن، رفتار رگولاتور و حاکمیت و وضعیت اینترنت نقش مهمی دارد و هر پیشرفتی به رفتار این بخش و نحوه مدیریت آنها وابسته است. اگر زیرساخت اینترنت کشور از این حالت خارج شود و به حالت عادی بازگردد، می‌توانیم امیدوار باشیم که این اکوسیستم پیشرفت کند. هرچند کاربران به رشد طبیعی خود ادامه خواهند داد و برای بهره‌گیری از این فناوری منتظر کسب و کار ایرانی نمی‌مانند. مرز جغرافیایی برای این فناوری معنایی ندارد و کاربر می‌تواند از هر جای دنیا از آن استفاده کند.

رفتار کاربران ایرانی را در یک سالی که گذشت چگونه ارزیابی می‌کنید؟ وقتی بازار سیر نزولی داشت یا اتفاقات ناگواری چون فروپاشی برخی پروژه‌ها رخ داد، رفتار کاربران چگونه بود؟

اول بگویم که سال گذشته سالی پر از چالش و نوسان برای بیت‌پین بود. ابتدای سال را با جذب موجی از کاربران آغاز کردیم و در نقطه اوج جذب کاربر در بیت‌پین بودیم، تا اواسط سال که با افت بازار کریپتوکارنسی‌ها قدری هم بازار خریدوفروش خلوت شد و این مجال را به ما داد تا بتوانیم به

زیرساخت‌های اساسی بیت‌پین از جمله زیرساخت‌های معاملات، زیرساخت‌های شرکت، زیرساخت‌های تجربه کاربری شرکت و تجربه کاربری محصول بیت‌پین فکر و بهبودهایی را در این زمینه ایجاد کنیم و بتوانیم یک تجربه امن و مطمئن را برای کاربران فراهم آوریم.

اما کاهش قیمت کریپتوکارنسی امید در این بازار را نسبتاً کم کرد؛ احساسات منفی افزایش یافت و کاربران را در حالت ترس قرار داد. وقتی کاربران در حالت ترس باشند، عمده‌تأثیر کمتر دست به خریدوفروش رمزارز می‌زنند و صرفاً مشاهده‌گر بازار خواهند بود. این اتفاق در بیت‌پین هم افتاد. اما یک تجربه خیلی جالب در بیت‌پین این بود که بازار در صورت ثبات، راکد بود، اما در صورت نوسان کاربران دوباره فعال می‌شدند و به خریدوفروش خود ادامه می‌دادند. یعنی وقتی یک رمزارز به شدت سقوط یا به شدت صعود می‌کرد، فعالیت کاربران هم به تبع آن افزایش می‌یافت.

سومین اتفاق بزرگی که در این بازار افتاد، همین اتفاقات اخیر کشور بود که به قطع اینترنت و اختلالات سراسری منجر شد. این مسئله کار پلتفرم‌ها و کسب و کارهای اینترنتی را به شدت تحت تأثیر قرار داد. پلتفرم‌های مالی از جمله صرافی‌های رمزارز به شدت به ثبات اتصال نیاز دارند؛ از آنجا که معاملات آنلاین هستند، تعداد افراد زیادی در لحظه در حال انجام معاملات اند و لحظه‌ای قطع و وصل شدن زیرساخت‌های اینترنت می‌تواند معاملات آنها را به کلی مختل کند. وقتی این فضا پیش می‌آید، عدم اطمینان به شدت افزایش پیدا می‌کند و مردم به سختی می‌توانند به زیرساخت‌ها اعتماد کنند و به تبع آن به پلتفرم‌هایی که در کشور وجود دارد هم اعتماد کمتری می‌کنند؛ زیرا اساساً نمی‌توانند با آنها به شکل روان و مفید کار خود را انجام دهند.

در مقطعی نیز به علت قطعی اینترنت به کلی دسترسی فعالان این حوزه به پلتفرم‌های داخلی از جمله بیت‌پین از بین رفته بود و این مسئله معاملات و حجم معاملات و فعالیت پلتفرم‌ها را تحت تأثیر قرار داد که بیت‌پین هم از آن در امان نبود. با این وجود تعداد کاربران فعال ثابت، یعنی تعداد کاربرانی که هر روز و مستقل از نوسانات بازار فعالیت می‌کنند، روز به روز در حال افزایش است و این نشان می‌دهد مردم مستقل از فرازوفرودهای بازار برای سرمایه‌گذاری به رمزارزها به عنوان یک دارایی جایگزین فکر می‌کنند و افزایش کاربران فعال روزانه بیت‌پین شاهدهی بر این مدعا است.

به نظر می‌رسد بتوان درس‌های بسیاری از سال ۲۰۲۲ گرفت. قطعاً صرافی‌های رمزارز در هر یک از این اتفاقات تجربیاتی کسب کرده و نکاتی را آموخته‌اند. اگر بخواهید راجع به این تجربیات صحبت کنید، به چه مواردی اشاره می‌کنید؟

سال ۲۰۲۲ از منظر اتفاقات ناگهانی سال بسیار مهمی

به نظر نمی‌رسد پروژه‌های بلاکچینی پیشرفتی داشته باشند؛ زیرا این پروژه‌ها نیازمند به بلوغ رسیدن رگولاتور هستند که در کشور ما تا رسیدن به این نقطه همچنان راه هست

آخر نسبت به سال گذشته رشد ۱۰۰ درصدی داشته‌ایم. البته در سه، چهار ماه اخیر سرعت جذب کاربر مقداری کمتر شده و در حال حاضر روزانه حدوداً ۲۰۰۰ کاربر در بیت‌پین ثبت‌نام کرده و شروع به فعالیت می‌کنند. همان‌طور که می‌دانید تراکنش‌های بیت‌پین از وضعیت کلی بازار کریپتوکارنسی بسیار تأثیر می‌پذیرد. حجم بازار جهانی حوزه کریپتوکارنسی کاهش یافته و به تبع آن میزان و حجم معاملات و تراکنش‌های بیت‌پین هم کم شده بود. اتفاقاتی که در سه ماه گذشته در کشور ما افتاد نیز بالاخره تأثیرات خود را گذاشته و در مقطعی از زمان این مسئله به کاهش فعالیت کاربران نیز منجر شده است.

برنامه‌های شما برای سال ۲۰۲۳ چیست؟ چه فیلچرهای جدیدی اضافه خواهید کرد و چه چشم‌اندازی برای کسب‌وکار خود در نظر گرفته‌اید؟

در سال ۲۰۲۳ ما چهار فعالیت اصلی در بیت‌پین انجام خواهیم داد. فعالیت اول ایجاد نسخه جدید از محصول بیت‌پین است که در آن ظاهر و جریان جدیدی از بیت‌پین را خواهید دید که تجربه کاربری بهتری خواهد داشت. علاوه بر آن یکسری ابزارها و فیچرهای فراگیری که در حال حاضر در دنیا وجود دارد و بعضی از صرافی‌های خارجی و دکس‌ها از آن استفاده می‌کنند، به بیت‌پین اضافه خواهیم کرد تا کاربران بتوانند از این ابزارها برای تسهیل کارشان استفاده کنند؛ این اتفاق در اوایل سال ۲۰۲۳ خواهد افتاد. دومین اتفاقی که در سال ۲۰۲۳ در بیت‌پین رخ خواهد داد، ایجاد یک نگاه راه‌حل محور و خدمات محور برای کاربران است. در همین راستا ما مجموعه‌ای از محصولات را به زنجیره ارزش بیت‌پین می‌افزاییم که در زمینه لندینگ، سرمایه‌گذاری و ترید حرفه‌ای به کاربران خدمات‌رسانی کنند. هر کدام از این خدمات در قالب یک محصول جدید به بازار ارائه می‌شوند و همه این خدمات به صورت یک هاب به بیت‌پین متصل خواهند شد و زنجیره ارزش این حوزه را برای کاربران تکمیل می‌کنند. فعالیت سومی که در سال ۲۰۲۳ خواهیم داشت، حفظ و تثبیت جایگاه بیت‌پین به عنوان یکی از بازیگران اصلی بازار خواهد بود. ما برنامه‌ریزی کرده‌ایم تا رشد ۱۰۰ درصدی در تعداد کاربران مان در سال ۲۰۲۳ داشته باشیم و بتوانیم جایگاه خود را در بازار تثبیت کنیم و خیزی در جهت رشد چند برابری در سال‌های آینده برداریم. در سالی که گذشت، ما برای این استراتژی برنامه‌ریزی‌ها و بسترسازی‌های بسیاری کردیم. زیرساخت ایجاد شده و امسال سعی می‌کنیم که از این زیرساخت‌ها بهره‌برداری کنیم تا کاربران بتوانند نموده‌های آن را در بازار ببینند.

بود. یکی از بزرگ‌ترین اتفاقاتی که افتاد، ورشکستگی صرافی اف‌تی‌ایکس بود که دومین صرافی بزرگ جهان بود. این صرافی تبلیغات فراوانی کرده و بودجه بسیار زیادی برای پروموت کردن خود صرف کرده بود. حجم معاملات بسیار زیادی نیز در سراسر جهان داشت و حتی بسیاری از صرافی‌های بین‌المللی از سراسر جهان به این صرافی وصل می‌شدند. اما شاهد بودیم که در یک شب این صرافی کاملاً از بین رفت و تصمیم‌های بلندپروازانه که در سال‌های قبل گرفته بودند و هزینه‌های بیش از حدی که در یکی دو سال اخیر کرده بودند، این صرافی را ورشکسته کرد. ماجرایی اف‌تی‌ایکس یکی از بزرگ‌ترین درس‌ها را برای کسب‌وکارهای فعال در این حوزه داشت که شاید در حال حاضر با نقدینگی یا سود بسیار زیاد و حجم معاملات بالایی کار کنند، اما ممکن است فردا وجود نداشته باشند.

در این میان برخی رمزارزها و توکن‌ها هم شکست خوردند...

بله و ارزش بسیاری از ارزهای دیجیتال صفر شد. پرسر و صدترین آنها لونا و اخیراً گالا بود که این امر هم ضرورت مدیریت ریسک و دقت عمل صرافی‌های ارز دیجیتال در ارائه رمزارزها و هم اطلاع‌رسانی و آگاهی‌رسانی به کاربران‌شان در مورد این فضا را آشکار کرد. این اتفاق نشان داد شرکت‌های بزرگ و پروژه‌های بزرگ می‌توانند در یک شب به کلی نابود شوند؛ بنابراین مدیریت ریسک این فضا هم در لایه کسب‌وکار و هم در لایه افراد یک نکته و یک تجربه بسیار مهم برای کسب‌وکارها دارد که باید به آن توجه کنند. سودده بودن این فضا در مقاطع خاص نباید کسب‌وکارها و افراد را به سوی رویپاردازی و بلندپروازی سوق دهد تا فعالیت‌هایی با عدم مدیریت ریسک انجام دهند، زیرا در نهایت ممکن است اتفاقات فاجعه‌باری رقم بخورد و یک کسب‌وکار کاملاً ورشکسته شود. لونا و گالا به شدت کسب‌وکار ما را نیز تحت تأثیر قرار دادند. البته تأثیر لونا بر کسب‌وکار ما به مراتب کمتر بود و ضرر آن بیشتر متوجه کاربران شد. اما در شبکه خاص گالا ما متعهد به بازپرداخت ارزهای دیجیتالی که در کیف پول افراد هستند، بودیم و مجبور شدیم هزینه ریالی قابل توجهی را متحمل شویم و از محل صندوق بیمه‌ای که در بیت‌پین طراحی شده، خسارت ناشی از این اتفاق را جبران کنیم.

بیت‌پین در حال حاضر از حیث تعداد کاربران، تراکنش‌ها، درصد رشد و... چه وضعیتی دارد؟

بیت‌پین بیش از یک میلیون کاربر دارد و در سه، چهار ماه

«والتز»، بازارساز خودکار مبادله نرخ بهره، پس از هک شدن دیسکورد کامیونیتی‌اش را به درون زنجیره خود منتقل کرد. به

نظر می‌رسد پس از حمله هکرها به سرورها و اکانت‌های دیسکورد در ماه‌های اخیر فناوری و فعالان وب ۳ به شدت تحت تأثیر قرار گرفته‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که باید برای جمع کردن هواداران خود روی شبکه‌های اجتماعی اختصاصی تمرکز کنند. با اعمال این تغییرات، اعضای کامیونیتی از یک ابزار منبع باز بهره خواهند برد که به واسطه آن می‌توانند هویت خود را با روشی برنامه‌ریزی شده و قابل ترکیب تأیید کنند.

اعضای کامیونیتی این فرصت را خواهند داشت که با شرکت در فعالیت‌ها و انجام وظایف درون جامعه، توکن‌های روح‌بسته (Soulbound) به دست آورند. توکن‌های روح‌بسته یا SBT توکن‌های غیرقابل انتقالی هستند که هویت دیجیتال یک فرد را در بستر بلاکچین نشان می‌دهند. بر اساس میزان مشارکت اعضا در فعالیت‌های دائمی، این توکن‌ها می‌توانند در پایان هر سه ماه بازخريد یا ضرب شوند.

جالب است بدانید که مفهوم توکن‌های روح‌بسته توسط ویتالیک بوترین، یکی از بنیان‌گذاران اتریوم معرفی شد. می‌توان این توکن را به عنوان یک ان اف تی غیر قابل انتقال توصیف کرد که بخشی از هویت کاربر و دستاوردهای آنها را در وب ۳ نشان می‌دهد. شبکه لایه ۲ اتریوم هم اولین پذیرنده این توکن‌ها بود.

«سایمون جونز»، مدیرعامل و هم‌بنیان‌گذار والتزلب در مصاحبه‌ای می‌گوید: «پس از به خطر افتادن حساب یکی از اعضای تیم، تصمیم گرفتیم کامیونیتی را جابه‌جا کنیم.» او ادامه می‌دهد: «پس از این اتفاق ما خیلی جدی‌تر در مورد کامیونیتی خود فکر کردیم. در حقیقت همه‌چیز در یک نقطه متمرکز شده بود و اگر این نقطه به هر دلیلی به خطر می‌افتاد، همه‌چیز از دست می‌رفت.»

به گفته جونز، حدود ۱۵ هزار عضو کامیونیتی در کانال والتز دیسکورد فعال هستند. جونز پروسه انتقال این اعضا به درون زنجیره را «یک روش وابسته به وب ۳ برای ساختن آینده» می‌داند.

او می‌گوید: «به محض اینکه چیزی را از سرویس متمرکز خارج کنید و در زنجیره قرار دهید، زنجیره چیزی را که می‌توان روی آن ساخت، توسعه می‌دهد. این ادغام واقعاً هیجان‌انگیز است.»

اسارت پ

برخی می گویند در باره
گریپتو آرت سؤالات
زیادی وجود دارد و نباید
خیلی زود برای جنبه های
مثبت آن هیجان زده شد.
دلایل آنها چیست؟

چه بلایی دارد بر سر حق امتیاز هنرمندان می آید؟ حق امتیاز هنرمندان از ابتدای پاگرفتن حوزه کریپتو آرت بخشی جدایی ناپذیر از آن بود، اما از سال گذشته شاهد بودیم که پلتفرم‌های این حوزه یکی پس از دیگری از وعده‌های خود برای ارائه حق امتیاز دست کشیدند. در حقیقت، تا زمانی که بازار سنتی هنر برقرار بود، تنها کاری که هنرمندان می‌توانستند انجام دهند، این بود که بنشینند و دست روی دست بگذارند و تماشا کنند که چگونه آثارشان در گالری‌ها توسط کلکسیونرها خرید و فروش می‌شود؛ بدون اینکه خودشان سهمی از این پول‌ها داشته باشند. گذشت و گذشت تا اولین فعالان کریپتو آرت این شیوه را زیر سؤال بردند و دست به تغییر آن زدند. آنها ادعا کردند که حق امتیاز هنرمندان باید محفوظ باشد و اگر آنها نبودند هنر و در نتیجه ارزشی خلق نمی‌شد.

۱- بازگشت به شیوه گالری‌ها؟

نامیدکننده‌ترین بخش ماجرا تعریف حق امتیاز به بدترین شکل و در نظر گرفتن آن به عنوان هزینه است. برای مثال، در جولای ۲۰۲۲، سودو سواپ از سودو ای ام ام، یک بازار درون زنجیره‌ای ان اف تی رونمایی کرد. این بازار درون زنجیره‌ای در دنیای ان اف تی‌های فاقد حق امتیاز حسابی سروصدا به پا کرد. بر اساس پروتکل سودو ای ام ام، حق امتیاز در ازای هزینه‌های گزاف کلکسیونرها در نظر گرفته می‌شود. در همان ماه Yawww،

پلتفرم P2P تجاری سولانا، یک بازار ان اف تی درون زنجیره‌ای راه اندازی کرد که شعار تبلیغاتی آن حق امتیاز اختیاری بود.

واقعاً از چه زمانی تمرکززدایی با بی احترامی به سازندگان خالقان برابر شده است؟ قرار بود تمرکززدایی در هنر، هنرمندان را از بند قدرت‌های مرکزی رها کند و به آنها قدرت دهد تا بتوانند از حقوق خود دفاع کنند، اما این اقدامات جهت لغو حق امتیاز هنرمندان نه تنها آزادی آنها را سلب می‌کنند، بلکه سبب می‌شوند ارزش‌های منسوخ شده و ساختارهای قدیمی بتوانند در پوشش جدیدی به رشد خود ادامه دهند.

اعلام اوپن سی مبتنی بر اختیاری کردن حق امتیاز آخرین ضربه را به کریپتو آرت وارد کرد. با توجه به اینکه پلتفرم‌های وب ۲ مثل اینستاگرام هم وارد تجارت ان اف تی شده‌اند، دیگر چگونه می‌توان توقع داشت حقوق هنرمندان حفظ شود؟ هدف اصلی همیشه توانمندسازی هنرمندان بوده است. اگر نتوانیم این هدف را محقق کنیم و مدام بهانه بیاوریم که برای حفظ حقوق هنرمندان در دنیای ان اف تی استاندارد نداریم، صرفاً خودمان را گول زده ایم. اوپن سی با تغییر نام حق امتیاز به «هزینه» مهر تأییدی بر این قضیه زده است. این روایت نه تنها احساسات هنرمندان را جریحه دار کرده، بلکه سعی دارد حق امتیاز را وارونه جلوه دهد. پشت پرده این اقدامات چیزی جز حرص و طمع شرکت‌ها نیست

۲- نگرانی‌ها از اقدام اوپن سی

۳- تمرکززدایی؛ یک پوشش جدید؟

سارهایی؟

اوضاع این روزهای کسب و کارهای رمزارزی

این موضوع که ما در این دوران با چه مشکلاتی مواجه شده ایم، کار سختی نیست.

بعد غیر ملموس و نامشهود اتفاقات این روزها نیز با موضوع پرچالشی چون مهاجرت نیروهای متخصص و فنی مرتبط است. متأسفانه مسائل پیش آمده، باعث شده نیروهای متخصص، هیچ امیدی به آینده نداشته باشند و این ناامیدی به تصمیم بیش از پیش جوانان متخصص و نیروهای ماهر در خصوص مهاجرت منجر شده است.

البته این یک روند جدید نیست و چند سالی است که جذب و نگهداشت نیروهای فنی برای کسب و کارهای داخلی دشوار شده و بسیاری از نیروها بعد از مدت کوتاهی اقدام به مهاجرت می کنند، ولی در چند ماه اخیر، این موضوع به مراتب مشهودتر از قبل خود را نشان داده و دلیل این امر هم آنچنان واضح است که دیگر نیازی نیست به آن پرداخته شود و صرفاً باید امید داشت زودتر این دلیل برطرف شود تا انگیزه ها برای ماندن و توسعه کسب و کارهای داخلی بیش از این از بین نرود!

یکی دیگر از چالش های کسب و کاری در حوزه های مختلف که حوزه رمزارز را هم بی نصیب نگذاشته، نداشتن یک چشم انداز بلندمدت است. واقعاً این مسئله عجیبی است که نمی توان هیچ پیش بینی روشنی از وضعیت کسب و کارهای اینترنتی در ایران داشت و این بلا تکلیفی هر شخصی که دغدغه آینده کشور را دارد، ادیت می کند. همین موضوع هم سبب خواهد شد در سال های آتی، کسب و کارها به شدت با بحران نبود نیروی ماهر و خبره مواجه شوند و قطعاً آسیب های جبران ناپذیری در انتظار شرکت های ایرانی خواهد بود

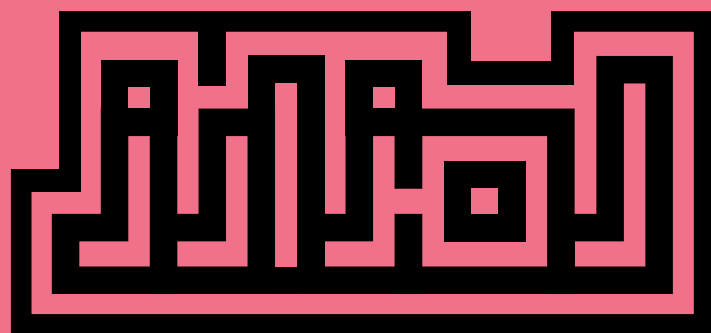
امروز قصد داریم در مورد مشکلاتی با شما صحبت کنم که بخش بزرگی از ذهنم را به عنوان مدیر فنی یک شرکت فین تکی درگیر کرده است. به صورت کلی از دو بعد می توانیم به چالش های فنی که در این روزها با آن روبه رو هستیم، نگاه کنیم؛ بعد ملموس و بعد غیر ملموس.

بخش مهمی از چالش های ملموس، به نبود زیرساخت لازم برای سرویس دهی به کاربران مربوط می شود. اتفاقات سه ماه اخیر، توسعه دهندگان را مجبور کرد زیرساخت های فنی خود را به داخل ایران منتقل و از سرویس دهندگان ایرانی استفاده کنند، اما متأسفانه امکانات و تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری مورد نیاز شرکت های فعال در زمینه فناوری های مالی یا رمزارزها، هیچ کدام در ایران در دسترس نیستند. برای مثال در روزهای اخیر، در دیتاسنترهای اصلی کشور، به سختی می توان فضای Co-Location پیدا کرد؛ بنابراین از طرفی نبود ظرفیت کافی برای سرویس دهی و از طرف دیگر مشکلات پیش آمده برای اینترنت کشور، باعث شد اکثر سایت های ایرانی در بازه های مختلف دچار اختلال شده و ساعت ها از دسترس کاربران خارج شوند. مشکل دیگر، سرعت و کیفیت دسترسی به اینترنت است. این مسئله برای بسیاری از کسب و کارها، به خصوص کسب و کارهایی مانند بیت پین که غالب اعضای تیم به صورت دورکار مشغول به فعالیت هستند، مشکلات فراوانی ایجاد کرده است. همکاران ما در بیت پین، در ۱۲ استان کشور مشغول به فعالیت هستند و با نبود اینترنت مناسب، حدس

حسن بندینی

**مدیر فنی و
هم بنیان گذار
بیت پین**

خبرسازان

برندها و شرکت های زیادی وارد دنیای رمزارزها شده اند. از سوی دیگر پروژه های مختلفی هم توسط نام های تازه وارد و ناشناخته در حال توسعه و رشد هستند. اخبار خوب و بد همزمان و مستمر از این بازار و صنعت مخابره می شود. رسانه های زیادی هم به این بخش از اقتصاد مالی دنیا توجه نشان داده اند. خبرسازان رمزارز و بلاکچین از برنامه های کلاهبرداری گرفته تا استارت آپ های آینده دار؛ این روزها همه جادیده می شوند.

دست دوستی مجیک ادن به پلی گان

اقدامی هیجان انگیز با هدف ارتقای دنیای ان اف تی و بازی های وب ۳ رخ داده که می تواند اکوسیستم فعلی پلی گان را قدرتمندتر کند

از پلی گان به عنوان یک راه حل لایه دوم برای ارتقای مقیاس پذیری شبکه اتریوم یاد می شود و اخیراً به دلیل شراکت با شرکت های غیر رمزارزی مانند اینستاگرام، دیزنی، استارباکس و

ورود برندهای بزرگ و کاربران جدید

رابین هود برای ادغام فناوری وب ۳ در کسب و کارها، خبرساز شده است. بین اظهار می کند: «این ادغام ما را قادر می سازد تا برندهای بزرگ جهانی و کاربران جدید بیشتری را وارد بازار ان اف تی کنیم و همچنین بازی های وب ۳ را به کاربران بیشتری ارائه دهیم. پلی گان در پیچه ای را به سمت دنیای وب ۳ برای برندهای بزرگ و سایر کاربران باز کرده است. پلی گان از بیش از ۳۷ هزار اپلیکیشن غیرمتمرکز پشتیبانی می کند»

- بسیاری از پروژه های رمزارزی در سال گذشته میلادی یا در یکدیگر ادغام شدند و یا از بین رفتند. خیلی ها معتقدند این ادغام ها کمک خواهد کرد برخی موازی کاری ها یا رقابت های کشنده از بین برود.
- البته که در این میان نیازهای شرکت های غیررمزارزی هم به این روند کمک زیادی کرده است. یکی از اتفاقات مهم ماه های اخیر اکوسیستم رمزارزی دنیا ادغام شرکت های مجیک ادن و پلی گان بود. آنها هدف این اقدام را بررسی همه جانبه بازی های بلاکچینی و اکوسیستم ان اف تی می دانند. ژواکسون بین، هم بنیان گذار و مدیر عملیات مجیک ادن در این مورد به تک کرانچ می گوید: «از این اتفاق هیجان زده ایم. ادغام با پلی گان و حرکت به سمت آینده ای پیچیده تر برای مجیک ادن هیجان انگیز است. ما می خواهیم با این اقدام موانع را از سر راه برداریم و مسیر ان اف تی را برای همگان هموار کنیم.» به علاوه با این اقدام مجیک ادن توسعه می یابد و قادر خواهد بود از اکوسیستم سازندگان و توسعه دهندگان بازی پلی گان حمایت کند. لازم به ذکر است که شبکه پلی گان میزبان برخی از بزرگ ترین پروژه ها و ناشران بازی های وب ۳ مانند یوبی سافت، آتاری، آنیموکا برنرز، دیسنترالایزد و سندباکس است.

اعتبارسنجی به شیوه بلومبرگ

بازار و کلاس دارایی های کریپتو به سرعت در حال تکامل است. بهبود مقررات، شفافیت بیشتر بازار و بلوغ آن، سرمایه گذاری نهادی راه ارزهای دیجیتال می کشاند و بسیاری از مؤسسات سنتی که این فضا را بررسی می کنند، می خواهند همان قابلیت اطمینان و شفافیتی را که با داده ها و تجزیه و تحلیل ها در کلاس های دارایی سنتی تر، مانند سهام یا درآمد ثابت دارند، برای اتخاذ تصمیم آگاهانه سرمایه گذاری در این بازار هم داشته باشند.

نهادی سنتی را برآورده کنند، محدود کند. به اعتقاد او این مشتریان به یک نگهبان نیاز دارند که از همان پارامترهای نظارتی استفاده شده برای نگهداری دارایی های سنتی استفاده کند. برای نمونه ونهام و تیمش هر دارایی را که استاندارد حضانت را نداشت، حذف کردند. این فیلتر بلومبرگ را قادر ساخت تا مجموعه ۱۰۰۰ دارایی دیجیتال به کمتر از ۲۰۰ رمزارز کاهش دهد.

در مرحله بعد، تیم ونهام کیفیت تمام پلتفرم های معاملاتی ارائه دهنده این دارایی ها را ارزیابی کرد. حدود ۵۵۰ صرافی وجود دارد که در این دسته قرار

می گیرند، بنابراین بلومبرگ با شرکت Digital Asset Research همکاری کرد تا به منظور بررسی فهرست

رو به رشد صرافی ها به آنها کمک کند.

آنها به همراه یکدیگر انطباق فعالیت این

صرافی ها با مقررات موجود، یکپارچگی

فعالیت تجاری، فرایندهای AML/KYC و

زیرساخت فناوری اطلاعات آنها را ارزیابی

کردند. نقدشوندگی بالا یکی دیگر از الزامات

ضروری در تجارت نهادی است. هر شرکتی که

مقادیر زیادی سرمایه را جابه جا می کند، باید

مطمئن باشد که می تواند با یک دارایی معامله

کند. ونهام توضیح می دهد: «اگر دارایی ای فقط

روی یک پلتفرم با کیفیت بالا معامله شود و آن پلتفرم

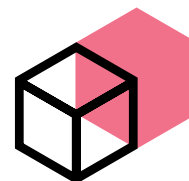
سقوط کند، برخی مؤسسات راهی برای خروج نخواهند

داشت.» به همین دلیل، بخش بعدی بررسی دارایی دیجیتال بلومبرگ

مستلزم آن است که دارایی دارای نقدشوندگی کافی در حداقل دو پلتفرم معاملاتی

تأیید شده باشد

«الکس ونهام»، مدیر محصول دارایی های دیجیتال بلومبرگ و رهبر استراتژی این رسانه معتبر بازار سرمایه، درباره رویکرد این شرکت در فضای به سرعت در حال تحول رمزارز می گوید: «این فرایند را با در نظر گرفتن نیازهای مشتریان سازمانی آغاز کردیم، اما انواع مختلفی از مؤسسات وجود دارد و همه آنها نیازهای دقیقی ندارند. بلومبرگ علاوه بر در نظر گرفتن نیازهای بازار کریپتو، صندوق های تأمین، شرکت های خانوادگی و... بر کمک به مشتریان سنتی خرید و فروش دارایی که به دنبال آشنایی و راحتی بیشتر با بازار ارز دیجیتال هستند، تمرکز کرده است.»

فرایند بلومبرگ برای شناسایی پروژه های معتبر با تمرکز بر صرافی ها

در سال ۲۰۲۱، در آغاز این فرایند، بیش از ۱۰ هزار پروژه در صدها صرافی مختلف معامله می شدند. با توجه به تعداد زیاد دارایی ها، تیم بلومبرگ کار را با نگهداری پایگاه داده از ۱۰۰۰ دارایی رمزنگاری برتر بر اساس ارزش بازار شروع کرد. هدف بعدی تیم این بود که این تعداد را به فهرستی از دارایی ها که به طور کلی می توانند نیازهای مشتریان

بلومبرگ می گوید
این فرایند را با در نظر
گرفتن نیازهای
مشتریان سازمانی
آغاز کرده است

دوبی

هاب کریپتو می شود...

تسهیل صدور مجوز
فعالیت شرکت‌های
رمزارزی از جمله صرافی‌ها
یکی از مهم‌ترین
راهبردهای دوبی برای
جلب بازیگران بزرگ رمزارز
و وب ۳ دنیا است

دوبی به سرعت در حال تبدیل به یکی از هاب‌های مهم رمزارزی در دنیا است. حرکتی که سیاست‌گذاران این دولت عربی حاشیه خلیج فارس با تمرکز بر ایجاد یک فضای امن کسب و کاری برای شرکت‌های کریپتویی آن را دنبال می‌کنند. تحولات رمزارزی دوبی و امارات متحده عربی در ماه‌های اخیر به شدت افزایش پیدا کرده و نشانه‌هایی از برنامه‌ریزی گسترده آن‌ها برای ایجاد یک اکوسیستم قدرتمند رمزارزی در این منطقه دیده می‌شود. همکاری با شرکت‌های بزرگ از جمله صرافی‌ها و تسهیل صدور مجوز برای فعالیت آن‌ها در دوبی یکی از این نشانه‌های آشکار است.

برای نمونه اوکی ایکس اخیراً موفق به دریافت مجوز موقت دارایی‌های مجازی در دوبی شده است. این صرافی ارز دیجیتال قصد دارد مرکز منطقه‌ای خود را در دوبی راه‌اندازی کند. اوکی ایکس اعلام کرده در این مسیر تلاش می‌کند شرکت‌های ارزهای دیجیتال را در سراسر جهان جذب کند. اوکی ایکس یکی از بزرگ‌ترین صرافی‌های ارزهای دیجیتال از نظر حجم معاملات در دنیا است. مراجع ذی‌نفع در امارات در این باره می‌گویند: «صرافی ارز دیجیتال اوکی ایکس توانسته از امارات متحده عربی، کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، آفریقا و برخی کشورهای دیگر مجوز دارایی‌های مجازی دریافت کند و به سرمایه‌گذاران واجد شرایط خدمات ارائه دهد. این اتفاق باعث می‌شود اوکی ایکس بتواند در چهارچوبی سالم و تنظیم‌گری شده فعالیت و نوآوری کند.» این مجوز اوکی ایکس را قادر می‌سازد تا به برخی محصولات و خدمات برای سرمایه‌گذاران در امارات متحده عربی دسترسی داشته باشد. «لنیکس لای»، مدیر بازارهای مالی اوکی ایکس در

همکاری بایکیرا و بایننس پی

روی آوردن خرده فروش ها به استفاده از رمزارزها یکی از پل های اساسی برای همه گیری بیشتر دارایی های دیجیتال و ورود آن ها به زندگی روزمره عنوان می شود. کسب و کارهای خرده فروشی اما برای رسیدن به این نقطه تاریخ ساز نیاز به همکاری صرافی های معتبر و شناخته شده بین المللی دارند. صرافی هایی چون بایننس که اخیراً تلاش های زیادی را رقم زده تا با سرویس های پرداخت خود امکان استفاده از رمزارزها در صنعت خرده فروشی را فراهم کند. حالا به نظر می رسد دویی در همکاری با بایننس یکی از شهرهایی است که زودتر از دیگر شهرها به استقبال این شکل از پرداخت رفته است. بایکیرا یک فروشگاه دوچرخه در امارات است و اخیراً اعلام کرده می خواهد با بایننس همکاری کند. هدف از این همکاری ایجاد امکان پرداخت با دارایی های دیجیتال برای خرید دوچرخه، اسکوتر، وسایل نقلیه حرکتی الکتریکی، چرخ دنده ها و خدمات وب سایت است. بایکیرا با این اقدام به اولین شرکت اماراتی تبدیل می شود که بایننس پی را فعال می کند و به مشتریان امکان پرداخت با ارزهای دیجیتال می دهد. بایننس پی یک فناوری پرداخت رمزارز غیرتماسی بدون مرز است که توسط بایننس طراحی شده است. بایکیرا با اشاره و نگاهی به نتایج بیست و هشتمین نشست اجلاس جهانی آبوهوا (COP28) و در رابطه با تقویت تحرک پایدار در کشورهای شورای همکاری کشورهای عرب حوزه خلیج فارس اعلام کرده است: «هدف از همکاری با بایننس کمک به کاهش انتشار گازهای گلخانه ای، ردپای کربن و بهبود سطح سلامت و سبک زندگی ساکنان این منطقه است.»

بایکیرا مسیر شرکت های پیشگام در حوزه منارا در پیش گرفته است؛ شرکت هایی مانند ماجد الفطیم، ویرچوزون، پالازو و ساجه و ایزی پی مدتی است که سرویس بایننس پی را در سیستم های خود راه اندازی کرده اند. «آنتونی بوکاتر»، مدیرعامل بایکیرا در رابطه با این موضوع گفته است: «هدف بایکیرا ارائه جایگزین های حمل و نقل و جابه جایی پایدار است تا بتواند یک سبک زندگی سالم را ترویج دهد و در نتیجه یک سیاره بهتر بسازد. شراکت با بایننس باعث می شود در روش های پرداخت انعطاف بیشتری داشته باشیم.» «نادم لدکی»، مدیر اجرایی توسعه تجارت و مشارکت های استراتژیک این شرکت هم می گوید: «بایننس متعهد به حمایت از مشاغل نوآورانه و تأثیرگذار مانند بایکیرا است. بایکیرا در این فضا پیشرو است و تصمیم گرفته با پذیرش و پشتیبانی از پرداخت رمزارزی به جامعه ورزشی امارات متحده قدرت بخشد.»

بیانیه ای در رابطه با این موضوع گفته است: «ما متعهد به ایجاد تیم وزیر ساخت های لازم در امارات هستیم.» او می افزاید: «اکوسیستم کریپتویی این کشور روبه رشد و چهارچوب مقرراتی آن نیز متعادل است.»

دلیل انتخاب دویی توسط این صرافی ارز دیجیتال بزرگ این است که امارات متحده عربی یکی از بزرگ ترین بازارهای ارز دیجیتال در منطقه خاورمیانه محسوب می شود. ترکیه و لبنان بزرگ ترین بازارهای رمزنگاری را در منطقه در اختیار دارند. هدف این کشورهای حاشیه خلیج فارس جذب بزرگ ترین شرکت های کریپتویی و فین تکی در جهان است.

آن ها که سری به نمایشگاه جیتکس امسال زده اند تصدیق می کنند که امارات متحده عربی و در راس آن شهر دویی برای بازار رمزارزها و البته وب ۳ آن هم در سطح بین المللی نقشه های بلندمدتی چیده است. برنامه هایی که با حمایت های کم نظیری در سطح رگولاتوری این شهر روبه رو شده است. به نظر می رسد موج حضور شرکت های بزرگ رمزارزی و بلاکچینی در دویی آغازی باشد برای قدرت نمایی این شیخ نشین حاشیه خلیج فارس در آینده صنعت کریپتو. صنعتی که برای اقتصاد بازرگانی محور دویی می تواند یک تحول بزرگ ایجاد کند و نقطه ورود آن به اقتصاد فناوری آن هم در سطح یک بازیگر بین المللی قدر باشد.

در همین راستا در سال گذشته میلادی دویی از اولین قانون ارزهای دیجیتال خود رونمایی کرد و یک آژانس نظارتی جدید را مسئول نظارت بر این قانون قرار داد. به دنبال رونمایی از این قانون، شیخ محمد بن راشد آل مکتوم، حاکم دویی، در تویییتی نوشت: «آینده متعلق به کسی است که آن را می سازد. امروز، ما با قانون دارایی های مجازی می خواهیم در ساخت این بخش از آینده سهیم باشیم. این اقدام ما گامی به سوی آینده است و هدف ما توسعه این بخش آن است.» پیشنهاد این قانون در ۵۶ صفحه تنظیم و توسط اداره خدمات مالی دویی (DFSA) منتشر شده است. این قانون مصوبات گزارش ماه اکتبر را دنبال می کند و بر «توکن های رمزنگاری» تمرکز دارد. یعنی ان اف تی ها، ارزهای دیجیتال بانک مرکزی (CBDC) و توکن های کاربردی، از جمله توکن های بازی Pay-2-earn با استفاده های «غیر مالی» را شامل نمی شود.

در گزارش ماه اکتبر این آژانس قید شده بود: «پیشنهاد می کنیم ان اف تی ها از پیشنهاد های فعلی حذف شود، زیرا خدمات مالی برای آنها ارائه نشده است. اما باید توجه داشت اینکه ان اف تی ها مشمول پیشنهاد ما بشوند یا خیر، به ویژگی ها و عملکرد ان اف تی بستگی دارد. درواقع تعاریف و اصطلاحات بازار در این مسئله دخیل نیستند.» قانون تنظیم دارایی های مجازی دویی خواستار ممنوعیت دونهوع توکن است: «توکن های حریم خصوصی» که برای پنهان کردن دارندگان توکن و الگوهای معاملاتی طراحی شده اند و «توکن های الگوریتمی» که با عرضه و تقاضا برای کنترل قیمت تداخل دارند. در حال حاضر این پیشنهاد در مرحله رایزنی عمومی و اصلاح قرار دارد و در مرحله بعدی به مقامات بالاتر دولتی جهت تأیید ارائه می شود.

بانک‌ها با احتیاط وارد می‌شوند...

بسیاری اعتقاد دارند
بانک‌ها نقاط دسترسی
آینده برای بازار ارزهای
دیجیتال هستند، این امر
چطور اتفاق خواهد افتاد
و در حال حاضر سرعت‌گیر
این ماجرا چیست؟

نتایج یک نظرسنجی نشان می‌دهد تقریباً دوسوم از پاسخ‌دهندگان به فهرست پرداخت‌های جدید مسترکارت در سال ۲۰۲۲ تقاضا داشتند مؤسسه مالی که در حال حاضر از آن خدمات می‌گیرند، خدمات رمزارزی هم ارائه دهد. این برای بانک‌ها دیگر یک خبر بد نیست...

و بیشتر می‌شود.»

«ریتا مارتینز»، رئیس بخش شراکت فین‌تک در مؤسسه تحقیقاتی ریتا مارتینز نیز در این اجلاس گفته است: «تا زمانی که مقرراتی وجود نداشته باشد، بانک‌ها نزدیک این فضا هم نمی‌شوند. اما در این فضا حوزه‌های دیگری هم به جز ارزهای دیجیتال وجود دارد که بانک‌ها می‌توانند از آنها بهره ببرند.»

در تحولی دیگر بی‌ان‌وای ملون از بانک‌های شناخته‌شده مستقر در نیویورک اخیراً اعلام کرده از این پس مشتریان نهادی آن می‌توانند در پلتفرم جدید کاستودی این شرکت که در ایالات متحده فعال است، بیت‌کوین و اتریوم نگهداری کنند یا انتقال دهند. اگر این موضوع را بگذارید کنار تلاش‌های مسترکارت برای ارائه خدمات رمزارزی به مشتریان بیشتر متوجه نزدیک شدن بیشتر بانک‌ها و

مؤسسات خدمات مالی سنتی به حوزه کریپتو می‌شوید. همین چندماه پیش بود که مسترکارت از برنامه‌ای رونمایی کرد که قرار است به بانک‌ها و شرکت‌های فناوری مالی در دسترسی به خرید، نگهداری و فروش دارایی‌های رمزنگاری خاص کمک کند.

تقریباً دوسوم از پاسخ‌دهندگان به فهرست پرداخت‌های جدید مسترکارت در سال ۲۰۲۲ (که در ماه ژوئن منتشر شد) تقاضا داشتند مؤسسه مالی که در حال حاضر از آن خدمات می‌گیرند، خدمات رمزارزی هم ارائه دهد. «الکسی دمیانوف»، مدیرعامل «بانک آو آمریکا» هم در این باره می‌گوید: «اغلب مردم می‌خواهند رابطه خود را با بانکی که از آن خدمات می‌گیرند و به آن اعتماد دارند، حفظ کنند.» او ادامه می‌دهد: «همان قدر که در گام اول ایجاد واسطه و تمرکززدایی از یک نهاد مهم است، ایجاد رابطه مجدد با همان نهاد پس از اعمال تغییرات هم اهمیت ویژه‌ای دارد.» کارشناسان معتقدند دنیای مالی سنتی و فناوری تحول‌آفرین بلاکچین به‌ناچار با هم ادغام و در طول زمان درهم‌تنیده می‌شوند.

بانک‌ها با بلاکچین ادغام می‌شوند؟

- «کریس تایمر»، رئیس بخش مدیریت دارایی‌های دیجیتال شرکت فیدلیتی که از مؤسسات معتبر مالی و سرمایه‌گذاری دنیاست می‌گوید: «بانک‌ها نسبت به سال‌های قبل بیشتر از ارزهای دیجیتال حمایت می‌کنند.» او می‌افزاید: «بانک‌ها «نقاط دسترسی آینده» برای بازار هستند.» او و سایر مدیران مرتبط با صنعت مالی و رمزارز اخیراً در اجلاسی مرتبط با دارایی‌های دیجیتال در لندن خاطرنشان کردند با اینکه تقاضا برای ارزهای دیجیتال در حال رشد است، اما باید قبل از ورود بانک‌ها به این حوزه شفافیت مقررات را بالا برد.
- تایمر در این خصوص گفته است: «در یک سال اخیر ماهیت و موضوع مباحث تغییر یافته است. قبلاً گفت‌وگوها پیرامون فناوری بلاکچین و دفتر کل توزیع‌شده (DLT) بود، اما الان از متاورس، وب ۳ و اقتصاد خلاق این حوزه صحبت می‌شود.» او می‌افزاید: «مردم تقریباً متوجه شده‌اند که این فناوری آنها را قادر به انجام چه کارهایی می‌کند، به کجا می‌رود و وضعیت آینده آن چگونه است.
- به همین دلیل این مسیر برای مردم روشن‌تر و پا گذاشتن به آن راحت‌تر شده است. این مسئله به خودی خود باعث تقویت و افزایش سرمایه‌گذاری در این حوزه شده و تقاضای مشتریان قدیمی بانک‌ها برای رمزارزها بیشتر

Number Of The Future

۱۶
تریلیون دلار

BCG تخمین می‌زند که توکن‌سازی دارایی‌های غیرنقد جهانی تا سال ۲۰۳۰ یک فرصت ۱۶ تریلیون دلاری خواهد بود. یک فرصت جذاب کسب‌وکاری که بسیاری از همین حالا روی آن سرمایه‌گذاری کرده و به آن امید بسته‌اند. توکن‌اقتصادی یا اقتصاد توکن از همین رویکی از بخش‌های آینده‌دار این صنعت معرفی شده است.

در همین رابطه مدیرعامل شرکت «بلک‌راک» اذعان کرده که دیگر همه پذیرفته‌اند که توکن‌سازی نقش کلیدی در بازارها ایفا خواهد کرد. باید منتظر این آینده ماند... ●

Number Of The Year

۱۳۱
میلیارد دلار

در سال گذشته میلادی حداقل ۴۱۵ صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیر با تمرکز بر بازار رمزارزها راه‌اندازی شده است؛ صندوق‌هایی که در مجموع ۱۳۱ میلیارد دلار برای فعالیت در حوزه رمزارز سرمایه‌تدارک دیده‌اند.

البته حجم سرمایه‌ای که تا پایان ۲۰۲۲ واقعا عملیاتی شد کمتر از ۵۰ میلیارد دلار بود. صحبت از سرمایه‌ای است که وارد کسب‌وکارها و تیم‌های این حوزه شده است ●

کریس تایر از شرکت فیدلیتی

مقررات کلید همه‌چیز است

مدیران شرکت‌ها خاطرنشان کردند با اینکه شرکت‌های فین‌تکی با کمک سرمایه‌گذاری خطرپذیر می‌توانند ریسک بیشتری در این فضای تقریباً بدون مقررات متحمل شوند، اما

بانک‌ها و مدیران دارایی‌های بزرگ محدودیت‌های بیشتری دارند. در راستای تنظیم این فضا، قانون‌گذاران اروپایی در ماه‌های اخیر به لایحه بازارهای دارایی‌های رمزنگاری شده (MiCA) رأی مثبت داده‌اند. این لایحه قرار است مقرراتی را در مورد نظارت، حفاظت از مصرف‌کننده و حفاظت از محیط زیست برای دارایی‌های رمزنگاری شده ارائه دهد. این قوانین در سال ۲۰۲۴ لازم‌الاجرا خواهند شد.

اما ایالات متحده همچنان در حال تلاش برای ارائه بهترین روش جهت تنظیم این فضا است. بایدن در ماه مارس یک فرمان اجرایی را امضا کرده که بر اساس آن آژانس‌های دولتی موظف شدند که خطرات و پتانسیل دارایی‌های دیجیتال را ارزیابی کنند. دو ماه قبل نیز کاخ سفید چهارچوبی برای ارزش‌های دیجیتال منتشر کرد که خواستار مطالعه بیشتر در مورد مسائلی مانند ارزش‌های دیجیتال بانک مرکزی (CBDCs)، دیفای و ان‌اف‌تی شده

بود ●

تأثیر توئیتر ماسک روی بازار

ایلان ماسک و راهبری اش در توئیتر چقدر می تواند بازار رمزارزها را دستخوش تغییر و تحول کند؟ نگرانی ها و فرصت های توئیتر جدید برای کریپتو چه خواهد بود؟

توئیتر ممکن است برای کلاهبرداران حوزه رمزارز حتی تیک آبی هم صادر کند. این یک احتمال است چون این روزها شما می توانید تیک آبی را از کسب و کار آقای ماسک بخرید! اما این همه آنچه با ورود ماسک به توئیتر برای رمزارزها اتفاق می افتد نیست. جنبه های مثبت حضور مستقیم یا غیر مستقیم ماسک در توئیتر هم برای رمزارزها در راه است. از جمله کمک به همه گیر شدن بیشتر این ارزهای دیجیتال.

کلاهبرداران رمزارزی با تیک های آبی با شیوه جدید پولی شدن توئیتر چقدر جولان خواهند داد؟

به گزارش ورج (The Verge)، برای نخستین بار در تاریخ توئیتر، ماسک کاری کرده که هزینه سرویس اشتراک توئیتر بلو را از ۴/۹۹ دلار به ۱۹/۹۹ دلار برسد. با وجود این تیک آبی لزوماً معادل اعتبار نیست، به ویژه وقتی از اجتماعات رمزنگاری در شبکه اجتماعی صحبت می کنیم که در آن کلاهبرداران برای حساب های کاربری با تیک آبی پول

راستی آزمایی جدید توئیتر بر افرادی که دارای توکن های غیر قابل معاوضه PFP هستند، تأثیر می گذارد. ایلان ماسک از زمانی که مالک توئیتر شده، سخت مشغول است. اولین اقدام او اخراج چند مدیر ارشد از توئیتر و تغییر اساسی هیئت مدیره بوده است. اما به نظر می رسد تلاش های او برای استفاده از رمزارزها در پرداخت های توئیتر از یک و مهم تر شیوه تأیید کاربران دارای تیک آبی که برای چهره های شناخته شده رمزارزی فعال در این شبکه اجتماعی بسیار مهم است؛ روی بازار رمزارزها تأثیر به سزایی بگذارد.

دو پیش بینی برای سال ۲۰۲۳ درباره دو چهره خبرساز

در سال گذشته میلادی دو نفر بودند که روی بازار رمزارزها زیاد تأثیر گذاشتند؛ چه با کلاهبرداری و خبرسازی چه با اقدامات واقعی در حوزه کسب و کار مانند سرمایه گذاری در یک شبکه اجتماعی. سوال این روزهای اکوسیستم رمزارز این است که در سال جدید میلادی این دو نفر در کجای این اکوسیستم خواهند بود و آیا تأثیرشان ادامه خواهد داشت یا خیر؟ بردلی تاسک (که اوایل دوران حرفه ای خود را در حزب دموکرات گذراند و بعدها مشاور آن دست شرکت های خصوصی شد که با قانون گذاران بازار مبارزه می کنند) این روزها بیشتر وقت خود را به عنوان یک سرمایه دار می گذراند. با وجود آنکه تاسک یک متخصص عمومی در این زمینه است، می گوید که به استارت آپ ها علاقه ای ندارد. به گفته تاسک، تخصص او تلاقی میان فناوری و قانون گذاری است و شرکت او به استارت آپ هایی کمک می کند که در بخش هایی فعالیت می کنند که تغییر مقررات، مقیاس فرصت هایی را که آنها به دنبالش هستند، تغییر می دهد. تاسک هر سال تغییراتی را برای ۱۲ ماه آینده پیش بینی می کند و در گذشته ثابت شده که معمولاً درست می گوید. او دو پیش بینی مهم برای سال ۲۰۲۳ میلادی دارد آن هم درباره دو چهره خبرساز سال گذشته میلادی!

ردپای بنگمن و ماسک در سال ۲۰۲۳

را تأیید کند. بدین ترتیب تعداد تیک‌های آبی افزایش پیدا کرد و ان اف تی‌های شش ضلعی به شکل نماد وضعیت (Status Symbol) جدید درآمدند. با وجود این، مکانیسم‌های امنیتی موجب نمی‌شود که افراد فایل‌های تصویر ان اف تی دیگران را سرقت نکنند و تأیید نشوند. به گفته مدیر پژوهش‌های پروف کالکتیو، تیک آبی دیگر معنای خاصی ندارد و وضعیت تیک‌های آبی در ان اف تی‌ها، به دلیل ازدیاد کلاه‌برداران و ربات‌ها و اینفلوئنسرهای جعلی با حساب‌های تأیید شده، وضعیت آشفته‌ای است.

رابطه مثبت توئیتر با بایننس را باید برای تأثیرگذاری روی آینده رمزارزها و وب ۳ تأثیرگذار

دانست و به فال نیک گرفت؟

توئیتر هنوز اطلاعاتی را درباره فرایند جدید تأیید حساب‌های کاربری منتشر نکرده است. کاربران دیگر توئیتر گفته‌اند که بخشی از سیستم تأییدی که در راه است، اثبات انسان بودن است تا توئیتر بتواند بین ربات‌ها و شرکت‌ها و افراد تمایز قائل شود. همچنین گفته‌اند که با توجه به اینکه توئیتر در حال کار روی کیف پول رمزنگاری شده خود است، ممکن است در حال کار روی توکن خود هم باشد. استفان راست در این رابطه می‌گوید: «ما همچنین به احتمال زیاد شاهد قابلیت‌های بیشتر توئیتر برای پرداخت خواهیم بود که واقعاً برای صنعت رمزنگاری مفید است.» بنیان‌گذار بایننس نیز اعلام کرد که برای کمک به توئیتر برای ورود به وب ۳ آماده است. او ۵۰۰ میلیون دلار به خرید ماسک در توئیتر کمک کرده و همین معیاری است که نشان می‌دهد رابطه میان شبکه‌های اجتماعی و دارایی‌های دیجیتال روبه‌رشد است.

باتسلط ایلان ماسک بر توئیتر احتمالاً شاهد آن هستیم که طیف وسیع‌تری از ارزهای دیجیتال در این پلتفرم پذیرفته شود

پرداخت می‌کنند. در ابتدای سال توئیتر قابلیت‌های را برای مشترکان توئیتر بلو معرفی کرد که به آنها امکان می‌داد کیف پول‌های متکی بر اتر خود را به حساب توئیترشان متصل کنند و ان اف تی‌ها را به عنوان عکس پروفایل‌شان بگذارند. برای کسانی که در صنعت رمزنگاری حضور دارند، این نخستین نشانه از این بود که حرکت به سوی دارایی دیجیتال به صورت بالقوه گسترده‌تر شده است؛ حرکتی که دیگر آن‌قدرها هم متکی بر پشتیبانی جک دورسی از بیت‌کوین نیست.

دیگر فقط پای بیت‌کوین وسط نیست؛ این روزها شیبا اینو و بسیاری رمزارزهای دیگر شانس زیادی

برای استفاده در توئیتر خواهند داشت

استفان راست، مدیرعامل لاگونا لیز به بلاک‌ورکز گفته است که با تسلط ایلان ماسک بر توئیتر احتمالاً شاهد آن هستیم که طیف وسیع‌تری از ارزهای دیجیتال در این پلتفرم پذیرفته شود. این پلتفرم دیگر تحت سلطه بیت‌کوین نخواهد بود. توئیتر برای پشتیبانی از توکن‌های غیرقابل معاوضه قصد داشت تا با کمک پلتفرم اوپن‌سی و سایر بازارهای شخص ثالث ان اف تی، مالکیت حساب‌های کاربری

توئیتر با وجود بیش از ۴۴ میلیارد دلاری که ماسک و سرمایه‌گذارانش بابت آن پرداختند، زیان خواهد داشت.

کاری که ماسک انجام داد، هم راستا با چیزهایی بود که اکنون در سراسر فضای فرهنگی می‌بینیم. جهانی با پوشش رسانه‌ای ۲۴ ساعته و فعالیت رسانه‌ای برای افرادی که واقعاً به توجه نیاز دارند و از آن سیر نمی‌شوند. پس باید همچنان به انجام کارهایی ادامه داد تا نیاز این افراد برآورده شود. این را درباره دونالد ترامپ و کانیه وست هم دیده بودیم. دلیل اصلی ماسک برای خرید توئیتر این بود که مردم درباره‌اش صحبت کنند، چنان که هم اکنون ما در حال انجام این کار هستیم؛ بنابراین او به هدف خود رسیده است. تاسک گفت چیزی که او را درباره ماسک نگران می‌کند، این است که وقتی به ارزش بازار تسلا نگاه می‌کند، آن را بسیار بالاتر از ارزش بازار شرکت‌های توئیوتا یا جنرال موتورز می‌بیند که در مقایسه با تسلا خودروهای بسیار بیشتری می‌فروشند. تسلا خودروی فوق‌العاده‌ای است، اما تفاوت میان ارزشی که باید برای تسلا قائل شوند و ارزشی که برای آن قائل شده‌اند، در هیاهویی است که ماسک به راه انداخته است. درباره اسپیس ایکس هم همین اتفاق رخ داده است. نبوغ ماسک اینجاست که در دیگران این تصور را ایجاد می‌کند که کاری انجام می‌دهد، بسیار منحصر به فرد است.

بنکمن فراموش خواهد شد؟

سم بنکمن فرید و انفجار غیرمنتظره اف تی ایکس به جای آنکه موجب وضع مقررات بیشتر درباره رمزارز شوند، در تصویب مقررات جدید نقش جزئی خواهند داشت. البته تاسک فکر می‌کند طی ۱۲ ماه آینده، شاهد مقررات بیشتری در سطح ایالتی و فدرال خواهیم بود. تاسک گفت وقتی اف تی ایکس آغاز به انفجار کرد، برداشتش این بوده که این اتفاق موجب وضع مقررات سختی درباره ارزهای دیجیتال خواهد شد و این به بازار رمزارز صدمه خواهد زد، زیرا گری گنسلر، رئیس کمیسیون بورس و مقررات آمریکا هم در این زمینه فشار آورده است، اما مدتی طولانی گذشت و این اتفاق نیفتاد، زیرا رمزارز در میان افراد زیادی محبوب است.

سی‌زی سم‌بنگمن رازمین زد؟

اتفاقی که برای صرافی
اف‌تی‌ایکس افتاد با
توجه به سیر تصمیم‌های
استتباب این کسب‌وکار
دور از انتظار نبود؛ اما
نمی‌توان به نقش
بنیان‌گذار بایننس در این
ماجرای مهم بی‌تفاوت بود

بسیاری می‌گویند دنیای کریپتویک جهان بی‌رحم است. دنیایی که در آن نه تنها رقبا بلکه رفقا هم به همدیگر رحم نمی‌کنند. وقتی صرافی اف‌تی‌ایکس و بنیان‌گذار آن با سرزمین خوردن‌دخیلی‌ها انگشت اتهام را به سمت مدیرعامل بایننس نشانه رفتند و گفتند او بوده که با یک طراحی هوشمندانه و البته بهره‌گرفتن از خطاهای کسب‌وکاری سم‌بنگمن فرید موجب زمین خوردن این صرافی شده است. اما آیا واقعاً این بایننس بود که اف‌تی‌ایکس را زمین زد؟

بایننس اگر
می‌خواست
می‌توانست
جلوی نابودی
افتی‌ایکس را
بگیرد

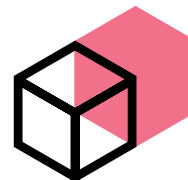
شرکت‌های کریپتویی که دچار مشکلات شدید مالی می‌شدند نیز حمایت و حتی در مواردی اقدام به خرید این شرکت‌ها می‌کردند. مشکلات آلامدا ریسرچ از زمانی آغاز شد که «سام ترابوکو» از سمت مدیرعاملی کناره‌گیری کرد؛ البته از بیرون همه چیز خوب و آرام به نظر می‌رسید و همه از استعفای ناگهانی او شوکه شده بودند. بلافاصله پس از استعفای ترابوکو، «برت هریسون»، رئیس افتی‌ایکس نیز از سمت خود کناره‌گیری کرد و به عنوان مشاور در همان شرکت فعالیت خود را ادامه داد. این تغییر هم ضربه دیگری بر بدنه صرافی افتی‌ایکس وارد کرد.

نوامبر غم‌انگیز افتی‌ایکس

در نوامبر ۲۰۲۲ بود که گزارش سایت کوین‌دسک نشان داد که ترازنامه آلامدا عمدتاً از توکن افتی‌ایکس ساخته شده و تعداد کمی از دارایی‌های مستقل و ارزهای فیات را شامل می‌شود. مدیران افتی‌ایکس به این گزارش اعتراض کردند و گفتند تصویری که کوین‌دسک در گزارش خود از افتی‌ایکس ارائه داده، یک تصویر ناقص است و این همه ماجرا نیست. در همان زمان ۵۸۴ میلیون دلار FTT به عنوان بخشی از فرایند نقدینگی از افتی‌ایکس به بایننس منتقل می‌شود که ژائو تأیید می‌کند این انتقال دارایی به دلیل خروج بایننس از افتی‌ایکس بوده است. در پی این اظهارات ژائو، برداشت FTT آغاز شد. «کارولین الیسون»، مدیرعامل آلامدا ریسرچ برای آرام کردن فضا و کاهش تنش‌ها اعلام کرد که آلامدا ریسرچ حدود ۱۰ میلیارد دلار دارایی دارد که در ترازنامه اشاره‌ای به آن نشده است.

صبح روز هشتم و دبه آقای سی‌زی

در صبح روز هشتم نوامبر، برداشت USDC، یکی از توکن‌های اصلی آلامدا ریسرچ به بالاترین حد خود می‌رسد. بنکمن فرایند تلاش می‌کند سرمایه‌گذاران را آرام کند و به آنها اطمینان دهد که دارایی‌های آنها امن است. بنابراین برای مدت کوتاهی برداشت‌ها متوقف می‌شود، اما وحشت بلوکه‌شدن دارایی‌ها باعث می‌شود مردم کار خود را از سر بگیرند. سپس حوالی ساعت ۱۱ صبح همان روز بنکمن اعلام می‌کند که افتی‌ایکس توسط بایننس خریداری خواهد شد که این مسئله توسط ژائو نیز تأیید می‌شود، اما مجدداً بایننس اعلام می‌کند از این معامله منصرف شده است؛ آن‌هم با یک جمله طلایی توسط بنیان‌گذارش که تیر خلاص به افتی‌ایکس بود: «خرید شرکت‌های کریپتویی مشکل‌دار کار درستی نیست و نباید مرتکب این اشتباه شد.»

اگر بخواهید نگاهی بیندازید به سابقه دو کسب‌وکار رقیب در دنیای رمزارزها شاید بهترین گزینه‌ها بایننس و افتی‌ایکس باشند و البته نقش سی‌زی در ماجرای ورشکستگی افتی‌ایکس. چانگ پنگ‌ژائو، مدیرعامل صرافی بایننس، در سال ۲۰۱۳ با شناخت بیت‌کوین شیفته ارزهای دیجیتال شد و فعالیت خود را در این حوزه آغاز کرد. او در بلاکچین دات‌اینفو (که در حال حاضر با نام بلاکچین دات کام شناخته می‌شود) به عنوان مدیر توسعه مشغول به کار شد. او بعدها موفق به ساخت ولت ارزهای دیجیتال شد. ژائو در سال ۲۰۱۷ بایننس را راه‌اندازی کرد و توانست در همان سال اول بیش از یک و نیم میلیون مشتری جذب کند. در همان سال، بنکمن فرایند نیز آلامدا ریسرچ را تأسیس کرد. آلامدا ریسرچ یک شرکت سرمایه‌گذاری خطرپذیر و متمرکز بر ارزهای دیجیتال است. در واقع بنکمن هم از سال ۲۰۱۴ به حوزه ارزهای دیجیتال علاقه‌مند شد و کار خود را به عنوان یک تریدر در جین استریت کپیتال آغاز کرد.

استقبال ضعیف از آلامدا و محبوبیت روزافزون افتی‌ایکس

آلامدا ریسرچ مورد استقبال صرافی‌های ارز دیجیتال قرار نگرفت، بنابراین بنکمن و همکارش، «گری وانگ»، افتی‌ایکس را تأسیس کردند. از زمان تأسیس، افتی‌ایکس و ام‌ال‌بی با هم شریک بودند و یک قرارداد ۲۱۰ میلیون دلاری با تی‌اس‌ام، سازمان ورزش‌های الکترونیکی امضا کردند و توانستند امتیاز عرصه میامی هیت را دریافت کنند. به علاوه، افتی‌ایکس مورد حمایت افرادی چون «جیزله کارولین بوندشن»، سوپرمدل برزیلی و «تام بردی»، فوتبالیست آمریکایی بود. افتی‌ایکس در آن زمان بیش از یک میلیارد دلار ارزش داشت.

رفتن ترابوکو و آغاز یک مسیر روبه شکست

تا سال ۲۰۲۲ محبوبیت بنکمن فرایند روزبه‌روز افزایش یافت، زیرا توانسته بود سرمایه‌های زیادی جذب کند و استارت‌آپ‌های متعددی رشد دهد که برخی از آنها به بازیگران بزرگ دنیای ارزهای دیجیتال تبدیل شدند. ناگفته نماند که بنیان‌گذاران افتی‌ایکس از

راه حل

اصولی این حوزه تنظیم گری است

گفت و گو بارضا
مسعودی فر، بنیان گذار
تترلند که معتقد است
اگر در مورد همه چیز
شفاف سازی شود، شاهد
اتفاقات ناگوار نخواهیم
بود

رضا مسعودی فر مقطع کارشناسی خود را در رشته طراحی صنعتی در دانشگاه علم و صنعت و کارشناسی ارشد را نیز در رشته مدیریت کارآفرینی، گرایش بین الملل در دانشگاه تهران گذرانده است. او در سال ۱۳۹۷ با رمزارزها آشنا شد و در پایان همان سال تصمیم گرفت کسب و کاری در حوزه تبادل رمزارز و با نام تترلند راه اندازی کند. به همین ترتیب تترلند در اردیبهشت ۱۳۹۷ تأسیس شد و اکنون پنج سال از فعالیت آن می گذرد. در این شماره رمزارز با بنیان گذار تترلند به گفت و گو نشستیم. او می گوید تنها بنیان گذار و سرمایه گذار این کسب و کار است و هر پیشنهادی را برای سرمایه گذاری رد کرده؛ زیرا می خواهد تترلند کاملاً خصوصی، به دور از دخالت و متعلق به خودش باشد. تترلند با هدف اعلام نرخ رسمی تتر، تأمین تتر مورد نیاز کاربران و ایجاد معاملاتی با حجم گسترده ایجاد شده است. این گفت و گورامی توانید در این صفحه بخوانید.

سرمایه گذار چگونه؟ تترلند تا به حال جذب سرمایه داشته یا برنامه ای برای آن دارد؟

سرمایه گذاری روی تترلند صدها درصد به صورت شخصی و توسط خودم انجام شد. تا به حال جذب سرمایه نداشته ام و برنامه ای هم برای آن ندارم. البته به عنوان مثال، پیشنهاد های زیادی از سمت بانک های مختلف مطرح شده، اما نپذیرفته ام. ترجیح دادم کسب و کارم کاملاً خصوصی باقی بماند و دست دخالت ها کوتاه باشد و وحدت رویه شکل گرفته در مدیریت مجموعه حفظ شود.

طبق آمارها بیش از ۳۰۰ صرافی ارز دیجیتال در ایران مشغول به فعالیت هستند. تترلند چگونه جایگاه خود را در میان این بازار پیدا کرده و مزیت رقابتی آن چیست؟

ما از ابتدا، فعالیت خود را روی اصل شفافیت و صداقت با کاربران و مخاطبان بنا نهادیم. هیچ وقت نمی خواستیم مسائل را طور دیگری بیان کنیم؛ حتی اگر منافع مان تحت تأثیر قرار می گرفت. از نظر زیرساخت های امنیتی در مورد تمام خدماتی که در سال های اخیر به کسب و کارمان اضافه کردیم، دقت و وسواس زیادی به خرج دادیم. تمام سرویس های جدید را

راجع به راه اندازی و تأسیس تترلند بگویید. چه شد که به فکر راه اندازی این کسب و کار افتادید، در این راه چه کسانی شما را همراهی کردند و در تأسیس تترلند نقش داشتند؟

حول و حوش سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ که وارد این حوزه شده بودم و می خواستم برای خودم خرید و فروش انجام دهم، متوجه شدم چقدر مشکل و معضل در این فضا وجود دارد. معاملات در تلگرام انجام می شد و رمزارزهایی مثل بیت کوین، اتریوم و تتر به صورت مستقیم و با کارمزدهای بالا خرید و فروش می شدند. در واقع هیچ بستری برای اعلام نرخ و ایجاد فضای رقابتی وجود نداشت. در کل، فضا فاقد شفافیت لازم بود و امکان تشخیص نرخ کارمزد به علت عدم آگاهی از نرخ ارز، قابل تشخیص نبود. در نتیجه تترلند راه اندازی شد تا بتوانیم نرخ تتر را اعلام کنیم و معاملات به سمت معامله تتر برویم و کاربر بتواند در وهله اول تتر مورد نیاز خود را تأمین و سپس بتواند آن را به رمزارز دلخواه دیگرش تبدیل کند. در ضمن این معاملات در حجم های گسترده تر و با اختلاف خرید و فروش منطقی و معقول انجام می شوند. بنیان گذار تترلند هم خودم بودم و تترلند بنیان گذار دیگری ندارد.

می‌کند. در نتیجه کاربر معاملات خود را با سرعت بیشتری انجام می‌دهد و تجربه بهتری کسب خواهد کرد.

اهداف و چشم‌انداز ما گسترش تترلند در بازار خاورمیانه است. قصد داریم فراتر از مرزهای ایران توسعه یابیم و در کشورهای خاورمیانه سرویس دهی بیشتری داشته باشیم. هرچند تترلند در سال‌های اخیر به ایرانیان خارج از کشور سرویس ارائه می‌داده، اما هدف ما مخاطبان غیرایرانی است.

به علاوه، نکته‌ای که همیشه برای ما مهم بوده و سعی کرده‌ایم در راستای آن قدم برداریم، توسعه دانش رمزارزها و حوزه بلاکچین است. این مسئله نیز یکی دیگر از اهداف و چشم‌اندازهای ماست.

بازار رمزارزها بازار پرریسکی است و ورود به آن نیازمند آگاهی از این مسئله است. جدا از ریسک‌های کلی این بازار، به‌طور خاص سرمایه‌گذاری روی رمزارز تتر برای کاربران ایرانی چه خطرات و تهدیداتی در پی دارد؟ کاربران ایرانی چه اقداماتی را باید برای پیشگیری از این خطرات در پیش بگیرند؟

رمزارز تتر یک رمزارز پایدار و یکی از قدیمی‌ترین ارزهای پایدار است و بزرگ‌ترین حجم معاملاتی را میان تمام استیبل کوین‌های موجود دارد. در چند سال اخیر همیشه حاشیه‌هایی پیرامون این استیبل کوین وجود داشته است. تتر در ابتدا یک سیستم با پشتوانه یکی به یک طراحی کرده بود که بر اساس آن در ازای هر تتر یک دلار در بانک نگهداری می‌شد. اما در سال ۲۰۱۸ سیستم خود را به سیستم بازخريد تغییر داد، یعنی تتر دیگر پشتوانه‌ای ندارد. در واقع بر اساس طرح بازخريد هر زمانی که کاربر بخواهد رمزارز خود را بفروشد، تتر آن را به قیمت یک دلار از او می‌خرد. چندین دادگاه علیه تتر برگزار شده، اما تتر برنده بوده است. یکسری شایعات، رپرتاژ و اخبار هم علیه تتر منتشر می‌شود که در این خصوص از تمام کاربران خواهش می‌کنم حتماً مدارک و مستندات دقیق و معتبر را مطالعه و دنبال کنند و صرفاً به شایعات توجه نکنند.

در خصوص مخاطرات و تهدیدات هم باید بگویم تمامی رمزارزها و تمامی دارایی‌های موجود در دنیا در معرض خطر هستند و اصولاً بازار رمزارز، بازار پرریسکی است؛ بنابراین فردی که می‌خواهد وارد این بازار شود و در آن فعالیت کند، باید این ریسک را بپذیرد.

اخيراً خبرگزاری رویترز گزارشی منتشر و در آن ادعاهایی در مورد صرافی‌هایی ایرانی و ارتباط آنها با بایننس مطرح کرد. در این گزارش به صرافی شما نیز اشاره شده بود. این اتفاق چه تأثیری بر کسب‌وکار و رفتار کاربران شما داشت؟

با توجه به مستنداتی که ما ارائه دادیم، مشخص شد

یکی از عواملی که می‌تواند در صرافی‌ها پیش‌بینی‌ناپذیر باشد، خالی‌فروشی است. هر صرافی رمزارزی می‌تواند خالی‌فروشی کند؛ بدون اینکه کاربر حتی متوجه این موضوع شود. یکسری احتیاط‌ها را کاربران و یکسری دیگر را مدیران صرافی‌ها باید در پیش بگیرند

ابتدا آزمایش می‌کردیم و بعد به کاربران ارائه می‌دادیم. از این جهت که چگونه می‌توانیم در این بازار فعالیت خوبی داشته باشیم، باید بگویم که ما برای تحقق این هدف روی رمزارز تتر تمرکز کردیم و به جای اینکه مانند سایر صرافی‌های ارز دیجیتال طیف وسیعی از ارزهای دیجیتال را ارائه دهیم، روی مبادلات تتر به تومان متمرکز شدیم. هرچند تترلند در تابستان امسال سرویس مبادلات تتر را نیز ارائه داد. کاربران می‌توانند با استفاده از این سرویس بیش از یکصد رمزارز را با تتر خرید و فروش کنند، اما همان‌طور که گفتیم تمرکز ما روی معاملات تتر به تومان است و محصول مبدل تترلند صرفاً یک ارزش افزوده محسوب می‌شود.

به جز سرویس مبدل تترلند چه خدمات دیگری ارائه می‌دهید و چه محصولات دیگری دارید؟

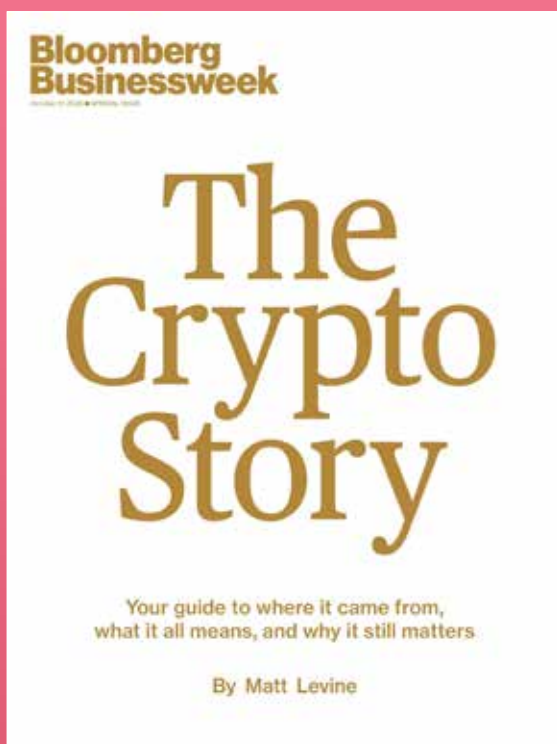
مارکت تترلند هم به‌تازگی راه‌اندازی شده که فضای آن مانند بورس است و کاربران می‌توانند در آن تتر خود را برای فروش سفارش‌گذاری کنند. به علاوه می‌توانند در این مارکت تومان را به تتر تبدیل و آن را به نرخ دلخواه خود ثبت سفارش کنند.

سرویس دیگر تترلند سرویس تسویه تومان است که ما ذیل این سرویس تا انتهای سال ۱۴۰۰، هشت بانک و در حال حاضر ۱۰ بانک را برای برداشت تومان و تسویه آنی با کاربران پوشش می‌دهیم.

چشم‌انداز شما از آینده تترلند چیست؟ چه برنامه‌هایی برای کسب‌وکارتان دارید؟

یکی از برنامه‌های ما در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۱، ارتقای بخش‌های فعلی تترلند است که طی آن UI و UX تغییر

به زودی منتشر می شود

داستان کریپتو به روایت بلومبرگ

راهنمایی برای اینکه بدانید رمزارها از کجا آمده اند،
چه کاربردی دارند و چرا هنوز اهمیت دارند؟

به نظر می رسد رمزارها با وجود اینکه بخش زیادی از ارزش خود را از دست داده اند، اما آمده اند تا در این دنیا بمانند و دنیای مدرن را بسازند. به همین خاطر مجله بلومبرگ بیزینس ویک طرح جلد شماره ۳۱ اکتبر خود را به «داستان کریپتوها» اختصاص داده تا به خوانندگان و علاقه مندان این حوزه بگوید این فناوری اغلب دیوانه کننده، اکثراً عجیب و همیشه جذاب چیست و در آینده به کجا خواهد رسید. اگر کریپتوها قرار نیست از بین بروند، بهتر است درک مناسبی از آنها به دست آوریم؛ به همین خاطر مانیزاین شماره از مجله بلومبرگ را کامل ترجمه کرده ایم و ضمیمه شماره ۴۴ ماهنامه عصر تراکنش توزیع خواهد شد.

تمام ادعاهای مطرح شده کذب بودند. برای مثال رویترز ادعا کرده که نام تترلند در گزارش چین آنالیزسیس آمده، در حالی که این موضوع صحت ندارد و در گزارش چین آنالیزسیس به تترلند اشاره ای نشده است. یا در قسمت دیگری گفته بودند که با تترلند تماس گرفته اند و پاسخی دریافت نکرده اند، در حالی که این ادعا هم کذب است و ما هیچ درخواستی از سمت رویترز دریافت نکرده ایم. به علاوه در فایل پیوست این گزارش نیز که در مورد معاملات صرافی ها بود، نامی از تترلند برده نشده بود. ما به رویترز ایمیل ارسال کردیم، اما آنها به ایمیل ما پاسخی ندادند.

حقیقتاً این اتفاق برای اعتبار رویترز خیلی بد بود و انتظار نداشتیم شاهد چنین رفتاری را از سوی این خبرگزاری باشیم. رویترز گزارش بی پایه و اساسی را منتشر کرد که حتی ممکن است یک رپرتاژ آگهی از سمت برخی افراد یا گروه ها باشد. اما در کل این اتفاق تأثیر چندانی روی کسب و کار ما نگذاشت؛ چون آن گزارش هیچ مستند و پایه و اساسی نداشت.

در کل این روزها شاهد اتفاقات عجیب و گاه ناخوشایندی در اکوسیستم هستیم. از سیر نزولی بازار برخی کوین ها و ورشکستگی شرکت های رمزارزی که از ماه ها قبل آغاز شده گرفته تا فروپاشی اخیر یکی از بزرگ ترین صرافی های ارز دیجیتال دنیا یعنی اف تی ایکس. به نظر شما این اتفاقات چه تأثیری بر اکوسیستم، آینده آن و رفتار کاربران دارد؟

طبیعتاً اینها اتفاقات ناگواری هستند که هرچند سال یک بار شاهد آن هستیم؛ مثل هک شدن صرافی ها، کلاهبرداری صرافی ها یا ورشکستگی صرافی ها. در پنج یا شش سال گذشته شاهد این اتفاقات و تأثیرات گسترده آنها بر بازار بوده ایم. توصیه من به کاربران تمام صرافی ها این است که به هیچ عنوان دارایی خود را در صرافی نگهداری نکنند. کاربران باید دارایی های خود را در کیف پول شان نگه دارند و بدانند صرافی جای نگهداری رمزارز نیست و شما در صرافی صرفاً باید دارایی خود را تبدیل و بلافاصله خارج کنید.

یکی از عواملی که می تواند در صرافی ها پیش بیاید و مشکل ساز باشد، خالی فروشی است. هر صرافی رمزارزی می تواند خالی فروشی کند؛ بدون اینکه کاربر حتی متوجه این موضوع شود. یکسری احتیاط ها را کاربران و یکسری دیگر را مدیران صرافی ها باید در پیش بگیرند. این یک مسئله دوسویه است. تمام این مسائل راه حل اصولی تری به نام رگوله شدن دارند؛ بنابراین قانون گذار باید بتواند در این حوزه تصمیم گیری کند و قانونی را به اجرا بگذارد تا دارایی های صرافی ها به روش اصولی کنترل شود.

لذت ماجرای جویی در یک دنیای جدید

گفت و گو با ملیکا
سیدی، مدیر ارشد محصول
صرافی ارز دیجیتال
رمزینکس

ملیکا سیدی کارشناسی و کارشناسی ارشد خود را در رشته مهندسی صنایع دانشگاه امیرکبیر گذرانده است. او وقتی دانشجو بود، در شرکت سایکو به عنوان مدیر پروژه مشغول به کار شد. سایکو در آن زمان تنها شرکت تأمین کننده قطعات خودرویی ایران خودرو بود. پس از آن، سیدی برای مدتی در شرکت های قطعه سازی به عنوان مدیر مالی و مدیر اجرایی فعالیت کرد. سیدی پس از مدتی به دلیل اینکه فکری کرده لحاظ شغلی رشد بیشتری در دنیای فناوری اطلاعات و شرکت های آی تی وجود دارد، وارد این عرصه شد. در همین راستا او از فضای کسب و کارهای سنتی فاصله گرفت و از دو سال گذشته فعالیت خود را در صرافی ارز دیجیتال رمزینکس آغاز کرد. سیدی که در ابتدا به عنوان عضوی از واحد محصول رمزینکس، فعالیت خود را شروع کرده بود، در حال حاضر به عنوان مدیر ارشد محصول در این شرکت مشغول به کار است.

لطفاً به ما بگویید مدیر محصول دقیقاً چه کاری انجام می دهد و اصولاً کار مدیریت

محصول چیست؟

به طور کلی مدیر محصول می بایست فردی کنجکاو، ریسک پذیر، بلند نظر و اهل مذاکره باشد. یک مدیر محصول باید بر اساس اطلاعات دقیق فکر کند و تصمیماتش با استناد به اطلاعات باشد؛ چراکه مسئول تحقیق، تعیین استراتژی، طراحی نقشه راه و تعریف ویژگی های یک محصول است. در واقع مدیر محصول کسی است که نیازها و چالش های کاربران هدف را شناسایی کرده و شناخت و ارزیابی به دست آمده را به ایده هایی برای سرمایه گذاری و توسعه محصول جدید یا بهبود محصول فعلی تبدیل می کند.

مدیریت محصول در فضای کریپتو و در شرکت رمزینکس از شناخت و کشف نیازهای کاربران و چالش های آنها آغاز می شود. بعد از مرحله شناخت، مرحله تعریف راه حل، ارائه حل مسئله برای چالش ها و مشکلات مورد نظر است. مدیر محصول وظیفه دارد در این مسیر راه حل های مختلف را شناسایی

عکس: حامد کریم زاده

مسئله بعدی، رگولاتوری یا عملکرد قانون گذار در این حوزه است و تکلیف هر محصول جدیدی که می‌خواهیم اضافه کنیم، به نوعی وابسته به نظر قانون گذار و رگولاتور است. عدم وجود رگولاتوری مشخص و جدید بودن این بازار باعث می‌شود که گاهی تلاش‌های ما برای ارتقای محصولات و سطح ایمنی دارایی کاربران نادیده گرفته شده و حتی بی‌اثر شود. در واقع به نظر می‌رسد که قوانین، همپا با فناوری و رشد ارزش‌های دیجیتال پیش نمی‌رود. این مشکلات موجب می‌شود که جلوی رشد یا حداقل تمرکز شرکت‌هایی مانند ما گرفته شود.

موضوع دیگر اهمیت سرعت در این بازار است. دارایی کاربران باید خیلی سریع تسویه شود و همچنین معاملات و مبادلات به سرعت انجام شوند. سرعت و ارائه بهترین خدمات با بالاترین سرعت دغدغه و چالش ماست. از طرف دیگر ما با طیف متنوعی از کاربران، از مبتدی تا حرفه‌ای، مواجه هستیم و بستر ما باید پاسخگوی نیازهای همه آنها باشد. در کل شعار ما در رمزینکس این است که ما تجربه‌ای آسان و در عین حال حرفه‌ای برای کاربران رقم خواهیم زد.

گفتید مدیریت محصول هسته یک

کسب و کار محسوب می‌شود. با توجه به این

گفته مدیریت محصول با کدام بخش‌ها و با هر بخش چه

نوع ارتباطی دارد؟

ما در رمزینکس با تمام بخش‌ها در ارتباط هستیم و هر بخشی که نیازمند توسعه و اتصال به واحد فنی باشد، از گلوگاه مدیریت محصول عبور می‌کند. دلیل این موضوع هم حفظ یکپارچگی و پیوستگی محصولات و جلوگیری از ایجاد مشکل در سایر بخش‌هاست. ما تمام بخش‌ها را در کنار هم می‌بینیم و واحد مدیریت محصول واحدی است که به تمام بخش‌ها دسترسی دارد. شاید بتوان گفت مدیر محصول در لایه‌های پایینی شرکت‌های بزرگ برای محصولات و ویژگی‌ها نقش مدیر اجرایی را بازی می‌کند، پس باید نسبت به اتفاقاتی که برای محصولات می‌افتد، دید کاملی داشته باشد.

همان‌طور که اشاره کردم، هر محصول برای عرضه در بازار فناوری یک نقشه‌راه را طی می‌کند. مدیر محصول در این مسیر با تمام تیم‌ها در ارتباط است. برای مثال مدیر محصول در مرحله‌ای که می‌خواهد چالش‌ها را شناسایی کند، با تیم توسعه، تیم پشتیبانی، تیم مارکتینگ و... در ارتباط بوده و نیاز کاربران را از دل این تیم‌ها بیرون می‌کشد. سپس این نیازها را اولویت‌بندی می‌کند و با مطالعه بازار، بررسی فناوری‌های روز و به‌کارگیری سایر روش‌ها، راه‌حل‌های مناسب را شناسایی و ارائه می‌دهد. پس از طی کردن این مراحل، مدیر محصول ادامه مسیر را با هم‌فکری اعضای تیم مدیریت

یکی از
تفاوت‌های
این نوع
کسب و کار
با سایرین
جدید بودن و
عدم وجود
نمونه‌های
قدیمی (به
علت نوبودن
کل این بازار)
است. این
فناوری بسیار
نوپاست و
کسی از آینده
آن خبر ندارد

و با هم مقایسه کند و روش‌های به‌روز و کاربردی را تشخیص دهد. مدیر محصول باید بتواند روندها و چالش‌ها را در دنیای فناوری یا هر صنعت دیگری که در آن فعالیت می‌کند، شناسایی کند. مدیر محصول باید تمام چالش‌های کاربران را بررسی کند، حتی چالش‌هایی که ممکن است خود کاربران هم متوجه آن نباشند. به علاوه باید از نیازهای آینده کاربران نیز آگاه باشد تا بتواند بهترین راه‌حل‌ها را انتخاب و آنها را اجرا کند.

اجرای راه‌حل هم مراحل مختلفی دارد. از مرحله طراحی راه‌حل گرفته تا مرحله پیاده‌سازی و کمک به سایر تیم‌ها برای عرضه آن محصول یا خدمت که اصطلاحاً در دنیای فناوری به این مرحله، لانچ یا ریلیز محصول نیز گفته می‌شود.

به نظر من نقش مهم مدیر محصول، ارتباط گرفتن با کاربران و ایجاد فضای تعاملی با کاربران با هدف تشخیص نیازهای آنان است. این اقدام می‌تواند از راه‌های مختلفی و از طریق بخش‌های گوناگون سازمان انجام شود.

نقش مهم دیگر مدیر محصول این است که بتواند با دیدی نوآورانه و خلاقانه راه‌حل‌هایی ارائه دهد که آن نیازها را به‌طور کامل برطرف کند. این یک مسیر طولانی و پرفرازونشیب است و برای پیشبرد آن باید با بخش‌های دیگر مجموعه در ارتباط بود؛ به‌طوری که شاید بتوانیم بگوییم مدیریت محصول هسته یک کسب و کار است.

مدیریت محصول در پروژه‌های کریپتویی چه

تفاوت‌هایی با مدیریت محصول در سایر

حوزه‌ها دارد؟ مدیریت محصول در فضای رمزارزی چه

چالش‌های به‌خصوصی دارد؟

کسب و کارهایی مثل صرافی‌های ارز دیجیتال که کاربران زیادی دارند و با سرمایه کاربران در ارتباط هستند، مسئولیت سنگین‌تری نسبت به سایر کسب و کارها دارند. هر اختلالی؛ چه در اینترنت و چه در مورد شرکت‌های همکار و سرویس‌دهنده‌های مختلف، مانند شرکت‌های پرداخت‌یار، دارایی کاربران را تحت الشعاع قرار می‌دهد. در نتیجه یکی از سختی‌های کار ما این است که بتوانیم راهکارهایی را از طریق طراحی و پیاده‌سازی محصولات انجام دهیم که چنین چالش‌هایی را به حداقل برساند.

یکی از تفاوت‌های این نوع کسب و کار با سایرین جدید بودن و عدم وجود نمونه‌های قدیمی (به علت نوبودن کل این بازار) است. این فناوری بسیار نوپاست و کسی از آینده آن خبر ندارد. مثل این است که ما با چراغ‌قوه در این مسیر پا گذاشته‌ایم و داریم ماجراجویی و اکتشاف می‌کنیم.

است؛ بنابراین توصیه کردن آسان نیست، اما در حوزه مرتبط با صنعت کریپتو باید اشاره کنم که برای ما رصد اکوسیستم و روندهای جهانی اهمیت بسزایی دارند. ما مدام در حال بررسی روندها و نیازهای آتی کاربران هستیم. در این صنعت دسته‌ای از نیازها مانند خدمات ترید پایدار وجود دارد که خود کاربران به آن واقف نیستند، اما استحقاقش را دارند. در واقع سعی می‌کنیم همیشه این روندها را دنبال کنیم و پیش از احساس نیاز در کاربران محصولات مورد نیاز آنها را اضافه کنیم. در مورد اینکه کاربر چگونه می‌تواند محصول مناسب خود را تشخیص دهد، باید بگوییم که این موضوع به خود کاربر بستگی دارد. کاربر باید دقت کند که در راستای اهداف معاملاتی خود واقعاً به چه چیز نیاز دارد و در مورد آن مطالعه کافی داشته باشد. کاربران باید مدام بازارهای داخلی و جهانی را رصد کنند و از اخبار دنیای فناوری آگاه باشند. نکته مهم از نظر من این است که خود کاربران می‌توانند با مطالعه و بررسی‌های لازم در جامعه ارزهای دیجیتال به این نتیجه برسند که آیا محصول پیش روی آنان یک محصول کاربردی است یا خیر.

البته تیم محصول هم همواره دغدغه و نگرانی استاندارد بودن محصولات را دارد و مراقب است محصولی که توسعه پیدا می‌کند، حتماً متناسب با نیاز کاربر باشد.

رمزینکس دقیقاً چه محصولاتی ارائه می‌دهد و هر کدام از این محصولات چگونه مدیریت می‌شوند؟

بهتر است ابتدا ساختار تیم محصول را شرح دهم. تیم محصول ما در رمزینکس متشکل از سه بخش تجربه کاربر، کنترل کیفیت و طراحی است. محصولات نیز هر یک بنا بر هدف محصولی‌شان، در دسته‌های متفاوتی جای می‌گیرند؛ این دسته‌ها می‌تواند شامل محصولات بلاکچینی، محصولات فین‌تکی و غیره باشد. محصول اصلی ما بازار معاملاتی رمزینکس است که نزدیک به ۱۵۰ ارز دیجیتال را پشتیبانی می‌کند. این معاملات در شبکه‌های بلاکچینی متعدد قابل انجام هستند. همچنین کاربران می‌توانند از سفارش‌گذاری‌های متنوع بهره ببرند. یکی از انواع این سفارش‌ها، حد سود (Take Profit) نام دارد. این ابزار به کاربران کمک می‌کند تا با تنظیم کردن قیمت مورد نظر از ذخیره سود خود در معاملات سودده اطمینان خاطر داشته باشند. حد ضرر (Stop Loss) هم نوع دیگری از انواع سفارش‌گذاری ماست که به کاربران امکان می‌دهد تا به راحتی با مشخص کردن قیمتی که توان ضرر را طبق استراتژی خود دارند، مشخص و با خیال راحت در بازارهای ریزشی از ضررهای بزرگ جلوگیری کنند.

به نظر من
نقش مهم
مدیر محصول،
ارتباط گرفتن
با کاربران و
ایجاد فضای
تعاملی با
کاربران
با هدف
تشخیص
نیازهای آنان
است

محصول که متشکل از تیم طراحی، تیم کنترل کیفیت و تجربه کاربری هستند، طی کرده و تصمیمات را نهایی می‌کند. بعد از نهایی شدن تصمیمات و طراحی‌ها، محصول را به تیم اجرایی ارجاع می‌دهد و خروجی را مورد ارزیابی و کنترل کیفیت قرار می‌دهد. سپس خروجی تأیید شده وارد مسیر عرضه به بازار شده و این چرخه مدام تکرار می‌شود.

ما در رمزینکس این مسیر را کاملاً بر پایه داده‌ها پیش می‌بریم. در واقع سعی می‌کنیم تصمیمات را با کمک تیم دیتا و بر اساس تجربه‌های قبلی کاربران و دیتاهای تهیه شده از رفتارهای لحظه به لحظه کاربران اتخاذ کنیم. در حقیقت داده‌ها در این مسیر نقشی کلیدی در تصمیم‌گیری‌ها و طراحی‌های محصولی ما ایفا می‌کنند.

اگر بایدید وسیع‌تری به این موضوع نگاه کنیم، در بین کسب و کارهای بین‌المللی و برندهای

شناخته شده جهان هم جایگاه برند محصول همین گونه تعریف می‌شود؛ به بیان دیگر کسب و کارهای کریپتویی جهان چه تعریفی از جایگاه و نقش مدیر محصول دارند؟ به نظر من در تمام سازمان‌ها مدیریت محصول وظیفه خلق تجربه بهتر را برای کاربر دارد. به طور کلی در کسب و کارهای مشابه، یک مدیر محصول موظف است یک تجربه معاملاتی بهتر برای کاربران خلق کند. در واقع می‌توانیم بگوییم که مدیر محصول برای هر محصولی نقش مدیرعامل را بازی می‌کند. ولی جزئیات وظایف و مسئولیت‌های مدیر محصول در هر شرکتی بنا بر مقیاس آن شرکت، کشور و فضای کسب و کار می‌تواند متفاوت باشد. یعنی یک مدیر محصول در یک شرکت می‌تواند مسئولیت‌های زیادی داشته باشد، اما در شرکت دیگری ممکن است اختیارات مدیر محصول تقلیل یافته و تفکیک شده باشد. برای مثال در برخی شرکت‌ها هم مدیر محصول و هم مالک محصول وجود دارد و وظایف تقسیم شده است. این جزئیات به نوع کسب و کار، مقیاس و تصمیم‌ش بستگی دارد. در واقع مقیاس شرکت، یعنی تعداد نیروها و فرایند پیاده‌سازی محصول روی نقش و جایگاه مدیر محصول تأثیر بیشتری دارد.

به سبب ماهیت تکاملی این فضا و بازار، مدام شاهد ساخت و ورود محصولات جدید به

صرافی‌ها و سایر پروژه‌های رمزارزی هستیم. این مسئله باعث می‌شود که کاربران نتوانند به راحتی محصولات مطمئن و ماندگار را تشخیص دهند. شما به عنوان مدیر محصول یک صرافی ارز دیجیتال در این زمینه چه توصیه‌هایی به کاربران دارید؟

تشخیص در بازار کریپتو مستلزم مطالعه متداوم

سعی کردیم در طراحی تمامی محصولات سهولت کارکردی و امنیت را در اولویت قرار دهیم. به همین جهت رمزینکس تلاش کرده تا از ابتدا با هوشمندسازی فرایند احراز هویت و بهبود سطوح کاربری، روند احراز و ثبت نام کاربران را سریع و ساده کند. به علاوه با طراحی انواع معاملات، اعم از معامله آسان، خرید و فروش (معامله) را برای کاربران خود تسهیل و تسریع کرده ایم. از طریق این فیچر تمام کاربران اعم از تازه وارد و حرفه ای می توانند در سریع ترین زمان ارز دیجیتال مورد نظر خود را معامله کنند. پنل حرفه ای معامله ارزهای دیجیتال و معامله از طریق API های رمزینکس نیز از دیگر خدمات این مجموعه است. با محصول API Management رمزینکس هم می توان به راحتی وارد دنیای ربات ها شد و از معاملات هوشمند لذت برد. این محصول همچنین از پشتیبانی اختصاصی برخوردار است. در راستای حفظ امنیت و برای جلوگیری از هرگونه کلاهبرداری احتمالی یا سرقت از کیف پول کاربران نیز، لایه های امنیتی متفاوتی را برای کاربران در نظر گرفته که از جمله آنها می توان به امنیت دومرحله ای Google Authentication، مدیریت دستگاه های متصل و... اشاره کرد.

یکی دیگر از محصولات پرتعداد و کاربردی ما پنل سود و ضرر است که کاربران را قادر می سازد تا به راحتی بتوانند از جزئیات حساب و معاملات خود آگاه شوند و علاوه بر این، در قالب نمودارهای گرافیکی و بدون محاسبات پیچیده، بر میزان سود و ضرر معاملات خود نظارت داشته باشند. سبد شاخصی رمزباکس هم یکی دیگر از محصولات رمزینکس است. این محصول سبدي متشکل از ۱۰ ارز برتر بازار به نسبت تسلط بازار Dominance است که ابزار جدیدی برای سرمایه گذاری بلندمدت در بازارهای رمزارزی محسوب می شود. گیفت کارت نیز محصولی است که امکان ساخت کارت هدیه فیزیکی یا مجازی ارز دیجیتال را برای کاربران یا دوستان آنها در مناسبات مختلف فراهم می سازد. از دیگر خدمات کاربردی ما این است که هر کاربر می تواند با یک دستگاه به صورت همزمان چند حساب کاربری را مدیریت کند. البته این مدیریت به جهت حفظ امنیت حساب کاربران در حد خرید و فروش و معاملات ارز است.

موارد گفته شده تنها بخش کوچکی از سرویس ها و خدمات فعلی ما در رمزینکس است که به دلیل گستردگی آنها امکان نام بردن از تک تک آنها وجود ندارد. امیدواریم روز به روز بر تنوع و کیفیت محصولات خود بیفزاییم. در این مسیر خبرهای خوبی برای کاربران مان داریم؛ از جمله اینکه در آینده ای نزدیک از محصولات جدید خود نیز رونمایی می کنیم که امید داریم مورد استقبال کاربران قرار گیرد.

اختلالات اینترنت و حوادث اخیر چه تأثیری بر کسب و کار شما داشت؟ چه اقداماتی برای

جبران خسارت ها در پیش گرفتید؟

صنعت رمزارز یک صنعت لحظه ای است که با دارایی های کاربران سروکار دارد. کند شدن فرایندهای محصولی به علت قطعی اینترنت باعث نارضایتی کاربران ما شده است. البته کاربران حق دارند و امیدواریم عذرخواهی ما را پذیرا باشند و شرایط مان را درک کنند.

گرچه تیم پشتیبانی ما ۲۴ ساعته در خدمت کاربران بوده و در تلاش است حرفه ای عمل کرده و مشکلات را سریع برطرف کند، ولی ما هم از سایر کسب و کارهای اینترنتی مستثنی نیستیم و مشکلات اینترنت روی فرایندهای ما هم تأثیر می گذارد.

تیم رمزینکس در تلاش است با بهره گیری از به روزترین فناوری ها تغییرات مناسب را در بخش فنی پدید آورد و در نتیجه بتواند تجربه بهتری را برای کاربران به ارمغان بیاورد. اولویت اول و آخر برای ما برطرف کردن نیاز کاربران مان است

قدرت دست آنهاست؟

درباره ۵ چهره تأثیرگذار
سال ۲۰۲۲ در بازار و
صنعت رمزارز

ZachXBT

آزمایشگاه بلاکچین

به دلیل باقی نگذاشتن راه گریز برای کلاهبرداران.
یکی از بازیگران صحت سنجی در سال گذشته.

چانگ پنگ ژائو

مدیرعامل بایننس

برای مغلوب کردن اف تی ایکس تنها با یک
توییت.

زوکو ویلکا کاس

بنیان گذار و مدیرعامل شرکت الکتریک کوین
به علت رهبری کمپین «حریم خصوصی عادی
است».

رایان وایات

رئیس بخش گیمینگ یوتیوب

برای شکستن رکورد
شراکت در پروژه های وب ۳.
یکی از دست و دلبازترین
سرمایه گذاران.

ریشی سوناک
نخست‌وزیر بریتانیا
به دلیل به کارگیری قدرتش برای محقق کردن
رؤیاهای کریپتویی بریتانیا.

مولی وایت
نویسنده و منتقد حوزه بلاکچین
برای جدالش با منتقدان کریپتو و درست از آب
درآمدن نظرات و پیش‌بینی‌هایش.

یات سیو مدیر
مدیر اجرایی آنیموکا برنرز
برای سرمایه‌گذاری‌های میلیاردی در وب ۳ و
کمک به تیم‌های کوچک این اکوسیستم.

بالاجی اسرینیواسان
مدیر ارشد اجرایی سابق کوین بیس
برای نوشتن کتاب تأثیرگذار «دولت‌های
شبکه‌ای».

پانک ۶۵۲۹
یک کلکسیونر ان اف تی
به دلیل جنگیدن برای یک متاورس آزاد و
جلوگیری از افتادن این فضا به دست شرکت متا.

نیرمالا سیتارامان
وزیر دارایی هند
جهت وضع قوانین مالیاتی برای ارزهای
دیجیتال و نابودی صنعت رمزارز کشور هند.

رمزارز در ایران و مسیری که بازیگران گوناگون آن پیش روی خود می بینند

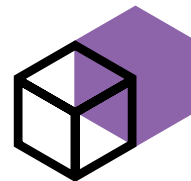
رویکرد حاکمیت ممنوع اعلام کردن کارکرد پرداخت بوده و پروژه‌هایی مانند ریال دیجیتال به جای این مقوله کلید خورده است. با اینکه در ماه‌های گذشته صحبت‌ها و ادعاهای زیادی درباره ریال دیجیتال مطرح شده، ولی تا امروز خروجی ملموسی از آن دیده نشده است. به نظر می‌رسد ایده ریال دیجیتال حتی در میان آنهایی که صاحب نفوذ هستند هم مخالفان جدی دارد. ریال دیجیتال حتی نتوانسته برای مردم و کسب‌وکارها هم جذابیت قابل قبولی داشته باشد و دشمنان سرسختی دارد. این در حالی است که فعلاً این اصلی‌ترین کاربرد رمزارزها در ایران در حال‌های از ابهام قرار دارد و تنها حوزه‌ای که در سال‌های گذشته توانسته در ایران رشد کند، حوزه تبادل بوده است.

برخی تصور می‌کنند ممنوعیت و عدم دسترسی به پلتفرم‌های بین‌المللی دلیل رشد سکوها تبادل رمزارز در ایران بوده است. دلیل رشد هرچه باشد، در چند سال اخیر شاهد رشد کسب‌وکارهای رمزارزی به‌طور خاص در زمینه تبادل بوده‌ایم. با اینکه گردش مالی شاپرکی این کسب‌وکارها عدد ۲۰۰ هزار میلیارد تومان را هم در سال ۱۴۰۰ پشت سر گذاشته، ولی هنوز هیچ تنظیم‌گری‌ای برای این حوزه انجام نشده است. با اینکه بسیاری در مجلس و دولت بارها در زمینه تنظیم‌گری رمزارزها صحبت کرده‌اند، ولی در عمل هیچ اتفاقی نیفتاده و تنها اتفاق قابل اشاره الزاماتی است که پلیس فتا به کسب‌وکارهای کارگزار تبادل رمزارز ابلاغ کرده است. اکوسیستم کسب‌وکارهای رمزارزی ایران با اینکه در زمینه پیاده‌سازی این الزامات مشکلاتی دارد، ولی حتی همین قدم را هم خوب می‌داند و آن را به فال نیک گرفته است.

امروز کسب‌وکارهای حوزه رمزارز رشد قابل توجهی داشته‌اند و بی‌توجهی تنظیم‌گر به آنها نه تنها برای کسب‌وکارها زیان‌بار است، بلکه در عمل برای حاکمیت هم سودی ندارد. این کسب‌وکارها بسیاری از معاملات زیرزمینی را شفاف کرده‌اند و ضامن دارایی‌های مردم در حوزه نوپدید دارایی‌های دیجیتال هستند. بنابراین تعلل بیش از این جایز نیست و زمان به‌ضرر ما می‌گذرد. این را بگذاریم کنار اینکه حتی در همین کشورهای اطراف ما، به‌دنبال جذب حداکثری کسب‌وکارهای حوزه رمزارز و به‌طور خاص صرافی‌های رمزارز دیگر کشورها هستند. مسیر توسعه بلاکچین از طریق فضا دادن به کسب‌وکارهای رمزارزی می‌گذرد و ما نمی‌توانیم با نادیده گرفتن و کنار گذاشتن این کسب‌وکارها شاهد رشد و شکوفایی اقتصاد دیجیتال ایران

باشیم

در سال‌های گذشته اکوسیستم بلاکچین شاهد تغییر نسل بوده است. با اینکه مفهوم بلاکچین ابتدا از طریق رمزارز بیت‌کوین مطرح شد، ولی در ادامه شاهد این بودیم که کاربردهای بلاکچین در حوزه‌های

غیرمالی مورد توجه قرار گرفت. بسیاری از تحول بلاکچین گفتند و اینکه بلاکچین می‌تواند بسیاری از حوزه‌های صنایع را تحت تأثیر خودش قرار دهد. با اینکه بیت‌کوین ادعا کرده بود ابزاری برای پرداخت در همه جهان است، ولی به‌مرور به یک کلاس دارایی تبدیل شد و به نظر می‌رسد تا رسیدن به ابزار و راهکاری در صنعت پرداخت، راه طولانی در پیش داشته باشد. به‌عنوان نمونه در همین حاشیه خلیج فارس خودمان و شهر دубی و کشور امارات شاهد بودیم که دولت‌مردان و سیاست‌گذاران آنها ابتدا به‌دنبال فناوری بلاکچین بودند. آنها سعی کردند کارکردهای دیگر بلاکچین به‌جز رمزارزها را مورد توجه قرار دهند و حتی اگر به‌رویداد جیتکس می‌رفتید، شاهد این بودید که غرفه‌های متعددی روی این موضوع مانور می‌دهند. دولت امارات و به‌طور خاص دوبی در ابتدا به‌دنبال این بود که در زمینه بلاکچین پیش‌تاز باشد و در این زمینه راهبردهای خود را هم منتشر کرده بود. حتی کشور قطر هم چند وقت پیش راهبردهای خود در زمینه بلاکچین را منتشر کرد. اما این رویکرد به‌مرور تغییر کرد و شاهد بودیم که یکی از کاربردهای بلاکچین یعنی رمزارزها مورد توجه جدی‌تری قرار گرفت.

دلیل این توجه هم طبیعی است؛ در حوزه‌های دیگر بلاکچین با اینکه سروصدا زیاد است، ولی کسب‌وکارها نتوانسته‌اند شکل بگیرند و هنوز ادعاها حرف اول را می‌زنند، نه دستاوردها. در حالی که در حوزه رمزارز دو گونه کسب‌وکاری در جهان رشد قابل توجهی داشته‌اند؛ یکی کسب‌وکارهای حوزه پرداخت و دیگری کسب‌وکارهای حوزه تبادل که در ایران به صرافی رمزارز معروف شده‌اند. به عبارتی این روزها در دنیای کسب‌وکار، مفهوم بلاکچین با رمزارز جایگزین شده و بیشتر کسب‌وکارهای این حوزه که رشد کرده‌اند، در حوزه‌های مرتبط با رمزارز فعال‌اند یا در حوزه پرداخت حضور دارند که ادعای ذاتی و اول رمزارزهاست، یا در حوزه تبادل. از این دو گونه هم اولی یعنی پرداخت در ایران به شکل‌های رسمی و غیررسمی حوزه ممنوعه‌ای اعلام شده است. بسیاری از مقامات ایران از این واهمه دارند که رمزارزها به ابزار پرداخت تبدیل شوند و این موضوع حاکمیت ریال را زیر سؤال ببرد. به همین خاطر

رضا قربانی

رئیس کمیسیون
فین‌تک سازمان
نصر تهران

مزدکس

آنلاین معامله کنید

از رمزارز و سهام تا طلا و زعفران

پلتفرم دانش بنیان تبادل رمزارز در ایران

نیک‌پرداخت

جای هیچ رمزارزی خالی نیست

اسکن کنید

- ✓ خرید و فروش +۳۵ رمزارز. امن و آتی.
- ✓ بدون محدودیت
- ✓ انجام اتوماتیک سفارش
- ✓ فروش بدون احراز هویت
- ✓ امنیت چندلایه

والکس، یک صرافی برای امروز و آینده

- معامله‌ی بیش از ۱۰۰ کوین در بازارهای آنی و پیشرفته
- اولین صرافی ارائه‌کننده‌ی ربات معامله‌گر در ایران
- خدمات متنوع و متمایز برای تمام معامله‌گران و سرمایه‌گذاران

دریچه‌ای روشن برای ورود
به جهان بی‌مرز کریپتوکارنسی

شروع کنید

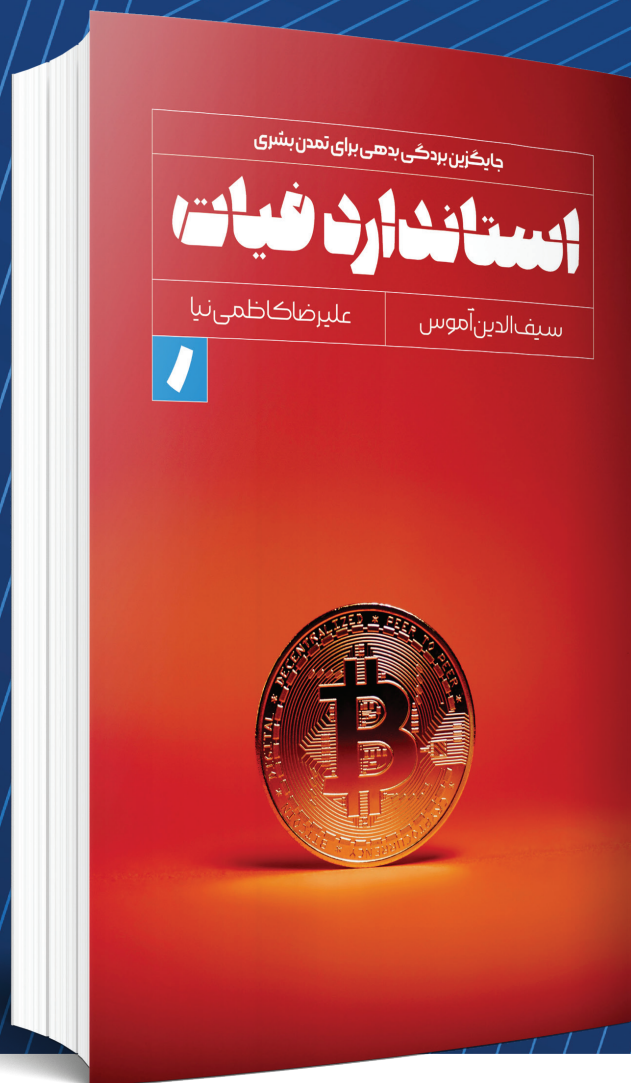
انتشارات راه پرداخت

به زودی منتشر می‌کند

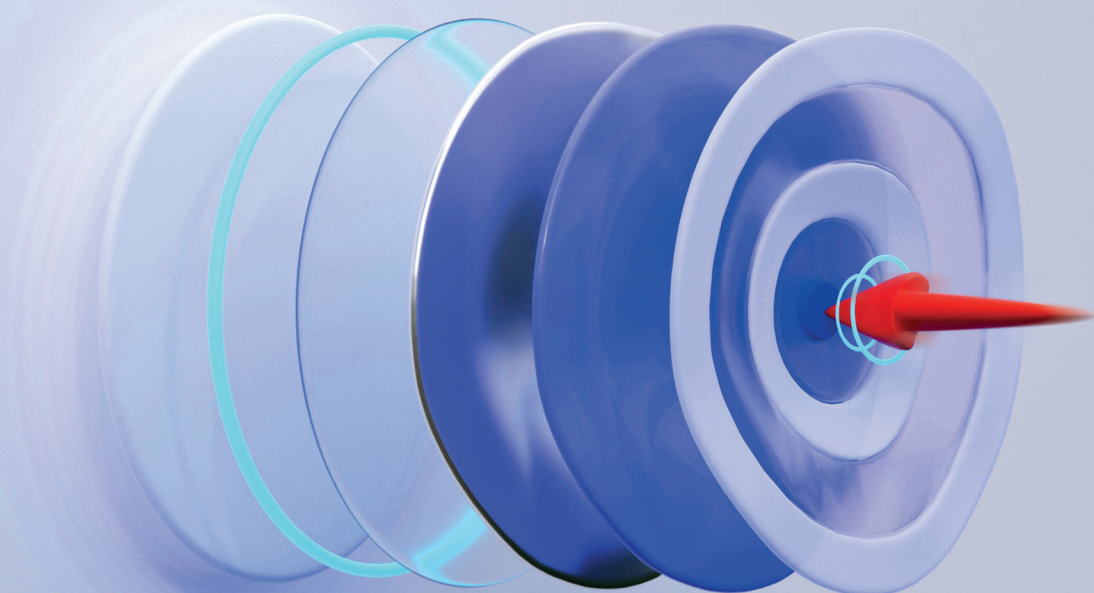

استاندارد فیات

جایگزین بردگی بدهی برای تمدن بشری

یک تیر و چند نشان

زیبال، مورد اعتماد بیش از ۱۰۰۰۰ کسب و کار

با اتصال به زیبال، پاسخی جامع برای تمامی
چالش‌های مالی و پرداختی خود دریافت کنید.

zibal.ir | **زیبال**